

LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA

**PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI
DAN PRESTASI KEWANGAN AGENSI**

NEGERI PAHANG

TAHUN 2017

Jabatan Audit Negara Malaysia

KANDUNGAN

KANDUNGAN

vii	PENDAHULUAN
xi	INTI SARI LAPORAN
	BAHAGIAN I
	PENGESAHAN PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI PAHANG BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2017
3	Pendahuluan
4	Objektif dan Metodologi Pengauditan
4	Pengesahan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2017
	BAHAGIAN II
	ANALISIS KEWANGAN KERAJAAN NEGERI
9	Latar Belakang
9	Kedudukan Kewangan Kerajaan Negeri
9	Kumpulan Wang Disatukan
11	Wang Awam
13	Akaun Hasil Disatukan
21	Akaun Pinjaman Disatukan
22	Akaun Amanah Disatukan
32	Penyata Prestasi Kewangan
33	Penyata Akaun Memorandum
38	Nota Kepada Penyata Kewangan
40	Rumusan dan Syor Audit
	BAHAGIAN III
	RANCANGAN PEMBANGUNAN KERAJAAN NEGERI
45	Status Prestasi Pelaksanaan Projek Pembangunan RMKe-11
48	Rumusan

BAHAGIAN IV

PENYERAHAN, PENGESAHAN, PEMBENTANGAN PENYATA KEWANGAN DAN PRESTASI KEWANGAN AGENSI NEGERI

51	Pendahuluan
51	Pengauditan Penyata Kewangan
51	Kedudukan Penyerahan Penyata Kewangan
53	Pengesahan Penyata Kewangan
53	Pembentangan Penyata Kewangan
54	Prestasi Kewangan
65	Rumusan dan Syor Audit

BAHAGIAN V

PEMBENTANGAN LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA DAN MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG AWAM NEGERI

69	Pembentangan Laporan Ketua Audit Negara Mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Negeri dan Aktiviti Jabatan/Agensi serta Pengurusan Syarikat Kerajaan Negeri
69	Mesyuarat Jawatankuasa Kira-kira Wang Awam Negeri

73 PENUTUP

LAMPIRAN

77	Laporan Ketua Audit Negara Mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Negeri	I
81	Pernyataan Pegawai Kewangan Negeri dan Akauntan Negeri	II
82	Penyata Kedudukan Kewangan	III
83	Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai	IV
84	Penyata Prestasi Kewangan	V
85	Penyata Akaun Memorandum	VI
86	Nota Kepada Penyata Kewangan	VII

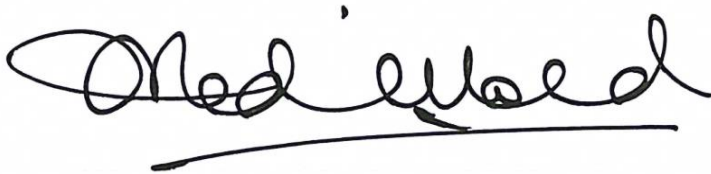

PENDAHULUAN

PENDAHULUAN

1. Laporan Ketua Audit Negara mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Negeri dan Prestasi Kewangan Agensi Negeri Pahang Tahun 2017 ini mengandungi laporan mengenai Pengesahan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri, Analisis Kewangan Kerajaan Negeri, Rancangan Pembangunan Kerajaan Negeri, Penyerahan, Pengesahan, Pembentangan dan Prestasi Penyata Kewangan Agensi Negeri serta Pembentangan Laporan Ketua Audit Negara dan Mesyuarat Jawatankuasa Kira-Kira Wang Awam Negeri.
2. Perkara 106 dan 107 Perlembagaan Persekutuan dan Akta Audit 1957 menghendaki Ketua Audit Negara mengaudit Penyata Kewangan Kerajaan Persekutuan/Negeri/Agensi dan mengemukakan Laporan mengenainya kepada Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong dan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Sultan Pahang. Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong akan menitahkan supaya Laporan itu dibentangkan di Parlimen manakala Kebawah Duli Yang Maha Mulia Sultan Pahang akan memperkenankan untuk dibentangkan di Dewan Undangan Negeri Pahang.
3. Laporan mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2017 disediakan hasil daripada pengauditan yang dijalankan di Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri serta beberapa Jabatan Negeri sepanjang tahun 2017. Bagi tujuan pengesahan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2017, pengauditan terhadap sistem perakaunan serta dokumen yang berkaitan dengan terimaan dan bayaran telah dijalankan di Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri.
4. Pengauditan dijalankan ialah bertujuan untuk memberikan pendapat sama ada Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang bagi tahun berkenaan menggambarkan kedudukan yang benar dan saksama serta rekod perakaunan mengenainya telah diselenggarakan dengan teratur dan kemas kini. Pengauditan dijalankan dengan berpanduan kepada Akta Audit 1957 dan piawaian pengauditan yang diluluskan serta *International Standard of Supreme Audit Institution (ISSAI) 1000*.

5. Saya ingin merakamkan ucapan terima kasih kepada semua pegawai Jabatan/Agensi Negeri Pahang yang telah memberikan kerjasama kepada pegawai saya sepanjang pengauditan dijalankan. Saya juga ingin menzahirkan penghargaan dan terima kasih kepada pegawai saya yang telah berusaha gigih serta memberikan sepenuh komitmen untuk menyiapkan Laporan ini.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Madinah Binti Mohamad', with a long horizontal line underneath.

(TAN SRI DR. MADINAH BINTI MOHAMAD)
Ketua Audit Negara
Malaysia

Putrajaya
23 Oktober 2018

INTI SARI LAPORAN

INTI SARI LAPORAN

BAHAGIAN I - PENGESAHAN PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI PAHANG BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2017

1. Penyediaan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 telah disahkan. Dokumen sokongan bagi mengesahkan semua angka telah disediakan dengan sewajarnya. Rekod perakaunannya juga diselenggarakan dengan teratur dan kemas kini. Secara keseluruhannya, Penyata Kewangan tersebut menunjukkan gambaran yang benar dan saksama mengenai kedudukan kewangan Kerajaan Negeri pada Disember 2017.

BAHAGIAN II - ANALISIS KEWANGAN KERAJAAN NEGERI

2. Secara keseluruhannya, analisis Audit mendapati kedudukan kewangan Kerajaan Negeri adalah kurang stabil. Baki terkumpul Kumpulan Wang Disatukan pada akhir tahun 2017 adalah RM119.63 juta, menurun sejumlah RM53.04 juta berbanding RM172.67 juta pada akhir tahun 2016. Pada tahun 2017, Akaun Hasil Disatukan mencatatkan kurangan sejumlah RM78.12 juta berbanding kurangan sejumlah RM74.60 juta pada tahun 2016. Kutipan hasil menurun sejumlah RM79.28 juta atau 12.9% menjadi RM535.79 juta berbanding RM615.07 juta pada tahun 2016. Tunggakan hasil meningkat sejumlah RM7.04 juta atau 9.5% menjadi RM81.26 juta daripada RM74.22 juta pada tahun 2016. Perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri pada keseluruhannya menurun sejumlah RM75.76 juta atau 10.9% iaitu daripada RM689.67 juta pada tahun 2016 kepada RM613.91 juta pada tahun 2017.

3. Baki Pinjaman Boleh Dituntut menurun sejumlah RM52.47 juta atau 21% daripada RM250.35 juta pada tahun 2016 kepada RM197.88 juta pada tahun 2017. Tunggakan Bayaran Balik Pinjaman Boleh Dituntut meningkat sejumlah RM5.03 juta atau 2.9% daripada RM168.63 juta pada tahun 2016 kepada RM173.66 juta pada tahun 2017. Pelaburan saham menurun sejumlah RM10.20 juta atau 8.3% daripada RM122.32 juta pada tahun 2016 kepada RM112.12 juta pada tahun 2017. Jumlah hutang awam menurun sejumlah RM38.85 juta atau 1.2% menjadi RM3.16 bilion berbanding RM3.20 bilion pada tahun 2016. Tunggakan hutang awam oleh Kerajaan Negeri pada tahun 2017 ialah RM1.23 bilion.

BAHAGIAN III - RANCANGAN PEMBANGUNAN KERAJAAN NEGERI

4. Status prestasi perbelanjaan pembangunan RMKe-11 tahun 2017 adalah baik kerana sejumlah RM154.28 juta iaitu 99.1% daripada peruntukan yang diluluskan telah dibelanjakan. Pelaksanaan projek adalah memuaskan kerana sebanyak 102 projek atau 60% telah berjaya disiapkan daripada 170 projek yang dirancang, 30 projek atau 17.6% sedang dalam pelaksanaan dan hanya 38 projek atau 22.4% masih belum mula/tangguh.

BAHAGIAN IV - PENYERAHAN, PENGESAHAN, PEMBENTANGAN PENYATA KEWANGAN DAN PRESTASI KEWANGAN AGENSI NEGERI

5. Setakat 31 Julai 2018, status penyerahan dan penyediaan Penyata Kewangan Tahun Berakhir 31 Disember 2017 bagi sembilan (9) Badan Berkanun Negeri (BBN), 11 Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) dan Majlis Ugama Islam dan Adat Resam Melayu Pahang adalah baik. Semua Penyata Kewangan Tahun Berakhir 31 Disember 2016 telah disahkan dan diberi Laporan Ketua Audit Negara Tanpa Teguran kecuali satu (1) PBT diberikan Laporan Ketua Audit Negara Tanpa Teguran (*Emphasis of Matter*). Setakat 31 Julai 2018, sembilan (9) Penyata Kewangan Tahun Berakhir 31 Disember 2016 bagi BBN dan 11 Penyata Kewangan bagi PBT telah dibentangkan di Dewan Undangan Negeri Pahang.

6. Pada keseluruhannya, berdasarkan penyata kewangan sembilan (9) BBN yang belum diaudit, kedudukan kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 adalah memuaskan berbanding bagi tahun kewangan 2016. Pada akhir tahun kewangan 2017, surplus pendapatan terkumpul atau keuntungan terkumpul BBN meningkat sejumlah RM76.89 juta atau 5%, jumlah aset bersih meningkat sejumlah RM107.85 juta atau 6.7%, aset semasa bersih meningkat sejumlah RM120.86 juta atau 42.9% dan lebihan pendapatan tahun semasa atau keuntungan tahun semasa pula menurun sejumlah RM97.16 juta atau 49% berbanding tahun kewangan 2016. Pada 31 Disember 2017, sebanyak sembilan (9) daripada 17 anak syarikat yang aktif di bawah tiga (3) BBN telah mendapat keuntungan terkumpul secara keseluruhannya yang berjumlah RM910.26 juta manakala lapan (8) anak syarikat telah menunjukkan kerugian terkumpul secara keseluruhan iaitu RM22.84 juta. Pada keseluruhannya, PBT mencatatkan lebihan sejumlah RM6.34 juta pada tahun kewangan 2017. Tunggakan cukai taksiran telah meningkat sejumlah RM7.44 juta atau 13.2% daripada RM56.23 juta pada tahun kewangan 2016 menjadi RM63.67 juta pada tahun kewangan 2017.

BAHAGIAN V - PEMBENTANGAN LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA DAN MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG AWAM NEGERI

7. Laporan Ketua Audit Negara mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Negeri dan Prestasi Kewangan Agensi Negeri Pahang Tahun 2016 telah dibentangkan pada 28 November 2017. Jawatankuasa telah bermesyuarat sekali pada 18 September 2017 bagi membincangkan Laporan Ketua Audit Negara yang terkini dan memastikan syor Jawatankuasa diambil tindakan oleh Ketua Jabatan dan Agensi Negeri.

BAHAGIAN I
PENGESAHAN PENYATA
KEWANGAN KERAJAAN
NEGERI PAHANG
BAGI TAHUN BERAKHIR
31 DISEMBER 2017

BAHAGIAN I

PENGESAHAN PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI PAHANG BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2017

1. PENDAHULUAN

1.1. Seksyen 16(1), Akta Tatacara Kewangan 1957 menghendaki Pihak Berkuasa Kewangan Negeri menyediakan Penyata Kewangan secepat mungkin selepas penutupan akaun bagi tahun berkenaan. Penyata tersebut hendaklah dikemukakan kepada Ketua Audit Negara dalam tempoh tujuh (7) bulan selepas berakhirnya tahun kewangan berkenaan untuk diaudit seperti diperuntukkan di bawah Seksyen 9 Akta Audit, 1957.

1.2. Selaras dengan peruntukan undang-undang tersebut, Pegawai Kewangan Negeri telah mengemukakan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 kepada Jabatan Audit Negara pada 20 Mac 2018. Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang melaporkan semua urusan kewangan asas tunai pada tahun 2017 yang berkaitan dengan sumber dan penggunaan wang awam. Ia mengandungi Penyata Kedudukan Kewangan, Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai, Penyata Prestasi Kewangan, Penyata Akaun Memorandum dan Nota Kepada Penyata Kewangan.

1.3. Laporan Akauntan Negeri menerangkan kedudukan kewangan Kerajaan Negeri yang memberi ringkasan urusan kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017.

1.4. Penyata Kedudukan Kewangan menunjukkan jumlah pegangan wang Awam Kerajaan terdiri daripada tunai dan pelaburan yang dipegang bagi Kumpulan Wang Disatukan iaitu Akaun Hasil Disatukan. Selaras dengan asas perakaunan tunai ubah suai yang diguna pakai oleh Kerajaan Negeri, hanya Pelaburan Am yang terdiri daripada Saham dan Deposit Dalam Negeri dilaporkan dalam Penyata Kedudukan Kewangan. Pelaburan lain pula dilaporkan dalam Penyata Akaun Memorandum.

1.5. Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai menunjukkan penerimaan dan pembayaran bagi tahun 2017. Penerimaan adalah terdiri daripada hasil, pinjaman, penerimaan modal dan penerimaan lain seperti amanah dan deposit. Pembayaran pula adalah untuk membiayai perbelanjaan mengurus, pembangunan, modal serta bayaran balik pinjaman.

1.6. Penyata Prestasi Kewangan menunjukkan lebih atau kurang hasil keseluruhan berbanding dengan jumlah perbelanjaan mengurus dan pembangunan serta sumber pembayarannya. Penyata ini juga menunjukkan pergerakan dana dalam Pinjaman dan Bantuan Luar Negeri, Terimaan Balik Pinjaman dan Pelbagai Terimaan serta Perubahan Tunai, Pelaburan dan Amanah.

1.7. Penyata Akaun Memorandum adalah akaun yang menunjukkan aset dan liabiliti Kerajaan Negeri. Aset Kerajaan Negeri merangkumi Pinjaman Boleh Dituntut, Pelaburan dan Tunggakan Hasil Negeri. Liabiliti Kerajaan Negeri pula terdiri daripada Hutang Awam.

1.8. Nota Kepada Penyata Kewangan pula memberi penerangan dan maklumat terperinci mengenai jumlah yang ditunjukkan dalam Penyata Kewangan dan juga maklumat tambahan seperti peristiwa yang berlaku selepas tarikh penyata kedudukan kewangan dan angka perbandingan.

2. OBJEKTIF DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

2.1. Pengauditan terhadap Penyata Kewangan Kerajaan Negeri bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 adalah untuk memberi pendapat sama ada penyata itu menggambarkan kedudukan kewangan yang benar dan saksama serta rekod perakaunan yang berkaitan telah diselenggarakan dengan teratur dan kemas kini.

2.2. Pengauditan terhadap sistem perakaunan dan dokumen dijalankan secara berterusan sepanjang tahun 2017. Teguran Audit mengenainya telah dibangkitkan melalui surat Pemerhatian Audit dengan pihak Perbendaharaan Negeri dan Jabatan Negeri sebaik sahaja pengauditan selesai dijalankan.

2.3. *Exit Conference* bersama YB Dato' Indera Pegawai Kewangan Negeri dan Ketua-ketua Jabatan telah diadakan pada 26 Jun 2018.

3. PENGESAHAN PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI PAHANG BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2017

3.1. Pengauditan Penyata Kewangan telah dilaksanakan mengikut Akta Audit 1957 dan berpandukan piawaian pengauditan yang diluluskan dan *International Standards of Supreme Audit Institutions* (ISSAI) 1000. Akta dan Piawaian tersebut menghendaki pengauditan dirancang dan dilaksanakan bagi mendapat kepastian yang munasabah sama ada Penyata Kewangan adalah bebas daripada kesilapan dan ketinggalan yang

ketara. Pengauditan Penyata Kewangan termasuk memeriksa rekod secara semak uji, menyemak bukti yang menyokong angka dan memastikan penzahiran yang mencukupi dalam persembahan Penyata Kewangan.

3.2. Persembahan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang pada tahun 2017 adalah selaras dengan Piawaian Perakaunan Kerajaan yang dikeluarkan oleh Akauntan Negara Malaysia pada bulan Disember 2011. **Pada pendapat Audit, secara keseluruhannya Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang menunjukkan gambaran yang benar dan saksama tentang kedudukan kewangan Kerajaan Negeri Pahang bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 dan rekod perakaunannya telah diselenggara dengan teratur dan kemas kini.** Laporan Ketua Audit Negara mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Negeri yang disertakan bersama dengan Pernyataan Pegawai Kewangan Negeri dan Akauntan Negeri, Penyata Kedudukan Kewangan, Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai, Penyata Prestasi Kewangan, Penyata Akaun Memorandum dan Nota Kepada Penyata Kewangan adalah seperti **Lampiran I** hingga **Lampiran VII**.

BAHAGIAN II

ANALISIS KEWANGAN KERAJAAN NEGERI

BAHAGIAN II

ANALISIS KEWANGAN KERAJAAN NEGERI

4. LATAR BELAKANG

Jabatan Audit Negara di samping mengesahkan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Tahun 2017, juga membuat analisis mengikut prinsip asas perakaunan tunai ubah suai terhadap data kewangan bagi menentukan tahap prestasi kewangan Kerajaan Negeri. Hasil analisis yang dijalankan adalah berdasarkan Penyata Kedudukan Kewangan; Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai; Penyata Prestasi Kewangan; dan Penyata Akaun Memorandum serta maklumat kewangan yang berkaitan. Penyata kewangan ini telah disediakan mengikut format yang ditetapkan dalam Piawaian Perakaunan Kerajaan 2 (Disemak 2010) mengenai Persembahan Penyata Kewangan Kerajaan yang dikeluarkan oleh Jabatan Akauntan Negara Malaysia.

4.1. KEDUDUKAN KEWANGAN KERAJAAN NEGERI

Penyata Kedudukan Kewangan Kerajaan Negeri ini menunjukkan pegangan Wang Awam di bawah Kumpulan Wang Disatukan. Wang Awam terdiri daripada Wang Tunai dan Pelaburan yang dipegang bagi Kumpulan Wang Disatukan melalui Akaun Hasil Disatukan, Akaun Pinjaman Disatukan dan Akaun Amanah Disatukan.

4.2. KUMPULAN WANG DISATUKAN

4.2.1. Kumpulan Wang Disatukan terdiri daripada tiga (3) akaun iaitu Akaun Hasil Disatukan, Akaun Pinjaman Disatukan dan Akaun Amanah Disatukan. Mengikut Penyata Kedudukan Kewangan, baki Kumpulan Wang Disatukan pada akhir tahun 2017 berjumlah RM119.63 juta. Jumlah tersebut terdiri daripada aset berbentuk wang tunai berjumlah RM7.51 juta dan pelaburan berjumlah RM112.12 juta. Kedudukan Kumpulan Wang Disatukan pada akhir tahun 2017 berbanding tahun 2016 adalah seperti **Jadual 4.1**.

JADUAL 4.1
KEDUDUKAN KUMPULAN WANG DISATUKAN PADA AKHIR TAHUN 2017 BERBANDING 2016

BIL.	BUTIRAN	2017 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Akaun Hasil Disatukan	-228.37	-150.25	-78.12	51.99
2.	Akaun Pinjaman Disatukan	0.00	0.00	0.00	0.00
3.	Akaun Amanah Disatukan terdiri daripada:	348.00	322.92	25.08	7.8
	a) <i>Kumpulan Wang Amanah Kerajaan</i>				
	i) <i>Kumpulan Wang Pembangunan</i>	-358.70	-283.56	-75.14	26.5
	ii) <i>Kumpulan Wang Bekalan Air</i>	-267.94	-252.41	-15.53	6.2
	iii) <i>Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan</i>	685.71	578.14	107.57	18.6
	b) <i>Kumpulan Wang Amanah Awam</i>	100.31	131.82	-31.51	-23.9
	c) <i>Akaun Wang Deposit</i>	188.62	148.93	39.69	26.7
JUMLAH		119.63	172.67	-53.04	-30.7

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Tahun 2017 dan 2016

4.2.2. Analisis Audit mendapati kedudukan Kumpulan Wang Disatukan pada akhir tahun 2017 adalah menurun berbanding tahun sebelumnya. Pada tahun 2017, Kumpulan Wang Disatukan menurun sejumlah RM53.04 juta atau 30.7% menjadi RM119.63 juta berbanding RM172.67 juta pada tahun 2016. Penurunan sejumlah RM53.04 juta ini adalah disebabkan kurangan Akaun Hasil Disatukan berjumlah RM78.12 juta pada tahun 2017 yang berpunca daripada hasil yang diperolehi hanyalah berjumlah RM535.79 juta berbanding perbelanjaan yang lebih tinggi berjumlah RM613.91 juta dan pada akhir tahun 2017, Kumpulan Wang Pembangunan mencatatkan kurangan semasa sejumlah RM75.14 juta menyebabkan baki kurangan terkumpul kumpulan ini meningkat kepada RM358.70 juta berbanding RM283.56 juta pada tahun 2016.

4.2.3. Kedudukan Kumpulan Wang Disatukan bagi tahun 2013 hingga 2017 adalah seperti **Jadual 4.2**.

JADUAL 4.2
KEDUDUKAN KUMPULAN WANG DISATUKAN BAGI TAHUN 2013 HINGGA 2017

BIL.	BUTIRAN	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	2017 (RM Juta)
1.	Akaun Hasil Disatukan	192.89	53.07	-75.65	-150.25	-228.37
2.	Akaun Pinjaman Disatukan	0.00	0.00	100.00	0.00	0.00
3.	Akaun Amanah Disatukan terdiri daripada:	141.14	206.13	239.79	322.92	348.00
	a) <i>Kumpulan Wang Amanah Kerajaan</i>					
	i) <i>Kumpulan Wang Pembangunan</i>	-225.86	-244.54	-279.32	-283.56	-358.70
	ii) <i>Kumpulan Wang Bekalan Air</i>	-211.99	-223.95	-226.70	-252.41	-267.94
	iii) <i>Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan</i>	325.82	419.94	414.12	578.14	685.71
	b) <i>Kumpulan Wang Amanah Awam</i>	129.27	136.86	199.00	131.82	100.31
	c) <i>Akaun Wang Deposit</i>	123.90	117.82	132.69	148.93	188.62
JUMLAH		334.03	259.20	264.14	172.67	119.63

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2013 Hingga 2017

4.3. WANG AWAM

4.3.1. Wang Tunai

4.3.1.1. Wang tunai terdiri daripada Wang Tunai Dalam Bank, Wang Tunai Dalam Perjalanan dan Wang Tunai Dalam Tangan. Wang Tunai Dalam Bank terdiri daripada baki akaun semasa dan baki deposit di institusi kewangan termasuk simpanan tetap di institusi kewangan bagi tempoh tiga (3) bulan atau kurang. Wang Tunai Dalam Perjalanan adalah wang tunai yang diterima tetapi belum dibankkan dan Wang Tunai Dalam Bank yang belum diambil kira dalam buku tunai Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri pada akhir tahun kewangan. Wang Tunai Dalam Tangan pula terdiri daripada Panjar Wang Runcit yang diberi kepada Pemegang Panjar untuk tujuan perbelanjaan runcit. Mulai tahun kewangan 2011, Pelaburan Deposit Dalam Negeri bagi tempoh tiga (3) bulan atau kurang telah diklasifikasikan sebagai Wang Tunai Dalam Bank selaras dengan Para 1.2.3 *Cash Basis International Public Sector Accounting Standards* (IPSAS).

4.3.1.2. Baki wang tunai Kerajaan Negeri pada akhir tahun 2017 adalah berjumlah RM7.51 juta berbanding RM50.35 juta pada akhir tahun 2016. Ini menunjukkan penurunan sejumlah RM42.84 juta atau 85.1% seperti **Jadual 4.3**.

JADUAL 4.3
BAKI WANG TUNAI KERAJAAN NEGERI PADA TAHUN 2017 BERBANDING 2016

BIL.	BUTIRAN	2017 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Wang Tunai Dalam Bank	7.40	49.33	-41.93	-84.9
2.	Wang Tunai Dalam Perjalanan	0.01	0.92	-0.91	-98.9
3.	Wang Tunai Dalam Tangan	0.10	0.10	0.00	0.0
JUMLAH		7.51	50.35	-42.84	-85.1

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Tahun 2017 dan 2016

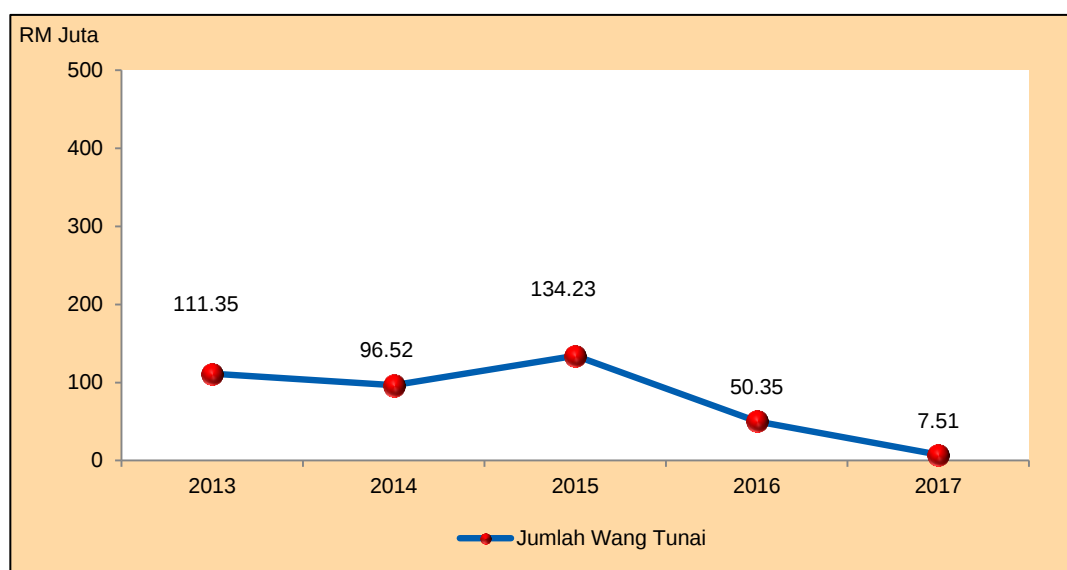
4.3.1.3. Baki wang tunai Kerajaan Negeri bagi tempoh lima (5) tahun bermula tahun 2013 hingga 2017 menunjukkan peningkatan pada tahun 2015 tetapi menurun pada tahun 2016 dan 2017. Pada tahun 2017, berlaku penurunan ketara wang tunai antaranya pembayaran balik pinjaman dalam negeri yang berjumlah RM42.56 juta seperti **Jadual 4.4** dan **Carta 4.1**.

JADUAL 4.4
BAKI WANG TUNAI KERAJAAN NEGERI BAGI TAHUN 2013 HINGGA 2017

BIL.	BUTIRAN	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	2017 (RM Juta)
1.	Wang Tunai Dalam Bank	108.14	89.77	131.25	49.33	7.40
2.	Wang Tunai Dalam Perjalanan	3.12	6.65	2.88	0.92	0.01
3.	Wang Tunai Dalam Tangan	0.09	0.10	0.10	0.10	0.10
JUMLAH		111.35	96.52	134.23	50.35	7.51

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2013 Hingga 2017

CARTA 4.1
KEDUDUKAN BAKI WANG TUNAI BAGI TAHUN 2013 HINGGA 2017

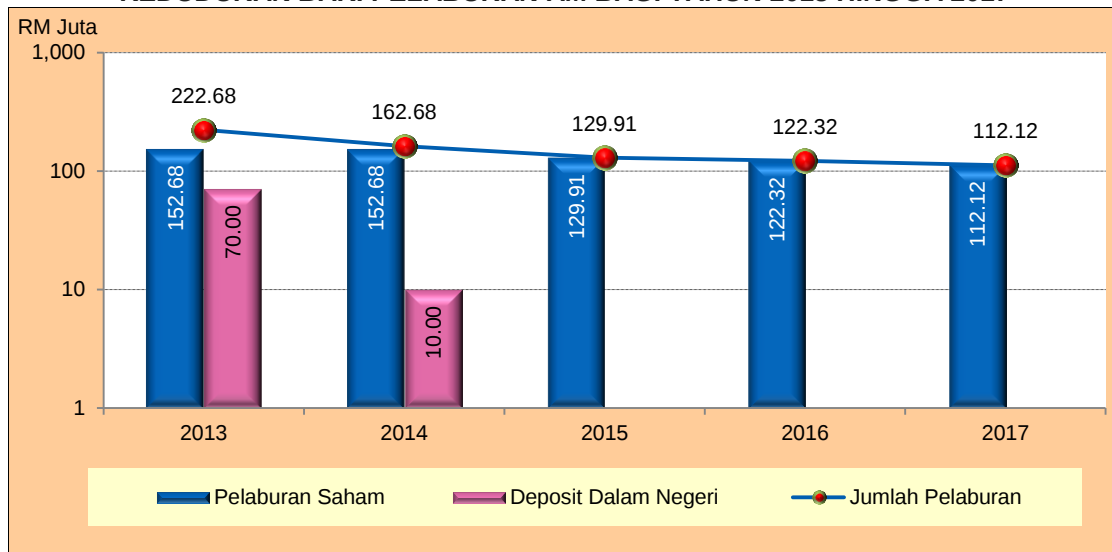
Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2013 Hingga 2017

4.3.2. Pelaburan

4.3.2.1. Mengikut Seksyen 8(3)(b), Akta Tatacara Kewangan 1957, Kerajaan Negeri dibenarkan melabur dalam deposit di Institusi Kewangan dan pelaburan saham sekiranya mempunyai lebihan wang. Pelaburan terdiri daripada Pelaburan Kumpulan Wang Amanah dan Pelaburan Am. Pelaburan Kumpulan Wang Amanah terdiri daripada pelaburan-pelaburan yang dibuat daripada Kumpulan Wang Amanah selaras dengan Surat cara Amanah Seksyen 10 dan Arahan Amanah Seksyen 9, Akta Tatacara Kewangan 1957 serta peraturan yang berkuat kuasa. Pelaburan Am pula adalah semua pelaburan yang dibuat daripada lebihan Kumpulan Wang Disatukan selain daripada pelaburan Kumpulan Wang Amanah. Pada akhir tahun 2017, baki Pelaburan Am berjumlah RM112.12 juta berbanding RM122.32 juta pada tahun 2016 iaitu menurun sejumlah RM10.2 juta atau 8.3%. Penurunan ini disebabkan pelarasan semula nilai buku saham Syarikat YTL Corporation Berhad.

4.3.2.2. Kedudukan baki Pelaburan Am bagi tempoh lima (5) tahun bermula tahun 2013 hingga 2017 menunjukkan trend penurunan. Baki pada tahun 2017 menunjukkan amaun baki terendah dalam tempoh lima (5) tahun seperti **Carta 4.2**.

CARTA 4.2
KEDUDUKAN BAKI PELABURAN AM BAGI TAHUN 2013 HINGGA 2017

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2013 Hingga 2017

4.3.2.3. Pada tahun 2017, dividen yang diterima daripada pelaburan Kerajaan Negeri berjumlah RM10.48 juta iaitu menurun sejumlah RM1.97 juta atau 15.8% berbanding RM12.45 juta pada tahun 2016. Penurunan ini disebabkan kadar dividen yang diisytiharkan oleh Syarikat YTL Corporation Berhad adalah lebih rendah berbanding pada tahun 2016.

4.4. AKAUN HASIL DISATUKAN

- a. Akaun Hasil Disatukan merupakan penyata yang menunjukkan jumlah hasil dan perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri bagi satu (1) tahun kewangan. Akaun ini ditubuhkan mengikut Perkara 97 dan Perkara 98, Perlembagaan Persekutuan dan Seksyen 7(a), Akta Tatacara Kewangan 1957.
- b. Kerajaan Negeri mengakhiri tahun kewangan 2017 dengan baki kurangan terkumpul Akaun Hasil Disatukan berjumlah RM228.37 juta menunjukkan penurunan kurangan tahun semasa sejumlah RM3.52 juta berbanding kurangan RM74.60 juta pada tahun 2016 kepada kurangan RM78.12 juta pada tahun 2017. Kurangan Akaun Hasil Disatukan berjumlah RM78.12 juta pada tahun 2017 adalah disebabkan hasil yang diperoleh hanyalah berjumlah RM535.79 juta berbanding perbelanjaan yang lebih tinggi berjumlah RM613.91 juta. Kedudukan Akaun Hasil Disatukan pada tahun 2017 berbanding tahun 2016 adalah seperti **Jadual 4.5**.

JADUAL 4.5
KEDUDUKAN AKAUN HASIL DISATUKAN PADA TAHUN 2017 BERBANDING 2016

PERKARA	2017 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
			(RM Juta)	(%)
Baki Pada 1 Januari	-150.25	-75.65	-74.60	98.6
Hasil	535.79	615.07	-79.28	-12.9
Perbelanjaan Mengurus	613.91	689.67	-75.76	-11.0
Kurangan	-78.12	-74.60	-3.52	4.7
BAKI PADA 31 DISEMBER	-228.37	-150.25	-78.12	51.9

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Tahun 2017 dan 2016

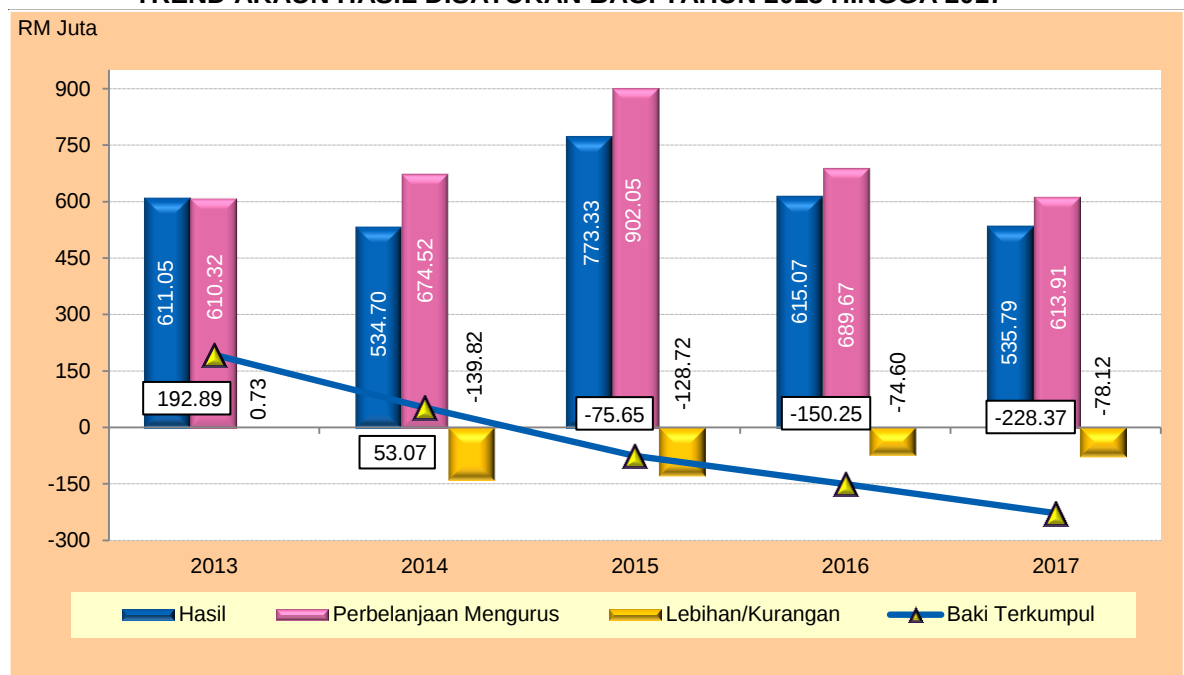
- c. Prestasi Akaun Hasil Disatukan bagi tempoh lima (5) tahun dari tahun 2013 Hingga 2017 menunjukkan prestasi tahun 2017 adalah yang terendah bagi tempoh lima (5) tahun berturut-turut seperti **Jadual 4.6** dan **Carta 4.3**.

JADUAL 4.6
PRESTASI AKAUN HASIL DISATUKAN BAGI TAHUN 2013 HINGGA 2017

PERKARA	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	2017 (RM Juta)
Baki Pada 1 Januari	192.16	192.89	53.07	-75.65	-150.25
Hasil	611.05	534.70	773.33	615.07	535.79
Perbelanjaan Mengurus	610.32	674.52	902.05	689.67	613.91
Lebihan/Kurangan	0.73	-139.82	-128.72	-74.60	-78.12
BAKI PADA 31 DISEMBER	192.89	53.07	-75.65	-150.25	-228.37

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2013 Hingga 2017

CARTA 4.3
TREND AKAUN HASIL DISATUKAN BAGI TAHUN 2013 HINGGA 2017

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2013 Hingga 2017

- d. Prestasi kutipan hasil berbanding perbelanjaan mengurus bagi tahun 2013 hingga 2017 menunjukkan trend lebih pada tahun 2013 dan mula mencatatkan kurangan pada tahun 2014 hingga tahun 2017. Pada tahun 2016, akaun ini mencatatkan kurangan terkumpul sejumlah RM150.25 juta dan meningkat menjadi RM228.37 juta pada tahun 2017.
- e. Pihak Kerajaan Negeri perlu mengambil langkah drastik seperti melaksanakan perbelanjaan secara berhemat bagi memastikan keutuhan prestasi kewangan kerajaan negeri pada masa akan datang. Di samping itu, usaha meningkatkan kutipan hasil negeri juga perlu terus diberi perhatian.

4.4.1. Hasil

4.4.1.1. Hasil Kerajaan Negeri dikategorikan kepada tiga (3) jenis iaitu Hasil Cukai, Hasil Bukan Cukai dan Terimaan Bukan Hasil. Pada keseluruhannya, hasil Kerajaan Negeri pada tahun 2017 adalah menurun berbanding tahun 2016.

4.4.1.2. Pada tahun 2017, kutipan hasil sebenar Kerajaan Negeri adalah berjumlah RM535.79 juta, iaitu berkurangan sejumlah RM203.49 juta atau 27.5% berbanding anggaran diluluskan berjumlah RM739.28 juta. Kutipan hasil sebenar bagi tahun 2017 berbanding anggaran hasil adalah seperti **Jadual 4.7**.

JADUAL 4.7
KUTIPAN HASIL SEBENAR
KERAJAAN NEGERI BERBANDING ANGGARAN HASIL BAGI TAHUN 2017

BIL.	KATEGORI HASIL	ANGGARAN HASIL (RM Juta)	HASIL SEBENAR (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Hasil Cukai	273.37	213.87	-59.50	-21.8
2.	Hasil Bukan Cukai	215.88	221.06	5.18	2.4
3.	Terimaan Bukan Hasil	250.03	100.86	-149.17	-59.7
JUMLAH		739.28	535.79	-203.49	-27.5

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Tahun 2017

4.4.1.3. Hasil yang dikutip pada tahun 2017 menunjukkan penurunan sejumlah RM79.28 juta atau 12.9% menjadi RM535.79 juta berbanding RM615.07 juta pada tahun 2016 seperti **Jadual 4.8**.

JADUAL 4.8
KUTIPAN HASIL KERAJAAN NEGERI BAKI TAHUN 2017 BERBANDING 2016

BIL.	KATEGORI HASIL	2017 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Hasil Cukai	213.87	222.23	-8.36	-3.8
2.	Hasil Bukan Cukai	221.06	265.06	-44.00	-16.6
3.	Terimaan Bukan Hasil	100.86	127.78	-26.92	-21.1
JUMLAH		535.79	615.07	-79.28	-12.9

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Tahun 2017 dan 2016

4.4.1.4. Analisis Audit mendapati justifikasi tiga (3) butiran hasil yang mencatatkan penurunan yang ketara pada tahun 2017 berbanding 2016 adalah seperti **Jadual 4.9**.

JADUAL 4.9
JUSTIFIKASI PENURUNAN HASIL YANG KETARA PADA TAHUN 2017 BERBANDING 2016

BIL.	BUTIRAN HASIL	2017 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN		JUSTIFIKASI
				(RM Juta)	(%)	
1.	Pemberian Caj Perkhidmatan Projek Persekutuan (Terimaan Bukan Hasil)	29.10	43.61	-14.51	-33.3	Penurunan kerana jumlah permohonan kepada Kementerian Kewangan Malaysia (MOF) bagi tahun 2017 ialah RM46.24 juta berbanding tahun 2016 berjumlah RM54.65 juta. Perbezaan jumlah ialah disebabkan oleh pengurangan projek pembangunan yang dilaksanakan berdasarkan kemampuan negara.
2.	Dividen Saham Syarikat Tersiar Harga (Hasil Bukan Cukai)	11.38	24.83	-13.45	-54.2	Penurunan kerana pengurangan jumlah penerimaan dividen yang diterima iaitu RM12.38 juta pada tahun 2017 berbanding RM27.24 juta pada tahun 2016 kerana terdapat syarikat yang mengalami kerugian.
3.	Pemberian Kekurangan Akaun Mengurus (Terimaan Bukan Hasil)	0.00	13.38	-13.38	-100.0	Penurunan kerana kekurangan pemberian akaun mengurus berdasarkan penyata kewangan defisit pada tahun sebelumnya. Walau bagaimanapun, permohonan menampung kekurangan peruntukan perbelanjaan mengurus tahun 2017 tidak dapat dipertimbangkan oleh Kementerian kewangan Malaysia (MOF).

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Tahun 2017 dan 2016

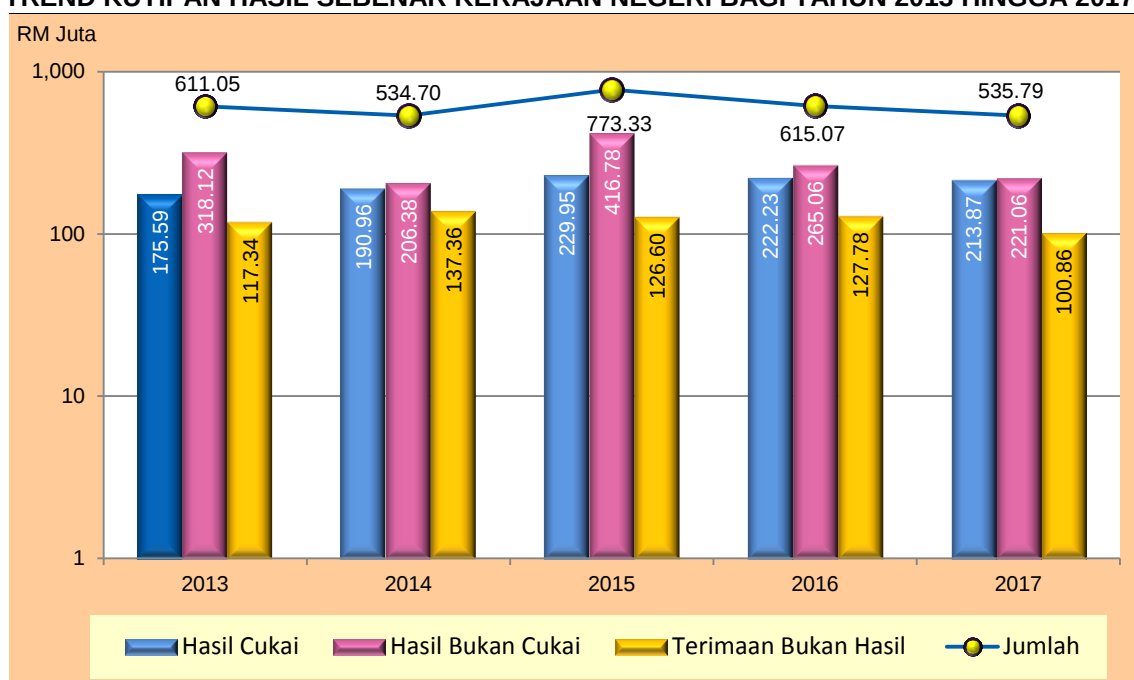
4.4.1.5. Trend kutipan hasil bagi tempoh lima (5) tahun iaitu bagi tahun 2013 hingga 2017 menunjukkan penurunan pada tahun 2014 tetapi kembali meningkat pada tahun 2015 dan menurun semula pada tahun 2016 dan 2017 seperti **Jadual 4.10** dan **Carta 4.4**.

JADUAL 4.10
TREND KUTIPAN HASIL KERAJAAN NEGERI BAGI TAHUN 2013 HINGGA 2017

BIL.	KATEGORI HASIL	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	2017 (RM Juta)
1.	Hasil Cukai	175.59	190.96	229.95	222.23	213.87
2.	Hasil Bukan Cukai	318.12	206.38	416.78	265.06	221.06
3.	Terimaan Bukan Hasil	117.34	137.36	126.60	127.78	100.86
JUMLAH		611.05	534.70	773.33	615.07	535.79

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2013 Hingga 2017

CARTA 4.4
TREND KUTIPAN HASIL SEBENAR KERAJAAN NEGERI BAGI TAHUN 2013 HINGGA 2017

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2013 Hingga 2017

4.4.1.6. Penyumbang utama hasil Kerajaan Negeri ialah Hasil Tanah, Hasil-hasil Lain dan Geran Persekutuan. Hasil-hasil lain yang diperoleh Kerajaan Negeri antaranya adalah bayaran pelbagai permit, dividen saham syarikat tersiar harga, sewa tanah tanaman kekal pengeluaran makanan, sewa rumah kedai kerajaan, jualan pengeluaran kuari dan lain-lain. Pada tahun 2017, Hasil Tanah, Hasil-hasil lain dan Geran Persekutuan menunjukkan penurunan. Penurunan Hasil-hasil lain dengan ketaranya pada tahun 2017 kerana terimaan dividen saham syarikat tersiar harga Kerajaan Negeri dan pemberian caj perkhidmatan projek Persekutuan adalah kurang berbanding tahun sebelumnya. Ketiga-tiga hasil utama ini menyumbang sejumlah RM439.01 juta iaitu 81.9% daripada jumlah keseluruhan hasil yang dikutip pada tahun 2017 seperti **Jadual 4.11**. Trend kutipan hasil bagi tempoh lima (5) tahun dari tahun 2013 hingga 2017 adalah seperti **Jadual 4.12**.

JADUAL 4.11
HASIL UTAMA KERAJAAN NEGERI BAGI TAHUN 2017 DAN 2016

BIL.	BUTIRAN HASIL	2017 (RM Juta)	2016 (RM Juta)
1.	Hasil Tanah	288.8	297.73
2.	Hasil-hasil Lain	73.26	115.06
3.	Geran Persekutuan	76.95	102.94
JUMLAH		439.01	515.73

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Tahun 2017 dan 2016

JADUAL 4.12
TREND KUTIPAN HASIL KERAJAAN NEGERI BAGI TAHUN 2013 HINGGA 2017

BIL.	BUTIRAN HASIL	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	2017 (RM Juta)
1.	Hasil Tanah	359.20	258.81	309.87	297.73	288.80
2.	Hasil-hasil Lain	89.65	105.70	279.92	115.06	73.26
3.	Geran Persekutuan	93.00	91.06	93.68	102.94	76.95
4.	Hasil Hutan	67.67	77.71	88.10	95.70	89.71
5.	Hasil Air	1.53	1.42	1.76	3.64	7.07
JUMLAH		611.05	534.70	773.33	615.07	535.79

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2013 Hingga 2017

4.4.2. Perbelanjaan Mengurus

4.4.2.1. Perbelanjaan mengurus terdiri daripada Perbelanjaan Tanggungan dan Perbelanjaan Perbekalan. Perbelanjaan Tanggungan adalah perbelanjaan khusus yang diperuntukkan mengikut Perkara 98 Perlembagaan Persekutuan iaitu yang dipertanggungjawabkan pada Kumpulan Wang Disatukan seperti bayaran pencen, ganjaran, pampasan dan pembayaran balik hutang awam. Perbelanjaan Perbekalan pula adalah yang diperuntukkan mengikut Perkara 100 dan 101 Perlembagaan Persekutuan seperti bayaran untuk membiayai aktiviti dan pengurusan harian Kerajaan Negeri. Perbelanjaan Mengurus Kerajaan Negeri pada tahun 2017 berjumlah RM613.91 juta iaitu 81.6% daripada anggaran yang diluluskan berjumlah RM752.67 juta seperti **Jadual 4.13**.

JADUAL 4.13
PERBELANJAAN MENGURUS KERAJAAN NEGERI
BAGI TAHUN 2017 BERBANDING ANGGARAN YANG DILULUSKAN

BIL.	MAKSUD PERBELANJAAN	ANGGARAN DILULUSKAN (RM Juta)	PERBELANJAAN SEBENAR (RM Juta)	Varian (%)
1.	Emolumen	321.50	306.97	95.5
2.	Perkhidmatan dan Bekalan	158.29	144.87	91.5
3.	Aset	4.69	4.51	96.2
4.	Pemberian dan Kenaan Bayaran Tetap	267.83	157.21	58.7
5.	Perbelanjaan Lain	0.36	0.35	97.2
JUMLAH		752.67	613.91	81.6

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Tahun 2017

4.4.2.2. Pada keseluruhannya, perbelanjaan mengurus pada tahun 2017 telah menurun sejumlah RM75.76 juta atau 10.9% menjadi RM613.91 juta berbanding RM689.67 juta pada tahun 2016, seperti **Jadual 4.14**.

JADUAL 4.14
PERBELANJAAN MENURUS
KERAJAAN NEGERI PADA TAHUN 2017 BERBANDING 2016

BIL.	MAKSUD PERBELANJAAN	2017 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Emolumen	306.97	300.26	6.71	2.2
2.	Perkhidmatan dan Bekalan	144.87	151.98	-7.11	-4.7
3.	Aset	4.51	5.35	-0.84	-15.7
4.	Pemberian dan Kenaan Bayaran Tetap	157.22	230.65	-73.43	-31.8
5.	Perbelanjaan Lain	0.35	1.43	-1.08	-75.5
JUMLAH		613.91	689.67	-75.76	-10.9

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pada Tahun 2017 dan 2016

4.4.2.3. Analisis Audit mendapati justifikasi terhadap penurunan ketara dalam beberapa maksud Perbelanjaan Mengurus pada tahun 2017 berbanding 2016 seperti **Jadual 4.15**.

JADUAL 4.15
JUSTIFIKASI PERBELANJAAN YANG MENUNJUKKAN PENURUNAN KETARA
PERBELANJAAN MENURUS KERAJAAN NEGERI PADA TAHUN 2017 BERBANDING 2016

BIL.	MAKSUD PERBELANJAAN	2017 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN		JUSTIFIKASI
				(RM Juta)	(%)	
1.	Pemberian dan Kenaan Bayaran Tetap (Perbelanjaan Bekalan) - Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri	31.78	91.29	-59.52	-65.2	Penurunan disebabkan oleh Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri mengambil langkah penjimatan bagi hal-hal seperti pemberian sumbangan dan peruntukan program. Perbelanjaan di bawah Objek Am ini (khususnya objek sebagai 42000) juga bergantung kedudukan aliran tunai semasa Kerajaan Negeri.
2.	Pemberian dan Kenaan Bayaran Tetap (Perbelanjaan Tanggungan) - Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri Pahang	46.12	78.90	-32.78	-41.6	Penurunan disebabkan oleh pembayaran bagi Bayaran Balik Hutang Kerajaan Negeri dan Tuntutan Insurans/Pampasan adalah berkurang berbanding tahun sebelumnya.
3.	Perkhidmatan dan Bekalan (Perbelanjaan Bekalan) - Pejabat KDYMM Sultan	6.32	11.18	-4.86	-43.5	Penurunan disebabkan oleh Pejabat KDYMM Sultan mengambil langkah penjimatan bagi hal-hal seperti penyenggaraan dan pembaikan istana, penyenggaraan kenderaan dan pembayaran utiliti.

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Tahun 2017 dan 2016

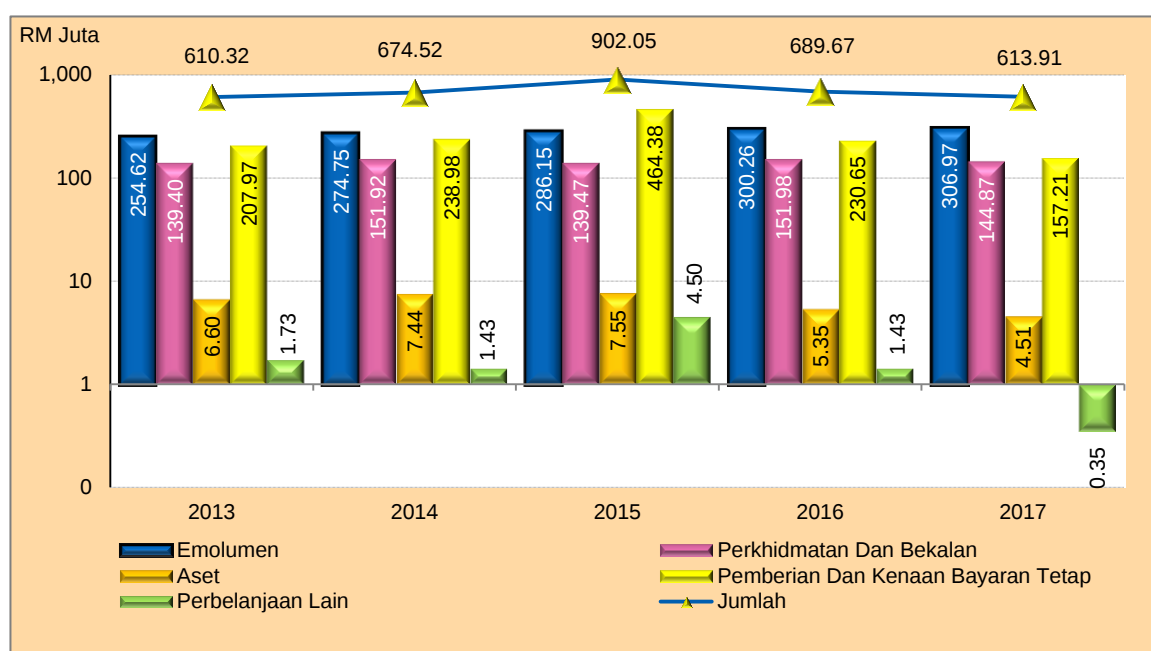
4.4.2.4. Perbandingan perbelanjaan mengurus untuk tempoh lima (5) tahun iaitu bagi tahun 2013 hingga 2017 menunjukkan peningkatan pada tahun 2014 dan 2015 tetapi menurun pada tahun 2016 dan 2017 seperti **Jadual 4.16** dan **Carta 4.5**.

JADUAL 4.16
PERBELANJAAN MENGURUS KERAJAAN NEGERI BAGI TAHUN 2013 HINGGA 2017

BIL.	MAKSUD PERBELANJAAN	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	2017 (RM Juta)
1.	Emolumen	254.62	274.75	286.15	300.26	306.97
2.	Perkhidmatan dan Bekalan	139.40	151.92	139.47	151.98	144.87
3.	Aset	6.60	7.44	7.55	5.35	4.51
4.	Pemberian dan Kenaan Bayaran Tetap	207.97	238.98	464.38	230.65	157.21
5.	Perbelanjaan Lain	1.73	1.43	4.50	1.43	0.35
JUMLAH		610.32	674.52	902.05	689.67	613.91

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2013 Hingga 2017

CARTA 4.5
PERBELANJAAN MENGURUS BAGI TAHUN 2013 HINGGA 2017

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2013 Hingga 2017

4.4.2.5. Bayaran di Bawah Arahan Perbendaharaan 58(a)

- Arahan Perbendaharaan 58(a) memperuntukkan bahawa bayaran terhadap bekalan/perkhidmatan yang telah diterima pada tahun sebelumnya boleh dibuat pada tahun semasa dengan syarat jabatan mempunyai baki peruntukan yang mencukupi pada tahun di mana bekalan/perkhidmatan tersebut diterima dan tiada sebarang keraguan tentang sebab berlaku kelewatan pembayaran tersebut.
- Pada tahun 2017, sejumlah RM69,065 telah dibayar di bawah Arahan Perbendaharaan 58(a), melibatkan 25 baucar bayaran berbanding 104 baucar bayaran yang berjumlah RM247,118 pada tahun 2016. Perbelanjaan ini menurun sejumlah RM178,053 atau 72.1% berbanding tahun 2016. Butiran pembayaran

di bawah Arahan Perbendaharaan 58(a) bagi tahun 2016 dan 2017 adalah seperti **Jadual 4.17**.

JADUAL 4.17
PEMBAYARAN DI BAWAH
ARAHAN PERBENDAHARAAN 58(a) BAGI TAHUN 2017 BERBANDING 2016

BIL.	JABATAN	2017		2016	
		BIL. BAUCAR BAYARAN	JUMLAH (RM)	BIL. BAUCAR BAYARAN	JUMLAH (RM)
1.	Jabatan Agama Islam Pahang/Jabatan Lain	4	24,185	25	37,254
2.	Pejabat Menteri Besar dan Setiausaha Kerajaan	8	20,823	3	4,460
3.	Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri	5	13,992	69	195,683
4.	Dewan Negeri	8	10,065	7	9,721
JUMLAH		25	69,065	104	247,118

Sumber: Laporan SPEKS

- c. Perbandingan pembayaran Arahan Perbendaharaan 58(a) bagi tempoh lima (5) tahun iaitu bagi tahun 2013 hingga 2017 menunjukkan peningkatan pada tahun 2014 dan menurun kembali pada 2017 seperti yang ditunjukkan **Jadual 4.18**.

JADUAL 4.18
PEMBAYARAN DI BAWAH
ARAHAN PERBENDAHARAAN 58(a) BAGI TAHUN 2013 HINGGA 2017

PEMBAYARAN DIBAWAH AP58(a)	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	2017 (RM Juta)
JUMLAH	0.25	0.63	0.21	0.24	0.07

Sumber: Laporan SPEKS

- d. Pembayaran di bawah Arahan Perbendaharaan 58(a), adalah disebabkan bil/tuntutan lewat diterima. Antaranya adalah pembayaran perkhidmatan keselamatan dan kontrak pencucian bangunan Masjid, tuntutan elaun lebih masa, tuntutan elaun perjalanan, elaun pakaian menghadiri tugas rasmi, rawatan perubatan (Pemberian dan Bantuan Lain) dan bayaran utiliti Ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan (MMK).

4.5. AKAUN PINJAMAN DISATUKAN

4.5.1. Akaun Pinjaman Disatukan merupakan sebahagian daripada Kumpulan Wang Disatukan yang diwujudkan mengikut Seksyen 7(b), Akta Tatacara Kewangan 1957. Akaun ini digunakan untuk mengakaunkan semua pinjaman yang diterima daripada Kerajaan Persekutuan, bayaran balik pinjaman dan pindahan penerimaan pinjaman ke Akaun Kumpulan Wang Pembangunan, Kumpulan Wang Bekalan Air dan kumpulan wang lain yang berkaitan.

4.5.2. Pada tahun 2017, sejumlah RM40.12 juta pinjaman telah diterima daripada Kerajaan Persekutuan untuk membiayai projek bekalan air. Pinjaman yang diperoleh telah diambil kira dalam akaun ini sebelum dipindahkan ke Kumpulan Wang Bekalan Air. Akaun Pinjaman Disatukan Pelbagai iaitu pinjaman pembiayaan pembangunan Pusat Pentadbiran Sultan Ahmad Shah (PPSAS), Kuantan yang telah diterima bagi membiayai Projek pembangunan (PPSAS) berjumlah RM57 juta. Pinjaman bagi membiayai pembangunan (PPSAS) telah dipindahkan ke Kumpulan Wang Pelbagai dan pada akhir tahun 2017 akaun ini berbaki sifar. Akaun Pinjaman Disatukan pada tahun 2016 dan 2017 adalah seperti **Jadual 4.19**.

JADUAL 4.19
AKAUN PINJAMAN DISATUKAN PADA TAHUN 2017 BERBANDING 2016

BUTIRAN	2017 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
			(RM Juta)	(%)
Baki Pada 1 Januari	0.00	100.00	-100.00	-100.0
Terimaan	97.12	64.24	32.88	51.2
Pindahan	97.12	164.24	-67.12	-40.9
BAKI PADA 31 DISEMBER	0.00	0.00	0.00	0.00

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Tahun 2017 dan 2016

4.6. AKAUN AMANAH DISATUKAN

- a. Akaun Amanah Disatukan adalah sebahagian daripada Kumpulan Wang Disatukan yang diwujudkan di bawah Seksyen 7(c), Akta Tatacara Kewangan 1957. Akaun ini terdiri daripada Kumpulan Wang Amanah Kerajaan, Kumpulan Wang Amanah Awam dan Akaun Deposit. Semua penerimaan dan pembayaran wang amanah diakaunkan mengikut kehendak Arahan Amanah dan Surat Cara Amanah mengenainya di bawah Seksyen 9 dan Seksyen 10, Akta Tatacara Kewangan 1957. Pada akhir tahun 2017, baki Akaun Amanah Disatukan berjumlah RM348.00 juta iaitu meningkat sejumlah RM25.08 juta atau 7.8% berbanding RM322.92 juta pada tahun 2016 adalah seperti **Jadual 4.20**.

JADUAL 4.20
BAKI AKAUN AMANAH DISATUKAN PADA AKHIR TAHUN 2017 BERBANDING 2016

BUTIRAN	2017 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
			(RM Juta)	(%)
Akaun Amanah Disatukan terdiri daripada:				
i) Kumpulan Wang Amanah Kerajaan	59.07	42.17	16.90	40.1
• Kumpulan Wang Pembangunan	-358.70	-283.56	-75.14	26.5
• Kumpulan Wang Bekalan Air	-267.94	-252.41	-15.53	6.2
• Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan	685.71	578.14	107.57	18.6
ii) Kumpulan Wang Amanah Awam	100.31	131.82	-31.51	-23.9
iii) Akaun Deposit	188.62	148.93	39.69	26.7
JUMLAH	348.00	322.92	25.08	7.8

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Tahun 2017 dan 2016

- b. Analisis Audit mendapati Akaun Amanah Disatukan menunjukkan peningkatan pada tahun 2017 dipengaruhi oleh peningkatan Kumpulan Wang Amanah Kerajaan dan Akaun Deposit masing-masing berjumlah RM16.90 juta dan RM39.69 juta. Peningkatan Kumpulan Wang Amanah Kerajaan ini adalah disebabkan oleh peningkatan baki Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan dan Akaun Deposit masing-masing berjumlah RM107.57 juta dan RM39.69 juta pada tahun 2017.

4.6.1. Kumpulan Wang Amanah Kerajaan

Kumpulan Wang Amanah Kerajaan ditubuhkan mengikut Seksyen 10, Akta Tatacara Kewangan 1957 bagi mengakaunkan terimaan daripada peruntukan Kerajaan dan bayaran bagi maksud tertentu. Kumpulan Wang Amanah ini adalah kumpulan wang pusingan yang mana pembayaran daripada kumpulan wang ini tidak boleh melebihi had peruntukan yang diluluskan oleh Dewan Undangan Negeri. Kumpulan Wang Amanah ini disenaraikan dalam Akta Tatacara Kewangan 1957 (Jadual Kedua dan Jadual Ketiga) yang terdiri daripada Kumpulan Wang Pembangunan, Kumpulan Wang Bekalan Air dan Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan.

4.6.1.1. Kumpulan Wang Pembangunan

- a. Kumpulan Wang Pembangunan mengakaunkan terimaan dan perbelanjaan pembangunan seperti yang diperuntukkan di bawah Akta Kumpulan Wang Pembangunan 1966 (Akta 406). Punca kewangan bagi kumpulan wang ini terdiri daripada caruman Akaun Hasil Disatukan, pinjaman yang diberi oleh Kerajaan Persekutuan bagi maksud pembangunan, terimaan imbuhan balik daripada Kerajaan Persekutuan dan pemberian Persekutuan. Kumpulan wang ini hanya boleh dibelanjakan bagi maksud seperti yang ditetapkan di Akta tersebut dan diluluskan oleh Dewan Undangan Negeri (DUN) bertujuan untuk membiayai projek pembangunan negeri. Pada tahun 2017, kumpulan wang ini telah menerima RM3.38 juta daripada Sewa Rumah Awam Kos Rendah, RM392,857 daripada Jualan Rumah Kos Rendah, RM225,172 daripada Pemberian Persekutuan Bagi Perumahan Awam Kos Rendah dan RM19.48 juta daripada Pemberian Tahap Pembangunan, Ekonomi dan Kesejahteraan Hidup.
- b. Pada akhir tahun 2017, Kumpulan Wang Pembangunan telah mencatatkan kurangan semasa berjumlah RM75.14 juta berbanding RM4.24 juta pada tahun 2016. Kurangan semasa ini berlaku disebabkan oleh perbelanjaan berjumlah RM98.63 juta melebihi terimaan berjumlah RM23.49 juta. Baki kurangan terkumpul Kumpulan Wang Pembangunan pada akhir tahun 2017 meningkat sejumlah RM75.14 juta atau 26.5% menjadi RM358.70 juta berbanding RM283.56 juta pada tahun 2016. Kedudukan baki Kumpulan Wang Pembangunan pada akhir tahun 2017 berbanding tahun 2016 adalah seperti **Jadual 4.21**.

JADUAL 4.21
KEDUDUKAN BAKI KUMPULAN WANG
PEMBANGUNAN PADA TAHUN 2017 BERBANDING 2016

PERKARA	2017 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
			(RM Juta)	(%)
Baki Pada 1 Januari	-283.56	-279.32	-4.24	1.5
Terimaan	23.49	87.42	63.93	-73.1
Perbelanjaan	98.63	91.66	6.97	7.6
Lebihan/Kurangan	-75.14	-4.24	-70.90	1672.2
BAKI PADA 31 DISEMBER	-358.70	-283.56	-75.14	26.5

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Tahun 2017 dan 2016

- c. Kurangan terkumpul Kumpulan Wang Pembangunan bagi tempoh lima (5) tahun iaitu daripada tahun 2013 hingga 2017 menunjukkan peningkatan baki kurangan terkumpul pada setiap tahun. Kurangan terkumpul Kumpulan Wang Pembangunan pada akhir tahun 2017 berjumlah RM358.70 juta adalah yang tertinggi seperti **Jadual 4.22**.

JADUAL 4.22
KURANGAN TERKUMPUL KUMPULAN
WANG PEMBANGUNAN BAGI TAHUN 2013 HINGGA 2017

PERKARA	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	2017 (RM Juta)
Baki Pada 1 Januari	-203.06	-225.86	-244.54	-279.32	-283.56
Terimaan	45.29	50.30	51.73	87.42	23.49
Perbelanjaan	68.09	68.98	86.51	91.66	98.63
Kurangan	-22.80	-18.68	-34.78	-4.24	-75.14
BAKI PADA 31 DISEMBER	-225.86	-244.54	-279.32	-283.56	-358.70

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2013 Hingga 2017

- d. Perbelanjaan pembangunan pada tahun 2017 telah meningkat sejumlah RM6.99 juta atau 7.6% menjadi RM98.65 juta berbanding RM91.66 juta pada tahun 2016 seperti **Jadual 4.23**.

JADUAL 4.23
PERBELANJAAN PEMBANGUNAN PADA TAHUN 2017 BERBANDING 2016

BIL.	JABATAN/PEJABAT	2017 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Pejabat Menteri Besar dan Setiausaha Kerajaan	19.03	17.05	1.98	11.6
2.	Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri	4.49	2.79	1.70	61.0
3.	Jabatan Kerja Raya Negeri	19.62	17.26	2.36	13.7
4.	Jabatan Perhutanan Negeri	2.87	2.94	-0.07	-2.4
5.	Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri	1.49	1.30	0.19	14.6
6.	Jabatan Pertanian Negeri	7.45	9.99	-2.54	-25.4
7.	Jabatan Pengairan dan Saliran Negeri	3.78	3.98	-0.20	-5.0
8.	Jabatan Agama Islam Negeri	10.01	11.65	-1.64	-14.1

BIL.	JABATAN/PEJABAT	2017 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
9.	Pejabat Pembangunan Persekutuan Negeri	28.90	22.40	6.50	29.0
10.	Jabatan Kehakiman Syariah Negeri	0.99	2.30	-1.31	-57.0
JUMLAH		98.65	91.66	6.99	7.6

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Tahun 2017 dan 2016

- e. Jabatan Kerja Raya Negeri mencatatkan perbelanjaan tertinggi iaitu sejumlah RM19.62 juta pada tahun 2017 iaitu 19.9% daripada keseluruhan perbelanjaan pembangunan pada tahun 2017. Perbelanjaan sejumlah RM19.62 juta ini antaranya adalah memperbaiki dan ubahsuai bangunan pejabat-pejabat daerah dan Wisma Sri Pahang sejumlah RM5.27 juta, baik pulih dan ubahsuai istana-istana sejumlah RM5.49 juta dan menaiktaraf Jalan Tengkolok, Tanah Rata, Cameron Highlands sejumlah RM3.77 juta. Manakala Pejabat Menteri Besar dan Setiausaha Kerajaan mencatatkan perbelanjaan kedua tertinggi iaitu sejumlah RM19.03 juta.

4.6.1.2. Kumpulan Wang Bekalan Air

- a. Kumpulan Wang Bekalan Air ditubuhkan di bawah Seksyen 3(1), Akta 230 (Akta Kumpulan Wang Bekalan Air). Tujuan penubuhannya adalah untuk membiayai perbelanjaan penyenggaraan bekalan air yang berulang dan tidak berulang. Perbelanjaan berulang adalah perbelanjaan yang dilakukan pada setiap tahun yang melibatkan perbelanjaan penyenggaraan manakala perbelanjaan tidak berulang merupakan perbelanjaan yang dilakukan mengikut keperluan semasa.
- b. Pada tahun 2017, Kerajaan Negeri telah meluluskan peruntukan berjumlah RM89.10 juta bagi Kumpulan Wang Bekalan Air untuk perbelanjaan bekalan air tidak berulang yang diterima daripada sumber pinjaman Kerajaan Persekutuan. Pada akhir tahun 2017, baki Kumpulan Wang Bekalan Air adalah berjumlah RM267.94 juta berbanding RM252.41 juta pada tahun 2016 iaitu menurun sejumlah RM15.53 juta. Penurunan sebanyak 6.2% adalah disebabkan perbelanjaan sejumlah RM55.56 juta berbanding terimaan sejumlah RM40.12 juta pada tahun 2017 seperti **Jadual 4.24**. Kumpulan Wang Bekalan Air menunjukkan peningkatan baki kurangan terkumpul setiap tahun. Selain itu, kurangan semasa bagi tahun 2017 menurun sejumlah RM10.18 juta atau 39.6% berbanding 2016 seperti **Jadual 4.25**.

JADUAL 4.24
KUMPULAN WANG BEKALAN AIR BAGI TAHUN 2017 BERBANDING 2016

PERKARA	2017 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
			(RM Juta)	(%)
Baki Pada 1 Januari	-252.41	-226.70	-25.71	11.3
Terimaan	40.12	64.24	-24.12	-37.5
Perbelanjaan	55.65	89.95	-34.30	-38.1
Kurangan	-15.53	-25.71	10.18	-39.6
BAKI PADA 31 DISEMBER	-267.94	-252.41	-15.53	6.2

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Tahun 2017 dan 2016

JADUAL 4.25
KURANGAN TERKUMPUL KUMPULAN WANG BEKALAN AIR
BAGI TAHUN 2013 HINGGA 2017

PERKARA	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	2017 (RM Juta)
Baki Pada 1 Januari	-217.68	-211.99	-223.95	-226.70	-252.41
Terimaan	75.58	114.56	91.56	64.24	40.12
Perbelanjaan	69.89	126.52	94.31	89.95	55.65
Lebihan/(Kurangan)	5.69	-11.96	-2.75	-25.71	-15.53
BAKI PADA 31 DISEMBER	-211.99	-223.95	-226.70	-252.41	-267.94

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2013 Hingga 2017

- c. Pihak Audit mendapati perbelanjaan Kumpulan Wang Bekalan Air menurun sejumlah RM34.30 juta atau 38.1% menjadi RM55.65 juta berbanding RM89.95 juta pada tahun 2016. Perbelanjaan bagi 12 projek bekalan air tidak berulang mendapati lima (5) daripada 12 projek tersebut telah mencapai prestasi perbelanjaan melebihi 90%, tiga (3) projek hanya mencapai 84.9%, 77% dan 58.1%. Penurunan ini disebabkan oleh dua (2) projek di Bekalan Air Karak dan Bekalan Air Lipis masih dalam peringkat tender dan pra tender. Manakala satu (1) projek di Muadzam Shah telah ditutup dan satu (1) lagi Projek Bekalan Air Pulau Tioman merupakan projek token RM10.

4.6.1.3. Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan

- a. Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan terdiri daripada Akaun Penyelesaian, Akaun Pinjaman, Kumpulan Wang Luar Jangka dan Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan. Kedudukan Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan pada tahun 2017 berbanding 2016 adalah seperti **Jadual 4.26**.

JADUAL 4.26
KEDUDUKAN PELBAGAI
KUMPULAN WANG AMANAH KERAJAAN PADA TAHUN 2017 BERBANDING 2016

BIL.	BUTIRAN	2017 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Akaun Penyelesaian	298.87	291.09	7.78	2.7
2.	Akaun Pinjaman	117.48	81.22	36.26	44.6
3.	Kumpulan Wang Luar Jangka	10.00	10.00	0.00	0.00
4.	Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan	259.36	195.83	63.53	32.4
BAKI PADA 31 DISEMBER		685.71	578.14	107.57	18.6

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Tahun 2017 dan 2016

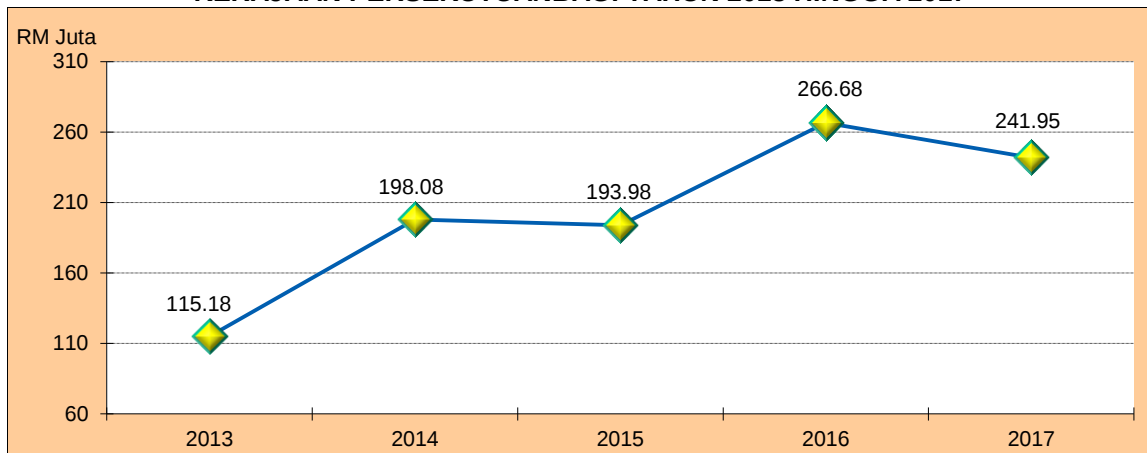
- b. Analisis Audit menunjukkan baki Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan pada akhir tahun 2017 adalah berjumlah RM685.71 juta meningkat sejumlah RM107.57 juta atau 18.6% berbanding RM578.14 juta pada tahun 2016. Peningkatan ini antaranya disebabkan Akaun Kena Bayar berjumlah RM52.14 juta meningkat sejumlah RM32.22 juta atau 161.7% berbanding baki tahun 2016 berjumlah RM19.92 juta di bawah Akaun Penyelesaian. Selain itu, pelarasan semula bagi pinjaman Lembaga Kemajuan Perusahaan Pertanian Negeri Pahang yang berjumlah RM12.69 juta dan pinjaman Lembaga Kemajuan Negeri Pahang yang dilaraskan berjumlah RM16.14 juta serta pembayaran balik pinjaman oleh Lembaga Kemajuan Negeri Pahang yang berjumlah RM2.33 juta di bawah Akaun Pinjaman. Pelarasan ini dibuat adalah bagi mengambil tindakan terhadap perbezaan baki antara Penyata Ringkasan F (dokumen Pejabat) dengan Laporan Akaun Amanah (L401) seperti yang telah dibangkitkan dalam pemerhatian Audit terhadap Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Tahun 2015 dan 2016. Selain itu, peningkatan di Pelbagai Kumpulan Wang Amanah ini juga disebabkan dua (2) Akaun Amanah Awam iaitu Akaun Amanah Pembangunan dan Pembaikan Perumahan dan Akaun Amanah Projek Khas Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri yang berjumlah RM33.56 juta yang ditubuhkan di bawah Seksyen 9 Akta Tatacara Kewangan 1957 telah dipindahkan ke Akaun Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan.

i. Akaun Penyelesaian

• **Akaun Pendahuluan Dari Kerajaan Persekutuan**

- a. Kerajaan Negeri telah menerima pendahuluan daripada Kerajaan Persekutuan sejak tahun 2001 dan diperakunkan di Akaun Pendahuluan dari Kerajaan Persekutuan di bawah Akaun Penyelesaian. Baki Akaun Pendahuluan Dari Kerajaan Persekutuan bagi tempoh 2013 hingga 2017 adalah seperti **Carta 4.6**.

CARTA 4.6
BAKI AKAUN PENDAHULUAN DARI
KERAJAAN PERSEKUTUAN BAGI TAHUN 2013 HINGGA 2017

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2013 Hingga 2017

- b. Trend baki Akaun Pendahuluan Dari Kerajaan Persekutuan ini menunjukkan peningkatan baki pada tahun 2014 sejumlah RM82.90 juta menjadikan baki akaun ini berjumlah RM198.08 juta. Pada tahun 2015, baki Akaun Pendahuluan menurun sedikit sejumlah RM4.1 juta menjadi RM193.98 juta. Pada tahun 2016, baki akaun ini meningkat sejumlah RM72.70 juta menjadikan baki akaun ini berjumlah RM266.68 juta. Ini merupakan peningkatan tertinggi yang pernah dicatatkan dalam tempoh 5 tahun. Pada tahun 2017, baki akaun ini menurun sejumlah RM24.73 juta kepada RM241.95 juta. Penurunan ini adalah disebabkan tiada pendahuluan baru dan hanya melibatkan pembayaran balik pendahuluan.

- **Akaun Kena Bayar**

- a. Akaun Kena Bayar (AKB) diwujudkan bagi menyelesaikan tanggungan Kerajaan Negeri kepada pembekal barangan dan perkhidmatan yang diperoleh oleh kerajaan sehingga 31 Disember sesuatu tahun dan bayarannya dibuat pada bulan Januari tahun berikutnya. Pada tahun 2017, pembayaran di bawah AKB berjumlah RM52.14 juta, meningkat sejumlah RM32.22 juta atau 161.7% berbanding RM19.92 juta pada tahun 2016.
- b. Sebanyak 29 Jabatan terlibat dalam pembayaran AKB pada tahun 2017. Lima (5) Jabatan yang menunjukkan penurunan jumlah bayaran AKB pada tahun 2017 berbanding 2016 adalah seperti **Jadual 4.27**.

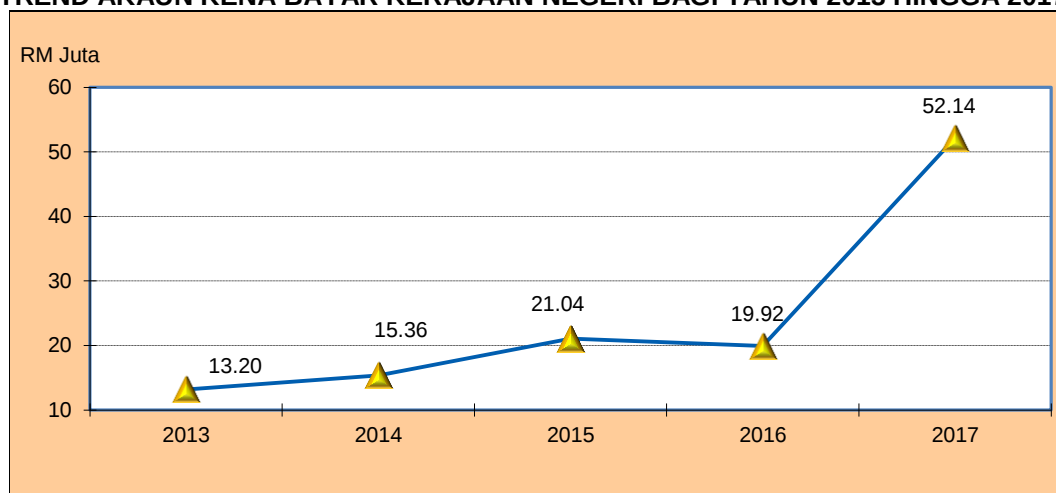
JADUAL 4.27
LIMA (5) JABATAN YANG MENUNJUKKAN
PENURUNAN BAYARAN AKB BAGI TAHUN 2017 BERBANDING 2016

BIL.	JABATAN	2017 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri	1.70	13.23	-11.53	-87.2
2.	Pejabat Daerah dan Tanah Bentong	0.03	0.09	-0.05	-55.6
3.	Dewan Undangan Negeri	0.12	0.16	-0.04	-25.0
4.	Pejabat Daerah dan Tanah Kuantan	0.07	0.10	-0.03	-30.0
5.	Jabatan Pengairan dan Saliran Negeri	0.15	0.18	-0.03	-16.7

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Tahun 2017 dan 2016

- c. Antara jenis perbelanjaan yang terlibat dalam pembayaran di bawah AKB adalah terdiri daripada bayaran rawatan dan perubatan, bayaran utiliti, tuntutan perjalanan, elaun lebih masa dan bayaran perkhidmatan/bekalan lain. Perbelanjaan AKB bagi tempoh lima (5) tahun menunjukkan peningkatan pada tahun 2014 dan 2015. Bagaimanapun, pada tahun 2016 akaun ini menunjukkan penurunan sejumlah RM1.12 juta. Pada tahun 2017, perbelanjaan AKB meningkat sejumlah RM32.22 juta menjadi RM52.14 juta. Ini merupakan peningkatan tertinggi yang pernah dicatatkan dalam tempoh lima (5) tahun seperti **Carta 4.7**.

CARTA 4.7
TREND AKAUN KENA BAYAR KERAJAAN NEGERI BAGI TAHUN 2013 HINGGA 2017

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2013 Hingga 2017

ii. Kumpulan Wang Amanah Penyelenggaraan Jalan-Jalan Negeri

- a. Kumpulan Wang Amanah Penyelenggaraan Jalan-Jalan Negeri diwujudkan bertujuan untuk membiayai kos bagi aktiviti-aktiviti yang berkaitan dengan penyelenggaraan jalan-jalan negeri. Pada tahun 2017, baki Kumpulan Wang ini berjumlah RM160.74 juta iaitu meningkat sejumlah RM26.92 juta atau 20.1% berbanding RM133.82 juta pada tahun 2016. Pemberian Kerajaan Persekutuan menunjukkan peningkatan sejumlah RM6.88 juta atau 3%

menjadi RM236.61 juta berbanding RM229.73 juta pada tahun 2016. Manakala perbelanjaan pula menunjukkan peningkatan sejumlah RM13.85 juta atau 7.1% menjadi RM209.69 juta berbanding RM195.84 juta pada tahun 2016.

- b. Mengikut rekod *Malaysian Road Record Information System* (MARRIS) terdapat 16,893.48 km panjang jalan di Negeri Pahang, merangkumi Jalan Negeri Utama, Jalan Bandaran, Jalan Perumahan, Lorong Belakang Perumahan, Jalan Kampung dan Jalan Pertanian. Penyelenggaraan jalan tersebut juga dibahagikan kepada lima (5) bahagian iaitu jalan yang disenggarakan oleh Jabatan Kerja Raya (JKR), Syarikat YP Maintenance Sdn. Bhd., Syarikat Muhibah Sdn. Bhd., Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) dan Jabatan Pengairan dan Saliran (JPS). Peratus perbelanjaan berbanding terimaan serta kedudukan Kumpulan Wang Amanah Penyelenggaraan Jalan-Jalan Negeri bagi tahun 2013 hingga 2017 adalah seperti **Jadual 4.28**.

JADUAL 4.28
KUMPULAN WANG AMANAH
PENYELENGGARAAN JALAN-JALAN NEGERI BAGI TAHUN 2013 HINGGA 2017

TAHUN	BAKI PADA 1 JANUARI (RM Juta)	TERIMAAN (RM Juta)	PELBAGAI TERIMAAN (RM Juta)	PERBELANJAAN (RM Juta)	BAKI PADA 31 DISEMBER (RM Juta)	PENGUNAAN (%)
2013	88.22	204.93	1.25	165.62	128.78	80.3
2014	128.78	215.78	2.75	233.74	113.57	107.0
2015	113.57	216.72	0.52	230.88	99.93	106.3
2016	99.93	229.72	0.008	195.84	133.82	85.2
2017	133.82	236.61	0.005	209.69	160.74	88.6

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2013 Hingga 2017

4.6.2. Kumpulan Wang Amanah Awam

- a. Kumpulan Wang ini ditubuhkan di bawah Seksyen 9, Akta Tatacara Kewangan 1957 untuk mengakaunkan sumbangan wang yang diterima daripada orang awam dan organisasi kepada Kerajaan Negeri bagi tujuan tertentu. Pengurusan kumpulan wang ini perlu dibuat mengikut Arahan Amanah yang diluluskan, di mana Pegawai Pengawal yang mengendalikan kumpulan wang ini dikehendaki mengemukakan penyata tahunan untuk pemeriksaan dan pengesahan Audit secepat mungkin selepas 31 Disember setiap tahun dan tidak lewat dari 31 Mac tahun berikutnya. Semua 25 penyata Kumpulan Wang Amanah Awam telah diterima untuk diaudit berserta dengan penyata penyesuaiannya. Baki kumpulan wang ini pada akhir tahun 2017 berjumlah RM100.31 juta berbanding RM131.82 juta pada tahun 2016 menurun sejumlah RM31.51 juta atau 23.9% seperti **Jadual 4.29**.

JADUAL 4.29
KUMPULAN WANG AMANAH AWAM PADATAHUN 2017 BERBANDING 2016

PERKARA	2017 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
			(RM Juta)	(%)
Baki Pada 1 Januari	131.82	199.00	-67.18	-33.8
Penerimaan	231.85	167.63	64.22	38.3
Pembayaran	263.36	234.81	28.55	12.2
BAKI PADA 31 DISEMBER	100.31	131.82	-31.51	-23.9

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Tahun 2017 dan 2016

- b. Pada tahun 2017, satu (1) akaun amanah awam baru telah ditubuhkan iaitu Akaun Amanah Tanah Pinggir Negeri Pahang manakala dua (2) lagi akaun amanah awam ditutup iaitu Akaun Amanah Mini Zoo dan Muzium Perhilitan Pahang serta Akaun Amanah Pembasmian Kemiskinan Negeri.

4.6.3. Akaun Deposit

- a. Deposit merupakan wang yang diterima oleh sesebuah Jabatan bagi sesuatu maksud mengikut undang-undang atau syarat tertentu dan perlu dikembalikan sebaik sahaja selesai maksudnya. Pengurusan akaun deposit adalah dikawal mengikut Arahan Perbendaharaan 156 hingga 163 yang juga menghendaki Pegawai Pengawal bertanggungjawab terhadap penyelenggaraan akaun deposit di bawah jagaannya. Pada akhir tahun 2017, Kerajaan Negeri mempunyai 17 jenis deposit yang diselenggarakan oleh 23 Pusat Tanggungjawab yang kesemuanya terdiri daripada Deposit Am.
- b. Pada akhir tahun 2017, baki akaun deposit berjumlah RM188.62 juta berbanding RM148.93 juta pada akhir tahun 2016, iaitu mencatatkan peningkatan sejumlah RM39.69 juta atau 26%. Antara punca peningkatan deposit adalah disebabkan peningkatan Akaun Deposit Pelbagai bagi Jabatan Kerja Raya Negeri sejumlah RM15.14 juta menjadikan deposit tersebut berjumlah RM23.11 juta pada tahun 2017 berbanding RM7.97 juta pada tahun 2016. Peningkatan ini adalah kerana terimaan bagi Deposit Pelbagai di Jabatan Kerja Raya Negeri pada tahun 2017 telah meningkat sejumlah RM14.02 juta. Selain itu, peningkatan Akaun Deposit Royalti Kayu Kayan bagi Jabatan Perhutanan Negeri sejumlah RM9.69 juta menjadikan deposit tersebut berjumlah RM82.10 juta pada tahun 2017 berbanding RM72.41 juta pada tahun 2016. Peningkatan Akaun Deposit Royalti Kayu Kayan adalah disebabkan peningkatan dalam pengeluaran lesen pembalakan pada tahun 2017 walaupun, berlaku penurunan keluasan kawasan pembalakan pada tahun 2017. Peningkatan deposit Royalti Kayu Kayan juga adalah disebabkan permintaan semasa kayu balak yang tinggi berikutan harga pasaran domestik yang stabil di mana pelesen perlu menjelaskan bayaran cukai sekiranya pengeluaran balak dilakukan. Peningkatan Akaun Deposit Tanah bagi Pejabat Daerah dan Tanah Cameron adalah disebabkan pembayaran deposit

oleh Tenaga Nasional Berhad sejumlah RM6.09 juta bagi pengambilan tanah di bawah Seksyen(1)(b) Akta Pengambilan Tanah 1990.

- c. Selain itu, wujud perbezaan baki penyata/akaun deposit antara empat (4) Jabatan/PTJ berjumlah RM104.95 juta dengan Penyata Lengkap Akaun Amanah (L402) di Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri yang berjumlah RM104.90 juta. Perbezaan baki tersebut adalah berjumlah RM43,328 seperti **Jadual 4.30**.

JADUAL 4.30
PERBEZAAN BAKI DEPOSIT DI JABATAN/PTJ DENGAN PENYATA LENGKAP
AKAUN AMANAH DI PEJABAT KEWANGAN DAN PERBENDAHARAAN NEGERI (L402)

BIL.	PERIHAL	KOD PTJ	BAKI DI PTJ TAHUN 2017 (DEBIT)/KREDIT (RM Juta)	BAKI DEPOSIT DI PEJABAT KEWANGAN DAN PERBENDAHARAAN NEGERI TAHUN 2017 (DEBIT)/KREDIT (RM Juta)	PERBEZAAN (RM Juta)
KOD DEPOSIT 79552 - DEPOSIT TANAH					
1.	Pejabat Daerah dan Tanah Kuantan	14142000	18.89	18.22	0.67
2.	Pejabat Daerah dan Tanah Temerloh	18182000	3.56	3.55	0.01
3.	Pejabat Daerah dan Tanah Rompin	19192000	1.04	1.03	0.01
KOD DEPOSIT 79563 - AKAUN DEPOSIT ROYALTI KAYU KAYAN					
1.	Jabatan Perhutanan Negeri	07142000	81.46	82.10	(0.64)
JUMLAH			104.95	104.90	0.05

Sumber: Pelbagai Jabatan/PTJ, Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri

4.7. PENYATA PRESTASI KEWANGAN

4.7.1. Pada tahun 2017, sumber dana Kerajaan Negeri berjumlah RM535.79 juta terdiri daripada hasil cukai, hasil bukan cukai dan terimaan bukan hasil. Penggunaan dana adalah bagi membiayai perbelanjaan mengurus, perbelanjaan pembangunan dan perbelanjaan bekalan air berjumlah RM768.20 juta. Pada tahun 2017, Kerajaan Negeri mengalami kurangan dana berjumlah RM232.41 juta berbanding RM195.81 juta pada tahun 2016. Selain itu, Pinjaman Dalam Negeri, Pelbagai Terimaan serta Perubahan Tunai, Pelaburan dan Amanah juga merupakan sumber kewangan yang digunakan oleh Kerajaan Negeri bagi menampung jumlah perbelanjaan jika berlaku kurangan dana. Butiran Penyata Prestasi Kewangan adalah seperti **Jadual 4.31**.

JADUAL 4.31
PENYATA PRESTASI KEWANGAN PADA TAHUN 2017 BERBANDING 2016

PENTATA PRESTASI KEWANGAN PADA TAHUN 2017 BERBANDING 2016					
BIL.	BUTIRAN	2017 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
HASIL					
1.	Hasil Cukai	213.87	222.23	-8.36	-3.8
2.	Hasil Bukan Cukai	221.06	265.06	-44.00	-16.6
3.	Terimaan Bukan Hasil	100.86	127.78	-26.92	-21.1
JUMLAH HASIL		535.79	615.07	-79.28	-12.9
PERBELANJAAN					
1.	Perbelanjaan Mengurus	613.91	629.27	-15.36	-2.4
2.	Perbelanjaan Pembangunan	98.63	91.66	6.97	7.6
3.	Perbelanjaan Bekalan Air	55.66	89.95	-34.29	-38.1
JUMLAH PERBELANJAAN		768.20	810.88	-42.68	-5.3
LEBIHAN/KURANGAN		-232.41	-195.81	-36.60	18.7
KURANGAN DIBIYAI OLEH					
1.	Pinjaman Dalam Negeri	97.12	64.24	32.88	51.2
2.	Pelbagai Terimaan	23.49	27.02	-3.53	-13.1
3.	Perubahan Tunai, Pelaburan dan Amanah	111.80	104.55	7.25	6.9
JUMLAH PEMBIAYAAN		232.41	195.81	36.60	18.7

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Tahun 2017 dan 2016

4.7.2. Hasil Kerajaan Negeri menunjukkan penurunan sejumlah RM79.28 juta atau 12.9% menjadi RM535.79 juta berbanding RM615.07 juta pada tahun 2016. Perbelanjaan Kerajaan Negeri juga menunjukkan penurunan sejumlah RM42.68 juta atau 5.3% menjadi RM768.20 juta berbanding RM810.88 juta pada tahun 2016. Secara keseluruhannya, prestasi kewangan Kerajaan Negeri bagi tahun 2017 adalah kurang stabil kerana masih mencatatkan kurangan sejumlah RM232.41 juta. Kerajaan Negeri perlu mengambil tindakan yang sewajarnya bagi meningkatkan jumlah hasil dan mengurangkan perbelanjaan serta mencatatkan lebihan.

4.8. PENYATA AKAUN MEMORANDUM

Penyata Akaun Memorandum adalah penyata yang menunjukkan aset dan liabiliti Kerajaan yang tidak dilaporkan dalam Penyata Kedudukan Kewangan. Penyata ini terdiri daripada Memorandum Aset dan Memorandum Liabiliti. Memorandum Aset menunjukkan sebahagian aset kewangan Kerajaan Negeri iaitu Pinjaman Boleh Dituntut dan Pelaburan Kerajaan Negeri. Memorandum Liabiliti menunjukkan sebahagian liabiliti Kerajaan Negeri yang terdiri dari Hutang Awam iaitu hutang Kerajaan Negeri kepada Kerajaan Persekutuan dan Institusi Kewangan. Mengikut Penyata Akaun Memorandum, pada akhir tahun 2017, Kerajaan Negeri mempunyai aset berjumlah RM1.05 bilion manakala liabiliti pula berjumlah RM3.16 bilion.

4.8.1. Pinjaman Boleh Dituntut

4.8.1.1. Pinjaman Boleh Dituntut adalah merupakan pinjaman yang diberikan oleh Kerajaan Negeri kepada Agensi yang menggunakan sumber Kerajaan Negeri atau Kerajaan Persekutuan. Pada tahun 2017, baki Pinjaman Boleh Dituntut adalah berjumlah RM197.88 juta menurun sejumlah RM52.47 juta atau 21% berbanding RM250.35 juta pada tahun 2016. Penurunan ini disebabkan bayaran balik pokok pinjaman berjumlah RM6.96 juta pada tahun 2017 oleh Agensi Negeri dan selebihnya RM45.51 juta dilaporkan ke dalam Akaun Pinjaman di bawah Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan. Baki pinjaman boleh dituntut oleh Kerajaan Negeri bagi tempoh lima (5) tahun bermula tahun 2013 hingga 2017 adalah seperti **Jadual 4.32**.

JADUAL 4.32
BAKI PINJAMAN BOLEH DITUNTUT
OLEH KERAJAAN NEGERI BAGI TAHUN 2013 HINGGA 2017

BIL.	AGENSI	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	2017 (RM Juta)
1.	Perbadanan Kemajuan Negeri Pahang	161.44	150.29	150.29	150.29	128.39
2.	Amanah Saham Pahang Berhad	56.49	55.00	51.50	49.99	22.70
3.	Pihak Berkuasa Tempatan	42.85	50.71	50.14	50.07	46.79
JUMLAH		260.78	256.00	251.93	250.35	197.88

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2013 Hingga 2017

4.8.1.2. Pada tahun 2017, Agensi Negeri telah membayar balik pinjaman berjumlah RM9.40 juta terdiri daripada bayaran balik pokok berjumlah RM6.96 juta dan faedah berjumlah RM2.44 juta. Daripada jumlah tersebut, sejumlah RM3.16 juta telah dijelaskan oleh Perbadanan Kemajuan Negeri Pahang, RM1.50 juta telah dijelaskan oleh Amanah Saham Pahang Berhad (ASPA) dan RM4.74 juta oleh Pihak Berkuasa Tempatan. Kedudukan bayaran balik pinjaman Agensi pada 31 Disember 2017 adalah seperti **Jadual 4.33**.

JADUAL 4.33
BAYARAN BALIK PINJAMAN BOLEH
DITUNTUT OLEH AGENSI NEGERI PADA 31 DISEMBER 2017

BIL.	AGENSI	TUNGGAKAN 01.01.2017 (RM Juta)	ANUITI (RM Juta)	JUMLAH PATUT BAYAR (RM Juta)	BAYARAN BALIK DALAM TAHUN 2017 (RM Juta)	TUNGGAKAN AKHIR TAHUN 31.12.2017 (RM Juta)
1.	Perbadanan Kemajuan Negeri Pahang	160.16	8.45	168.61	3.16	165.45
2.	Amanah Saham Pahang Berhad	0.00	1.50	1.50	1.50	0.00
3.	Pihak Berkuasa Tempatan	8.47	4.48	12.95	4.74	8.21
JUMLAH		168.63	14.43	183.06	9.40	173.66

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Tahun 2017

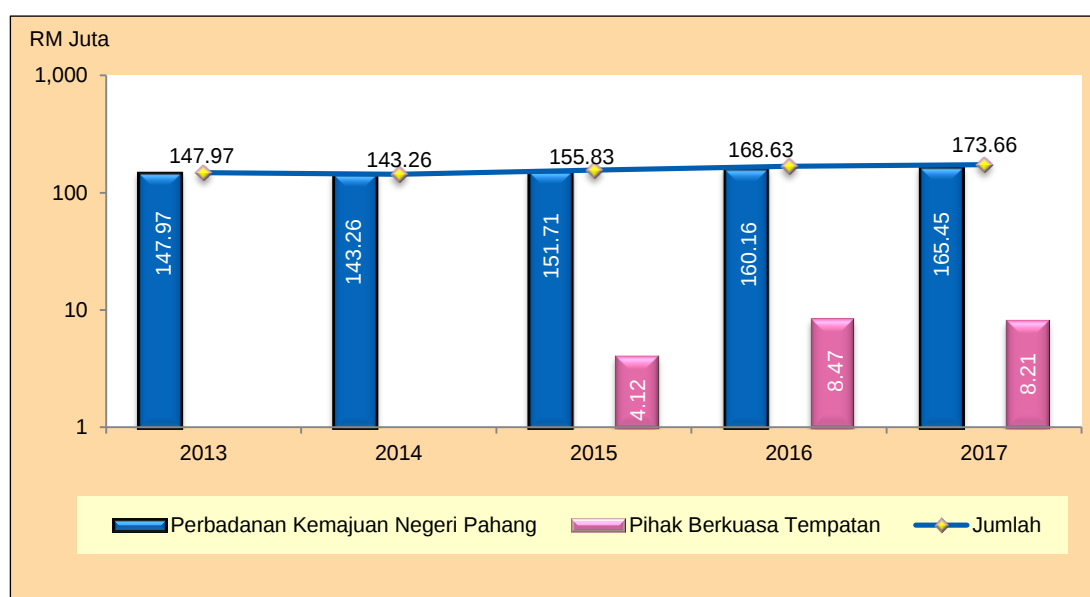
4.8.1.3. Pada akhir tahun 2017, tunggakan bayaran balik pinjaman yang belum dijelaskan oleh Agensi kepada Kerajaan Negeri berjumlah RM173.66 juta. Jumlah ini terdiri daripada tunggakan bayaran balik pokok berjumlah RM146.43 juta dan tunggakan faedah berjumlah RM27.23 juta. Kedudukan tunggakan bayaran balik pinjaman bagi tempoh lima (5) tahun bermula tahun 2013 hingga 2017 adalah seperti **Jadual 4.34** dan **Carta 4.8**.

JADUAL 4.34
TUNGGAKAN BAYARAN BALIK PINJAMAN AGENSI
KEPADA KERAJAAN NEGERI BAGI TAHUN 2013 HINGGA 2017

BIL.	AGENSI	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	2017 (RM Juta)
1.	Perbadanan Kemajuan Negeri Pahang	147.97	143.26	151.71	160.16	165.45
2.	Pihak Berkuasa Tempatan	0.00	0.00	4.12	8.47	8.21
JUMLAH		147.97	143.26	155.83	168.63	173.66

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2013 Hingga 2017

CARTA 4.8
TUNGGAKAN BAYARAN BALIK PINJAMAN AGENSI
KEPADA KERAJAAN NEGERI BAGI TAHUN 2013 HINGGA 2017

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2013 Hingga 2017

4.8.2. Pelaburan

4.8.2.1. Baki Pelaburan Kerajaan Negeri bagi tempoh lima (5) tahun mulai tahun 2013 hingga 2017 menunjukkan trend peningkatan pada tahun 2015 hingga 2017. Peningkatan pada tahun 2015 dan 2016 disebabkan penambahan saham Axiata Group Bhd. manakala peningkatan pada tahun 2017 disebabkan pelarasan terhadap saham Amanah Saham Pahang Berhad. Kedudukan pelaburan Kerajaan Negeri bagi tempoh tahun 2013 hingga 2017 adalah seperti **Jadual 4.35**.

JADUAL 4.35
PELABURAN SAHAM KERAJAAN NEGERI BAGI TAHUN 2013 HINGGA 2017

BIL.	PERBADANAN/SYARIKAT	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	2017 (RM Juta)
PELABURAN AM						
1.	Axiata Group Bhd. (Terbitan Bonus - 915,000 Unit)	-	-	0.07	0.23	0.23
2.	Felda Global Ventures Holdings Berhad (FGVH)	829.96	829.96	829.96	829.96	829.96
3.	Rangkaian Hotel Seri Malaysia Sdn. Bhd.	2.10	2.10	2.10	2.10	2.10
4.	Amanah Saham Pahang Berhad	-	-	-	-	16.51
JUMLAH PELABURAN AM		832.06	832.06	832.13	832.29	848.80
PELABURAN PERBADANAN SETIAUSAHA KERAJAAN NEGERI (PSK)						
1.	Teras Dara Konsortium Sdn. Bhd.	0.38	-	-	-	-
2.	SAWIRA Sdn. Bhd.	2.87	-	-	-	-
3.	Pascorp Paper Industries Bhd.	10.06	-	-	-	-
4.	YTL Corporation Berhad	12.50	-	-	-	-
5.	Sentoria Group Berhad	16.10	-	-	-	-
6.	CIMB Bank	-	-	-	-	-
JUMLAH PELABURAN PSK		41.91	-	-	-	-
JUMLAH KESELURUHAN		873.97	832.06	832.13	832.29	848.80

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2013 Hingga 2017

4.8.2.2. Pada tahun 2017, Kerajaan Negeri menerima dividen sejumlah RM1.90 juta berbanding RM3.81 juta pada tahun 2016 iaitu menurun sejumlah RM1.91 juta atau 50.1%. Penurunan ini kerana dividen FGVH berjumlah RM9.12 juta yang diterima hanya akan diakaunkan pada tahun 2018 disebabkan waran dividen yang diterima adalah pada hujung bulan Disember 2017.

4.8.3. Hutang Awam

4.8.3.1. Hutang Awam Kerajaan Negeri terdiri daripada hutang Kerajaan Negeri kepada Kerajaan Persekutuan dan Institusi Kewangan. Kerajaan Negeri dari semasa ke semasa menerima pinjaman daripada Kerajaan Persekutuan untuk membiayai projek pembangunan. Kedudukan Hutang Awam Kerajaan Negeri pada akhir tahun 2017 berbanding 2016 adalah seperti **Jadual 4.36**.

JADUAL 4.36
HUTANG AWAM KERAJAAN NEGERI PADA TAHUN 2017 BERBANDING 2016

BIL.	TUJUAN PINJAMAN	BAKI PINJAMAN		PERUBAHAN	
		2017 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
KERAJAAN PERSEKUTUAN					
1.	Projek Bekalan Air	2,201.27	2,161.14	40.13	1.9
2.	Projek Perumahan Awam Kos Rendah	285.52	285.52	0.00	0.0
3.	Projek Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri	124.72	124.72	0.00	0.0
4.	Projek Pelbagai	366.52	405.50	-38.98	-9.6
INSTITUSI KEWANGAN (PELABURAN)		180.00	220.00	-40.00	-18.2
JUMLAH		3,158.03	3,196.88	-38.85	-1.2

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Tahun 2017 dan 2016

4.8.3.2. Pada tahun 2017, baki Hutang Awam Kerajaan Negeri menurun sejumlah RM38.85 juta atau 1.2% menjadi RM3.16 bilion berbanding RM3.20 bilion pada tahun 2016. Penurunan ini disebabkan bayaran balik yang dibuat kepada Kerajaan Persekutuan bagi Projek Pelbagai sejumlah RM2.56 juta bagi bayaran pokok dan RM1.94 juta bagi bayaran faedah. Selain itu, Kerajaan Negeri juga telah membayar sejumlah RM40 juta bagi bayaran pokok dan RM5.04 juta bagi bayaran faedah pinjaman kepada institusi kewangan berkaitan pembelian saham Felda Global Ventures Holdings Berhad.

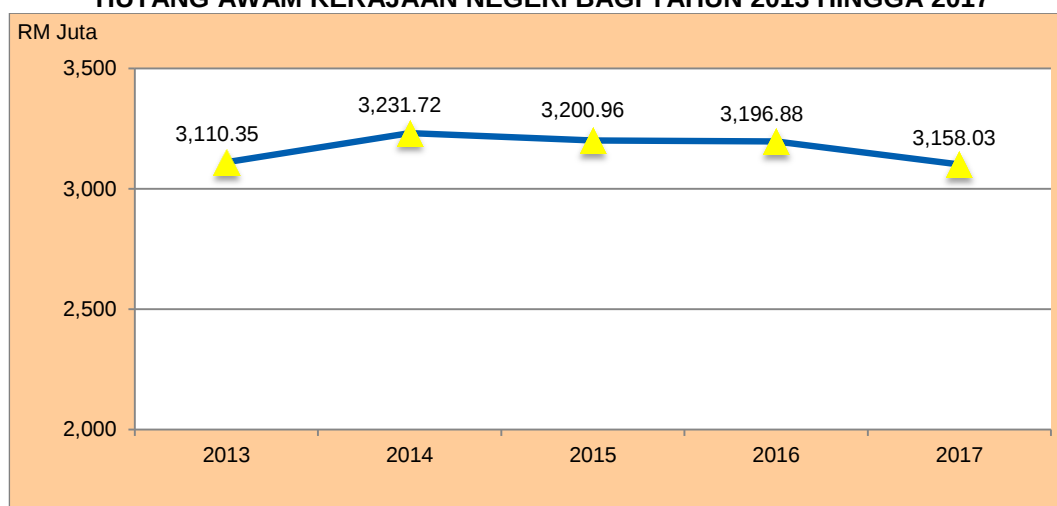
4.8.3.3. Kedudukan baki Hutang Awam Kerajaan Negeri bagi tempoh lima (5) tahun iaitu tahun 2013 hingga 2017 adalah seperti **Jadual 4.37** dan **Carta 4.9**.

JADUAL 4.37
BAKI HUTANG AWAM KERAJAAN NEGERI BAGI TAHUN 2013 HINGGA 2017

BIL.	TUJUAN PINJAMAN	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	2017 (RM Juta)
KERAJAAN PERSEKUTUAN						
1.	Projek Bekalan Air	1,890.43	2,004.99	2,096.90	2,161.14	2,201.27
2.	Projek Perumahan Awam Kos Rendah	285.52	285.52	285.52	285.52	285.52
3.	Projek Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri	127.58	127.58	124.72	124.72	124.72
4.	Projek Pelbagai	306.04	312.85	412.82	405.50	366.52
INSTITUSI KEWANGAN (PELABURAN)		500.78	500.78	281.00	220.00	180.00
JUMLAH		3,110.35	3,231.72	3,200.96	3,196.88	3,158.03

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2013 Hingga 2017

CARTA 4.9
KEDUDUKAN BAKI
HUTANG AWAM KERAJAAN NEGERI BAGI TAHUN 2013 HINGGA 2017

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2013 Hingga 2017

4.8.3.4. Kedudukan tunggakan bayaran balik Hutang Awam Kerajaan Negeri kepada Kerajaan Persekutuan bagi tahun 2013 hingga 2017 adalah seperti **Jadual 4.38**. Baki tunggakan bayaran balik Hutang Awam Kerajaan Negeri kepada

Kerajaan Persekutuan meningkat setiap tahun menjadi RM1.23 bilion pada tahun 2017.

JADUAL 4.38
TUNGGAKAN BAYARAN BALIK
HUTANG AWAM KERAJAAN NEGERI BAGI TAHUN 2013 HINGGA 2017

BIL.	TUJUAN PINJAMAN	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	2017 (RM Juta)
1.	Projek Bekalan Air	568.06	658.80	752.90	855.49	949.44
2.	Projek Perumahan Awam Kos Rendah	42.79	61.40	80.00	98.60	117.20
3.	Projek Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri	28.91	38.80	43.35	53.24	63.13
4.	Projek Pelbagai	14.26	31.18	53.60	76.28	95.26
JUMLAH		654.02	790.18	929.85	1,083.61	1,225.03

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2013 Hingga 2017

4.9. NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN

Nota Kepada Penyata Kewangan adalah sebahagian daripada Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang. Ia memberi penerangan dan maklumat terperinci mengenai jumlah yang ditunjukkan dalam Penyata Kedudukan Kewangan, Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai, Penyata Prestasi Kewangan, Penyata Akaun Memorandum dan maklumat tambahan lain seperti Akaun Belum Terima, peristiwa yang berlaku selepas tarikh Penyata Kedudukan Kewangan dan angka perbandingan.

4.9.1. Akaun Belum Terima

4.9.1.1. Arahan Perbendaharaan 89A, menghendaki setiap Pegawai Pengawal perlu menghantar penyata mengenai apa-apa hasil yang sepatutnya diterima pada 31 Disember kepada Akauntan Negeri dan satu (1) salinan kepada Jabatan Audit Negara. Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 3 Tahun 2008, juga menjelaskan dasar dan tatacara Akaun Belum Terima di mana tunggakan hasil adalah sebahagian daripadanya. Selain itu, Surat Arahan Bagi Penutupan Akaun Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2017 telah menetapkan kewajipan untuk mengemukakan Penyata Akaun Belum Terima. Akaun Belum Terima Kerajaan Negeri Pahang meningkat sejumlah RM7.04 juta atau 9.5% menjadi RM81.26 juta pada tahun 2017 berbanding RM74.22 juta pada tahun 2016. Lima (5) Jabatan yang mempunyai Akaun Belum Terima tertinggi adalah seperti **Jadual 4.39**.

JADUAL 4.39
LIMA JABATAN YANG MENUNJUKKAN
AKAUN BELUM TERIMA TERTINGGI PADA TAHUN 2017 BERBANDING 2016

BIL.	JABATAN	2017 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Pejabat Daerah dan Tanah Kuantan	35.81	30.32	5.49	18.1
2.	Pejabat Daerah dan Tanah Rompin	7.36	3.26	4.1	125.8
3.	Pejabat Daerah dan Tanah Pekan	3.40	1.95	1.45	74.4
4.	Pejabat Daerah dan Tanah Temerloh	4.88	4.08	0.8	19.6
5.	Pejabat Daerah dan Tanah Raub	3.40	2.79	0.61	21.9

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Tahun 2017 dan 2016

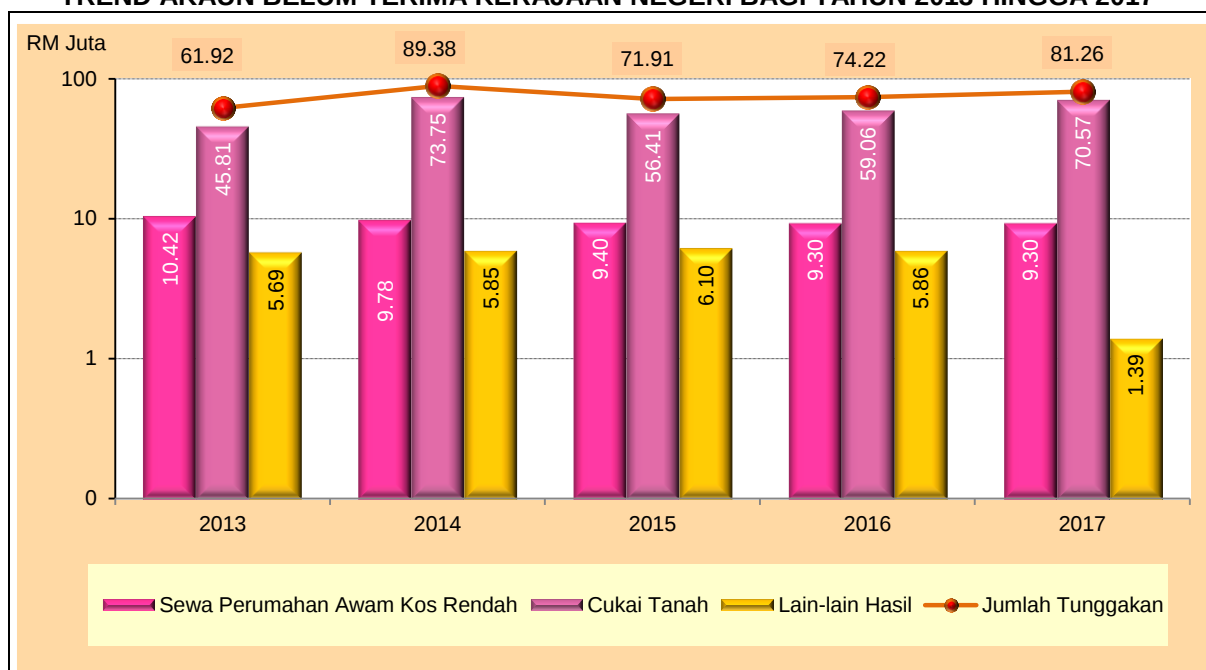
4.9.1.2. Kedudukan Akaun Belum Terima Kerajaan Negeri Pahang bagi tempoh lima (5) tahun iaitu tahun 2013 hingga 2017 menunjukkan peningkatan pada tahun 2014, menurun pada tahun 2015 dan meningkat semula pada tahun 2016 dan 2017 seperti **Jadual 4.40** dan **Carta 4.10**.

JADUAL 4.40
KEDUDUKAN AKAUN BELUM TERIMA
KERAJAAN NEGERI BAGI TAHUN 2013 HINGGA 2017

BIL.	BUTIRAN	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	2017 (RM Juta)
1.	Sewa Perumahan Awam Kos Rendah	10.42	9.78	9.40	9.30	9.30
2.	Cukai Tanah	45.81	73.75	56.41	59.06	70.57
3.	Lain-lain Hasil	5.69	5.85	6.10	5.86	1.39
JUMLAH		61.92	89.38	71.91	74.22	81.26

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2013 Hingga 2017

CARTA 4.10
TREND AKAUN BELUM TERIMA KERAJAAN NEGERI BAGI TAHUN 2013 HINGGA 2017

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.9.1.3. Tunggakan cukai tanah merupakan 86.8% daripada jumlah keseluruhan Akaun Belum Terima Kerajaan Negeri pada tahun 2017. Pejabat Daerah dan Tanah Kuantan mencatatkan peningkatan tunggakan yang tertinggi iaitu sejumlah RM5.50 juta atau 18.2% menjadi RM35.76 juta berbanding RM30.26 juta pada tahun 2016 manakala Pejabat Daerah dan Tanah Bentong mencatatkan penurunan sejumlah RM2.07 juta atau 33.3% menjadi RM4.15 juta berbanding RM6.22 juta pada tahun 2016. Tunggakan cukai tanah mengikut Jabatan pada tahun 2017 berbanding 2016 adalah seperti **Jadual 4.41**.

JADUAL 4.41
TUNGGAKAN CUKAI TANAH KERAJAAN NEGERI
MENGIKUT JABATAN PADA TAHUN 2017 BERBANDING 2016

BIL.	JABATAN	2017 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Pejabat Daerah dan Tanah Kuantan	35.76	30.26	5.50	18.2
2.	Pejabat Daerah dan Tanah Bentong	4.15	6.22	-2.07	-33.3
3.	Pejabat Daerah dan Tanah Temerloh	4.87	4.06	0.81	20.0
4.	Pejabat Daerah dan Tanah Rompin	7.27	3.18	4.09	128.6
5.	Pejabat Daerah dan Tanah Maran	3.13	2.91	0.22	7.6
6.	Pejabat Daerah dan Tanah Jerantut	3.84	3.50	0.34	9.7
7.	Pejabat Daerah dan Tanah Raub	3.32	2.72	0.60	22.1
8.	Pejabat Daerah dan Tanah Pekan	3.37	1.93	1.44	74.6
9.	Pejabat Daerah dan Tanah Bera	2.73	2.56	0.17	6.6
10.	Pejabat Daerah dan Tanah Lipis	1.77	1.52	0.25	16.5
11.	Pejabat Daerah dan Tanah Cameron Highlands	0.36	0.20	0.16	80.0
JUMLAH		70.57	59.06	11.51	19.5

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Tahun 2017 dan 2016

4.10. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

4.10.1. Kedudukan kewangan Kerajaan Negeri Pahang pada tahun 2017 adalah kurang stabil.

- i. baki Kumpulan Wang Disatukan Kerajaan Negeri adalah berjumlah RM119.63 juta pada akhir tahun 2017, iaitu menurun sejumlah RM53.04 juta daripada RM172.67 juta pada tahun 2016;
- ii. baki terkumpul Akaun Hasil Disatukan menunjukkan peningkatan kurangan sejumlah RM78.12 juta atau 51.9% menjadi baki kurangan terkumpul RM228.37 juta pada tahun 2017 berbanding RM150.25 juta pada tahun 2016;
- iii. perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri pada tahun 2017 mencatat penurunan sejumlah RM75.76 juta atau 10.9% menjadi RM613.91 juta berbanding RM689.67 juta pada tahun 2016;

- iv. pelaburan menurun sejumlah RM10.20 juta menjadi RM112.12 juta;
- v. kutipan hasil menurun sejumlah RM79.28 juta atau 12.9%; dan
- vi. tunggakan bayaran balik Pinjaman Boleh Dituntut Agensi Negeri meningkat sejumlah RM5.03 juta atau 2.9%.

4.10.2. Untuk menambah baik prestasi kewangan, Kerajaan Negeri disyorkan mengambil langkah-langkah berikut:

- i. usaha meningkatkan kutipan hasil negeri perlu diberi perhatian supaya sumber pendapatan yang diperoleh berterusan dan dapat menampung perbelanjaan mengurus dan tanggungan semasa; dan
- ii. Kerajaan Negeri meneruskan amalan perbelanjaan berhemat, berusaha mengutip tunggakan hasil dan bayaran balik pinjaman berjumlah RM254.92 juta bagi memperkukuhkan kedudukan kewangan Kerajaan Negeri.

BAHAGIAN III

RANCANGAN PEMBANGUNAN

KERAJAAN NEGERI

BAHAGIAN III

RANCANGAN PEMBANGUNAN KERAJAAN NEGERI

5. STATUS PRESTASI PELAKSANAAN PROJEK PEMBANGUNAN RMKe-11

5.1. Rancangan Malaysia Ke Sebelas (RMKe-11) Negeri Pahang untuk tempoh lima (5) tahun bermula pada tahun 2016 hingga 2020. Rancangan ini digubal bagi menjelaskan strategi, program dan projek yang akan diperkenalkan dan dilaksanakan untuk memenuhi objektif pembangunan Negeri Pahang bagi mencapai pembangunan mampan dengan jaminan bahawa rakyatnya dapat menikmati urus tadbir yang baik dan kualiti hidup yang tinggi. Ia adalah signifikan ke arah menggerakkan Negeri Pahang mencapai status negeri maju pada tahun 2020.

5.1.1. PENCAPAIAN PERBELANJAAN PEMBANGUNAN RMKe-11 TAHUN 2017

Bagi menjayakan RMKe-11, siling peruntukan yang telah diluluskan oleh Kerajaan Negeri adalah berjumlah RM2.03 bilion dan diagihkan kepada 11 Jabatan/Pejabat seperti **Jadual 5.1**. Jabatan yang menerima siling peruntukan yang tertinggi adalah Jabatan Kerja Raya Negeri berjumlah RM464.22 juta atau 22.9% daripada jumlah keseluruhan.

JADUAL 5.1
SILING PERUNTUKAN YANG DILULUSKAN DI BAWAH RMKe-11

BIL.	JABATAN/PEJABAT	SILING PERUNTUKAN RMKe-11 (RM Juta)	PERATUS (%)
1.	Pejabat Menteri Besar dan Setiausaha Kerajaan	303.95	15.0
2.	Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri	69.30	3.4
3.	Jabatan Kerja Raya Negeri	464.22	22.9
4.	Jabatan Perhutanan Negeri	43.66	2.2
5.	Jabatan Perkhidmatan Veterinar	114.77	5.7
6.	Jabatan Pertanian Negeri	79.55	3.9
7.	Jabatan Pengairan dan Saliran Negeri	121.50	6.0
8.	Jabatan Agama Islam Negeri	364.60	18.0
9.	Pejabat Pembangunan Persekutuan Negeri	105.75	5.2
10.	Jabatan Kehakiman Syariah Negeri	23.00	1.1
11.	Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri (Projek Bekalan Air)	339.44	16.7
JUMLAH		2,029.74	100.0

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Tahun 2017

5.1.2. STATUS PRESTASI PERBELANJAAN PEMBANGUNAN RMKe-11 TAHUN 2017

Pada tahun 2017, peruntukan yang diluluskan untuk melaksanakan projek di bawah RMKe-11 adalah berjumlah RM155.72 juta atau 7.7% daripada siling peruntukan.

Perbelanjaan yang telah dibelanjakan daripada peruntukan yang diluluskan adalah berjumlah RM154.28 juta atau 99.1%. Pencapaian perbelanjaan pembangunan di bawah RMKe-11 bagi 11 Jabatan/Pejabat pada 31 Disember 2017 adalah seperti **Jadual 5.2**.

JADUAL 5.2
PENCAPAIAN PERBELANJAAN
PEMBANGUNAN DI BAWAH RMKe-11 BAGI TAHUN 2017

BIL.	JABATAN/PEJABAT	PERUNTUKAN YANG DILULUSKAN (RM Juta)	PERBELANJAAN (RM Juta)	PENCAPAIAN (%)
1.	Pejabat Menteri Besar dan Setiausaha Kerajaan	19.50	19.03	97.6
2.	Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri	4.55	4.49	98.7
3.	Jabatan Kerja Raya Negeri	19.73	19.62	99.4
4.	Jabatan Perhutanan Negeri	2.87	2.87	100.0
5.	Jabatan Perkhidmatan Veterinar	1.50	1.49	99.3
6.	Jabatan Pertanian Negeri	7.64	7.45	97.5
7.	Jabatan Pengairan dan Saliran Negeri	3.78	3.77	99.7
8.	Jabatan Agama Islam Negeri	10.36	10.01	96.6
9.	Pejabat Pembangunan Persekutuan Negeri	29.00	28.90	99.7
10.	Jabatan Kehakiman Syariah Negeri	1.00	0.99	99.0
11.	Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri (Projek Bekalan Air)	55.79	55.66	99.8
JUMLAH		155.72	154.28	99.1

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Tahun 2017 dan Bahagian Perancang Ekonomi Negeri

5.1.3. STATUS PRESTASI PELAKSANAAN PROJEK RMKe-11 TAHUN 2017

5.1.3.1. Pada tahun 2017 sebanyak 170 projek telah dirancang untuk dilaksanakan oleh 11 Jabatan/Pejabat. Sehingga akhir tahun 2017, sebanyak 102 projek atau 60% telah siap sepenuhnya manakala 30 projek atau 17.6% sedang dilaksanakan. Sebanyak 38 projek atau 22.4% lagi masih belum mula/tangguh. Status prestasi pelaksanaan projek sehingga akhir tahun 2017 adalah seperti **Jadual 5.3** dan di **Carta 5.1**.

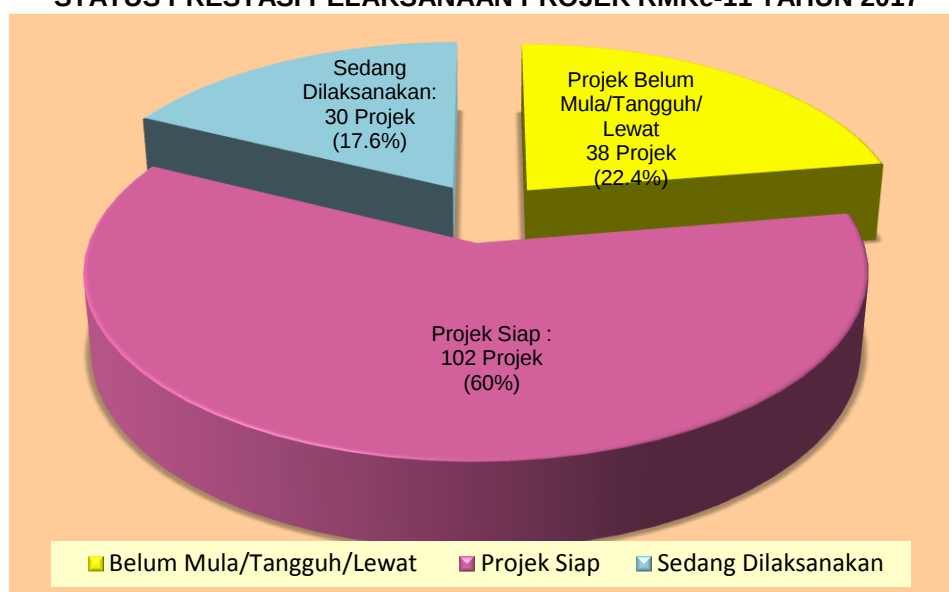
JADUAL 5.3
STATUS PRESTASI PELAKSANAAN PROJEK RMKe-11 BAGI TAHUN 2017

BIL.	JABATAN/PEJABAT	BILANGAN PROJEK DIRANCANG	PROJEK SIAP	PROJEK SEDANG DILAKSANAKAN	PROJEK BELUM MULA/ TANGGUH
1.	Pejabat Menteri Besar dan Setiausaha Kerajaan	39	23	8	8
2.	Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri	7	2	2	3
3.	Jabatan Kerja Raya Negeri	18	8	3	7
4.	Jabatan Perhutanan Negeri	27	22	0	5
5.	Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri	1	1	0	0
6.	Jabatan Pertanian Negeri	26	22	1	3
7.	Jabatan Pengairan dan Saliran Negeri	14	9	4	1
8.	Jabatan Agama Islam Negeri	19	7	3	9
9.	Pejabat Pembangunan Persekutuan Negeri	3	3	0	0

BIL.	JABATAN/PEJABAT	BILANGAN PROJEK DIRANCANG	PROJEK SIAP	PROJEK SEDANG DILAKSANAKAN	PROJEK BELUM MULA/ TANGGUH
10.	Jabatan Kehakiman Syariah Negeri	4	3	1	0
11.	Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri (Projek Bekalan Air)	12	2	8	2
JUMLAH		170	102	30	38

Sumber: Bahagian Perancang Ekonomi Negeri

CARTA 5.1
STATUS PRESTASI PELAKSANAAN PROJEK RMKe-11 TAHUN 2017

Sumber: Bahagian Perancang Ekonomi Negeri

5.1.3.2. Pada tahun 2017 hanya dua (2) Jabatan yang berjaya menyiapkan semua projek yang dirancang iaitu Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri dan Pejabat Pembangunan Persekutuan Negeri. Sebanyak 30 projek lagi masih dalam pelaksanaan yang melibatkan lapan (8) Jabatan/Pejabat. Manakala 38 projek masih belum dimulakan dan antaranya adalah seperti **Jadual 5.4**. Sebab utama projek-projek tersebut belum dimulakan ialah kerana peruntukan masih tidak diterima pada tahun 2017.

JADUAL 5.4
ANTARA PROJEK RMKe-11 BAGI TAHUN 2017 YANG BELUM MULA

BIL.	NAMA PROJEK	KOS (RM)
P07 – Jabatan Perhutanan Negeri		
1.	Pusat Kecemerlangan Hutan Paya Gambut Pahang Tenggara	100,000
P10 – Jabatan Pengairan dan Saliran Negeri		
1.	Hakisan Pantai Nenasi	10
P24 – Jabatan Agama Islam		
1.	Membina Kuarters Kakitangan Masjid di Bukit Fraser	10
2.	Rumah Kakitangan Masjid (Ubah Suai) PAID Lipis	10
3.	Membina Baru Masjid Seberang Jelai, Lipis	10

Sumber: Bahagian Perancang Ekonomi Negeri

5.2. RUMUSAN

Pada keseluruhannya, pencapaian perbelanjaan pembangunan RMKe-11 tahun 2017 adalah baik kerana sejumlah RM154.28 juta iaitu 99.1% daripada peruntukan yang diluluskan telah dibelanjakan. Prestasi pelaksanaan projek adalah memuaskan kerana sebanyak 102 projek atau 60% telah berjaya disiapkan daripada 170 projek yang dirancang, 30 projek atau 17.6% sedang dalam pelaksanaan dan 38 projek atau 22.4% masih belum mula/ tangguh.

BAHAGIAN IV
PENYERAHAN, PENGESAHAN,
PEMBENTANGAN PENYATA
KEWANGAN DAN PRESTASI
KEWANGAN AGENSI NEGERI

BAHAGIAN IV

PENYERAHAN, PENGESAHAN, PEMBENTANGAN PENYATA KEWANGAN DAN PRESTASI KEWANGAN AGENSI NEGERI

6. PENDAHULUAN

Akta Audit 1957 menghendaki Ketua Audit Negara menjalankan pengauditan terhadap penyata kewangan agensi negeri iaitu Badan Berkanun Negeri, Pihak Berkuasa Tempatan dan Majlis Agama Islam. Objektif pengauditan adalah untuk memberi pendapat terhadap penyata kewangan agensi negeri sama ada penyata tersebut menggambarkan kedudukan kewangan yang benar dan saksama serta rekod perakaunan yang berkaitan telah diselenggarakan dengan teratur dan kemas kini.

6.1. PENGAUDITAN PENYATA KEWANGAN

Selaras dengan Seksyen 5(c) Akta Audit 1957, Jabatan Audit Negara menjalankan pengauditan terhadap penyata kewangan agensi negeri yang bertujuan untuk memastikan segala akaun serta rekod kewangan diselenggara dengan teratur dan kemas kini. Sehingga akhir tahun kewangan 2017, Ketua Audit Negara bertanggungjawab melaksanakan pengauditan terhadap sembilan (9) Badan Berkanun Negeri, 11 Pihak Berkuasa Tempatan dan satu Majlis Agama Islam. Daripada jumlah tersebut, penyata kewangan bagi satu (1) Badan Berkanun Negeri, satu (1) Pihak Berkuasa Tempatan dan Majlis Agama Islam diaudit terus oleh Jabatan Audit Negara manakala lapan (8) penyata kewangan Badan Berkanun Negeri dan 10 penyata kewangan Pihak Berkuasa Tempatan diaudit oleh Firma Audit Swasta. Pelantikan Firma Audit Swasta ini adalah selaras dengan peruntukan di bawah Seksyen 7(3), Akta Audit 1957 yang memberi kuasa kepada Ketua Audit Negara melantik pihak yang berkebolehan untuk menjalankan pengauditan bagi pihak beliau. Kerja pengauditan yang dilaksanakan oleh Firma Audit Swasta sentiasa dipantau oleh Jabatan Audit Negara melalui penyediaan Memorandum Perancangan Audit, lawatan dan perbincangan antara pihak Firma Audit Swasta dengan pegawai Jabatan Audit Negara serta penyediaan Borang Semakan yang perlu disertakan bersama Laporan Akhir yang dihantar kepada Jabatan Audit Negara.

6.2. KEDUDUKAN PENYERAHAN PENYATA KEWANGAN

6.2.1. Penyerahan penyata kewangan bagi Badan Berkanun Negeri adalah tertakluk di bawah Enakmen agensi berkaitan manakala Majlis Ugama Islam dan Adat Resam Melayu Pahang termaktub di bawah Enakmen Pentadbiran Undang-

Undang Islam 1991. Bagi Pihak Berkuasa Tempatan, Seksyen 60(2) Akta Kerajaan Tempatan 1976 (Akta 171) menghendaki penyata kewangan disediakan dengan seberapa segera apabila tamat tempoh kewangan bagi tahun tersebut untuk membolehkan Ketua Audit Negara mengesahkan penyata kewangan pada atau sebelum akhir bulan Oktober tahun berikutnya. Bagaimanapun, Surat Pekeliling Setiausaha Kerajaan Pahang Bilangan 12 Tahun 2008 telah menetapkan bahawa semua agensi negeri perlu mengemukakan penyata kewangan bagi sesuatu tahun kewangan kepada Ketua Audit Negara tidak lewat daripada 30 April tahun kewangan berikutnya.

6.2.2. Sehingga 31 Julai 2018, kesemua 21 agensi telah mengemukakan penyata kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 untuk diaudit sebanyak 15 agensi telah mengemukakan penyata kewangan dalam tempoh yang ditetapkan iaitu sebelum atau pada 30 April 2018 manakala enam (6) agensi telah mengemukakan penyata kewangan berakhir 31 Disember 2017 selepas tempoh yang ditetapkan. Daripada enam (6) agensi tersebut, empat (4) agensi iaitu Lembaga Muzium Negeri Pahang, Perbadanan Kemajuan Negeri Pahang, Perbadanan Perpustakaan Awam Pahang dan Majlis Daerah Lipis telah mendapat kelulusan daripada Setiausaha Kerajaan Negeri Pahang. Satu (1) agensi, iaitu Perbadanan Kemajuan Bukit Fraser tiada surat kelulusan daripada pihak Setiausaha Kerajaan Negeri Pahang dan satu (1) agensi lagi, iaitu Majlis Perbandaran Bentong mengemukakan penyata kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 melebihi tempoh yang diluluskan oleh Setiausaha Kerajaan Negeri Pahang iaitu selama 11 hari. Kedudukan penyerahan penyata kewangan agensi negeri tahun kewangan 2017 sehingga 31 Julai 2018 adalah seperti **Jadual 6.1**.

JADUAL 6.1
KEDUDUKAN PENYERAHAN PENYATA KEWANGAN
AGENSI NEGERI TAHUN KEWANGAN 2017 SEHINGGA 31 JULAI 2018

BIL.	AGENSI NEGERI	TARIKH TERIMA
BADAN BERKANUN NEGERI		
1.	Majlis Agama Islam dan Adat Resam Melayu Pahang	26.04.2018
2.	Perbadanan Stadium Darul Makmur	26.04.2018
3.	Yayasan Pahang	27.04.2018
4.	Lembaga Pembangunan Tioman	30.04.2018
5.	Majlis Sukan Pahang	30.04.2018
6.	Perbadanan Kemajuan Pertanian Negeri Pahang	30.04.2018
7.	Perbadanan Kemajuan Bukit Fraser	02.05.2018
8.	Lembaga Muzium Negeri Pahang	14.05.2018
9.	Perbadanan Kemajuan Negeri Pahang	31.05.2018
10.	Perbadanan Perpustakaan Awam Pahang	29.06.2018
PIHAK BERKUASA TEMPATAN		
1.	Majlis Daerah Cameron Highlands	26.04.2018
2.	Majlis Perbandaran Kuantan	30.04.2018
3.	Majlis Daerah Raub	30.04.2018

BIL.	AGENSI NEGERI	TARIKH TERIMA
4.	Majlis Perbandaran Temerloh	30.04.2018
5.	Majlis Daerah Jerantut	30.04.2018
6.	Majlis Daerah Maran	30.04.2018
7.	Majlis Daerah Pekan	30.04.2018
8.	Majlis Daerah Rompin	30.04.2018
9.	Majlis Daerah Bera	30.04.2018
10.	Majlis Daerah Lipis	04.05.2018
11.	Majlis Perbandaran Bentong	15.05.2018

Sumber: Jabatan Audit Negara

6.3. PENGESAHAN PENYATA KEWANGAN

6.3.1. Pengauditan penyata kewangan agensi negeri dijalankan untuk memberi pendapat sama ada penyata kewangan agensi menggambarkan kedudukan yang benar dan saksama serta rekod perakaunan yang berkaitan telah diselenggarakan dengan teratur dan kemas kini. Pendapat Audit yang dikeluarkan terhadap penyata kewangan adalah dijelaskan melalui jenis Laporan Ketua Audit Negara yang dikeluarkan sama ada Tanpa Teguran, Tanpa Teguran (*Emphasis of Matter*), Berteguran, Bertentangan atau Penafian. Kesemua 21 penyata kewangan Badan Berkanun Negeri, Majlis Agama Islam dan Pihak Berkuasa Tempatan bagi tahun berakhir 31 Disember 2016 telah diaudit dan dikeluarkan Laporan Ketua Audit Negara. Sebanyak 20 penyata kewangan telah diberi Laporan Ketua Audit Negara Tanpa Teguran. Manakala satu (1) agensi memperoleh Laporan Ketua Audit Negara Tanpa Teguran (*Emphasis of Matter*) iaitu Majlis Daerah Raub kerana terdapat amaun pelarasan tahun lepas “Lain-Lain Belanja Terlebih Nyata” sebanyak RM84,318 di dalam Penyata Perubahan Dalam Ekuiti tidak dapat disahkan kewujudannya kerana tiada dokumen sokongan. Amaun ini sebenarnya adalah amaun “*suspence account*” baki kredit yang berpunca daripada penyediaan imbalan duga yang tidak seimbang.

6.4. PEMBENTANGAN PENYATA KEWANGAN

Perkara 107(2) Perlembagaan Persekutuan, memperuntukkan supaya Laporan Ketua Audit Negara mengenai penyata kewangan yang telah disahkan hendaklah dibentangkan di Dewan Undangan Negeri. Sehingga 31 Julai 2018, sebanyak sembilan (9) penyata kewangan tahun berakhir 31 Disember 2016 bagi Badan Berkanun Negeri dan 11 Penyata Kewangan Pihak Berkuasa Tempatan telah dibentangkan di Dewan Undangan Negeri Pahang. Bagaimanapun, penyata kewangan Majlis Agama Islam dan Adat Resam Melayu Pahang tidak dibentangkan di Dewan Undangan Negeri kerana tiada peruntukan dalam undang-undang berkaitan.

6.5. PRESTASI KEWANGAN

Analisis prestasi kewangan Badan Berkanun Negeri dan Pihak Berkuasa Tempatan yang merangkumi prestasi secara menyeluruh, penggunaan geran pembangunan dan operasi dilaporkan seperti berikut:

6.5.1. Analisis Kedudukan Kewangan Badan Berkanun Negeri

6.5.1.1. Sehingga 31 Julai 2018, Jabatan Audit Negara telah membuat pengesahan dan mengeluarkan Laporan Ketua Audit Negara terhadap penyata kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2016 untuk kesemua sembilan (9) Badan Berkanun Negeri di Pahang. Penyata kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 masih dalam proses pengauditan.

6.5.1.2. Analisis prestasi kewangan Badan Berkanun Negeri adalah terhadap sembilan (9) penyata kewangan Badan Berkanun Negeri (belum beraudit) bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 yang diterima sehingga 31 Julai 2018. Pada keseluruhannya, kedudukan kewangan tahun 2017 bagi Badan Berkanun Negeri didapati adalah baik berbanding tahun kewangan 2016. Pada akhir tahun kewangan 2017, lebih pendapatan terkumpul meningkat sejumlah RM76.89 juta atau 5% dan lebih jumlah aset meningkat sejumlah RM107.85 juta atau 6.7% berbanding tahun sebelumnya. Aset semasa bersih bagi tahun kewangan 2017 juga telah meningkat sejumlah RM120.86 juta atau 42.9% dan lebih pendapatan tahun semasa mencatatkan penurunan sejumlah RM97.16 juta atau 49% berbanding tahun kewangan 2016. Prestasi kewangan Badan Berkanun Negeri bagi tahun kewangan 2017 berbanding tahun 2016 adalah seperti **Jadual 6.2**.

JADUAL 6.2
PRESTASI KEWANGAN BADAN BERKANUN NEGERI
BAGI TAHUN KEWANGAN 2017 BERBANDING 2016

BIL.	PERKARA	2017 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Lebih Pendapatan Terkumpul	1,628.93	1,552.04	76.89	5.0
2.	Lebih Jumlah Aset	1,706.92	1,599.07	107.85	6.7
3.	Aset Semasa Bersih	402.27	281.41	120.86	42.9
4.	Lebih Pendapatan Semasa	101.14	198.30	-97.16	-49.0

Sumber: Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri Tahun 2017 dan 2016

6.5.1.3. Pada tahun kewangan 2017, lima (5) Badan Berkanun Negeri mencatatkan lebih manakala empat (4) yang lain mencatatkan kurang tahun semasa. Perbadanan Kemajuan Pertanian Negeri Pahang memperoleh lebih tertinggi berjumlah RM112.20 juta disebabkan peningkatan dalam jualan minyak sawit mentah, isi rong dan baja organik. Sebanyak lima (5) Badan Berkanun Negeri mencatatkan liabiliti semasa bersih iaitu Yayasan Pahang

sejumlah RM72.70 juta, Perbadanan Kemajuan Bukit Fraser sejumlah RM8.17 juta, Lembaga Pembangunan Tioman sejumlah RM1.12 juta, Lembaga Muzium Negeri Pahang sejumlah RM0.76 juta dan Perbadanan Perpustakaan Awam Pahang sejumlah RM144,419. Butiran terperinci prestasi kewangan Badan Berkanun Negeri bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 adalah seperti **Jadual 6.3**.

JADUAL 6.3
PRESTASI KEWANGAN
BADAN BERKANUN NEGERI BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2017

BIL.	AGENSI NEGERI	PENYATA PRESTASI KEWANGAN BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2017			PENYATA KEDUDUKAN KEWANGAN PADA 31 DISEMBER 2017		
		PENDAPATAN (RM Juta)	PERBELANJAAN (RM Juta)	LEBIHAN/ KURANGAN (RM Juta)	ASET SEMASA (RM Juta)	LIABILITI SEMASA (RM Juta)	ASET/ (LIABILITI) SEMASA BERSIH (RM Juta)
1.	Perbadanan Kemajuan Negeri Pahang	97.15	125.01	-27.86	312.33	98.07	214.26
2.	Perbadanan Kemajuan Pertanian Negeri Pahang	330.08	217.87	112.21	379.41	122.06	257.35
3.	Yayasan Pahang	108.91	89.50	19.41	148.25	220.95	-72.70
4.	Lembaga Muzium Negeri Pahang	6.76	6.63	0.13	0.29	1.05	-0.76
5.	Lembaga Pembangunan Tioman	3.63	3.88	-0.25	3.20	4.32	-1.12
6.	Majlis Sukan Pahang	7.23	6.36	0.87	13.75	0.35	13.40
7.	Perbadanan Kemajuan Bukit Fraser	5.61	5.42	0.19	4.25	12.42	-8.17
8.	Perbadanan Perpustakaan Awam Pahang	13.72	13.78	-0.06	0.17	0.32	-0.15
9.	Perbadanan Stadium Darul Makmur	1.93	1.94	-0.01	0.44	0.29	0.15
JUMLAH		575.02	470.39	104.63	862.09	459.83	402.26

Sumber: Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri Tahun 2017

6.5.2. Analisis Aset

6.5.2.1. Aset Badan Berkanun Negeri merupakan aset semasa dan aset bukan semasa yang terdiri daripada komponen utama seperti hartanah, loji dan peralatan, aset biologi, pelaburan, penghutang, simpanan tetap dan tunai. Pada akhir tahun kewangan 2017, jumlah aset yang dimiliki oleh sembilan (9) Badan Berkanun Negeri adalah bernilai RM2.76 bilion berbanding RM2.71 bilion pada tahun kewangan 2016 iaitu peningkatan sejumlah RM47.30 juta atau 1.8%. Perbadanan Kemajuan Pertanian Negeri Pahang mencatatkan peningkatan aset yang ketara pada tahun kewangan 2017 berbanding tahun 2016 iaitu sejumlah RM119.66 juta atau 9.2%. Jumlah aset Badan Berkanun Negeri bagi tahun kewangan 2017 berbanding 2016 adalah seperti **Jadual 6.4**.

JADUAL 6.4
JUMLAH ASET BADAN BERKANUN NEGERI
BAGI TAHUN KEWANGAN 2017 BERBANDING 2016

BIL.	AGENSI NEGERI	2017 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Perbadanan Kemajuan Negeri Pahang	576.95	683.61	-106.66	-15.6
2.	Perbadanan Kemajuan Pertanian Negeri Pahang	1,423.68	1,304.02	119.66	9.2
3.	Yayasan Pahang	661.39	625.00	36.39	5.8
4.	Lembaga Muzium Negeri Pahang	17.93	17.70	0.23	1.3
5.	Lembaga Pembangunan Tioman	4.77	3.77	1.0	26.5
6.	Majlis Sukan Pahang	14.74	13.62	1.12	8.2
7.	Perbadanan Kemajuan Bukit Fraser	24.44	25.29	-0.85	-3.4
8.	Perbadanan Perpustakaan Awam Pahang	30.62	34.33	-3.71	-10.8
9.	Perbadanan Stadium Darul Makmur	0.71	0.59	0.12	20.3
JUMLAH		2,755.23	2,707.93	47.30	1.8

Sumber: Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri Tahun 2017 dan 2016

6.5.2.2. Analisis Audit mendapati pada keseluruhannya, jumlah aset semasa bersih meningkat sejumlah RM109.18 juta atau 37.3%, iaitu daripada RM293.08 juta pada tahun kewangan 2016 kepada RM402.26 juta pada tahun kewangan 2017. Enam (6) Badan Berkanun Negeri mencatatkan aset semasa bersih manakala tiga (3) yang lain mencatatkan liabiliti semasa bersih. Perbadanan Kemajuan Pertanian Negeri Pahang mencatatkan aset semasa bersih tertinggi pada tahun kewangan 2017 berjumlah RM257.35 juta disebabkan peningkatan dalam jumlah deposit tetap di bank. Kedudukan aset semasa bersih bagi tahun kewangan 2017 berbanding 2016 adalah seperti **Jadual 6.5**.

JADUAL 6.5
KEDUDUKAN ASET/(LIABILITI) SEMASA BERSIH
BAGI TAHUN KEWANGAN 2017 BERBANDING 2016

BIL.	AGENSI NEGERI	2017 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Perbadanan Kemajuan Negeri Pahang	214.26	162.97	51.29	31.5
2.	Perbadanan Kemajuan Pertanian Negeri Pahang	257.35	195.96	61.39	31.3
3.	Yayasan Pahang	-72.70	-81.02	8.32	10.3
4.	Lembaga Muzium Negeri Pahang	-0.76	-0.79	0.03	3.8
5.	Lembaga Pembangunan Tioman	-1.12	0.44	-1.56	-354.6
6.	Majlis Sukan Pahang	13.40	12.42	0.98	7.9
7.	Perbadanan Kemajuan Bukit Fraser	-8.17	3.02	-11.19	-370.5
8.	Perbadanan Perpustakaan Awam Pahang	-0.15	-0.22	0.07	31.8
9.	Perbadanan Stadium Darul Makmur	0.15	0.30	-0.15	-50.0
JUMLAH		402.26	293.08	109.18	37.3

Sumber: Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri Tahun 2017 dan 2016

6.5.3. Analisis Pelaburan

Pada akhir tahun kewangan 2017, jumlah pelaburan bersih bagi tiga (3) Badan Berkanun Negeri yang tertinggi adalah RM969.75 juta. Pelaburan ini terdiri daripada pelaburan dalam syarikat subsidiari, syarikat bersekutu, pelaburan saham tersiar harga, saham tidak tersiar harga dan pelaburan lain. Analisis Audit mendapati pada keseluruhannya, jumlah pelaburan telah menurun sejumlah RM5 juta, iaitu daripada RM974.75 juta pada tahun kewangan 2016 kepada RM969.75 juta pada tahun kewangan 2017 seperti **Jadual 6.6**.

JADUAL 6.6
ANALISIS PELABURAN BADAN BERKANUN NEGERI
BAGI TAHUN KEWANGAN 2017 BERBANDING 2016

BIL.	AGENSI NEGERI	SYARIKAT SUBSIDIARI (RM Juta)		SYARIKAT BERSEKUTU (RM Juta)		LAIN-LAIN (RM Juta)		JUMLAH (RM Juta)	
		2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
1.	Perbadanan Kemajuan Negeri Pahang	18.22	146.14	61.71	-	50.49	48.46	130.42	194.60
2.	Perbadanan Kemajuan Pertanian Negeri Pahang	70.96	86.17	193.69	150.57	430.40	402.14	695.05	638.88
3.	Yayasan Pahang	141.23	134.93	0.43	0.43	2.62	5.91	144.28	141.27
JUMLAH		230.41	367.24	255.83	151.00	483.51	456.51	969.75	974.75

Sumber: Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri Tahun 2017 dan 2016

6.5.4. Analisis Liabiliti

Liabiliti terdiri daripada tanggungan semasa dan jangka panjang dengan komponen utama seperti pinjaman, pemiutang, deposit dan pendahuluan diterima. Pada akhir tahun kewangan 2017, jumlah liabiliti bagi sembilan (9) Badan Berkanun Negeri menurun daripada RM1.05 bilion pada tahun kewangan 2016 kepada RM1.00 bilion pada tahun kewangan 2017. Enam (6) Badan Berkanun Negeri mencatatkan peningkatan liabiliti iaitu Yayasan Pahang berjumlah RM16.99 juta, Perbadanan Kemajuan Pertanian Negeri Pahang berjumlah RM3.07 juta, Lembaga Pembangunan Tioman berjumlah RM1.19 juta, Majlis Sukan Pahang berjumlah RM0.23 juta, Perbadanan Kemajuan Bukit Fraser berjumlah RM11.61 juta dan Perbadanan Stadium Darul Makmur berjumlah RM235,833. Analisis Audit mendapati Perbadanan Kemajuan Negeri Pahang mencatatkan penurunan liabiliti iaitu sejumlah RM78.81 juta atau 15% disebabkan penurunan pinjaman jangka pendek dan lain-lain pemiutang. Kedudukan liabiliti Badan Berkanun Negeri bagi tahun kewangan 2017 berbanding 2016 adalah seperti **Jadual 6.7**.

JADUAL 6.7
KEDUDUKAN LIABILITI BADAN BERKANUN NEGERI
BAGI TAHUN KEWANGAN 2017 BERBANDING 2016

BIL.	AGENSI NEGERI	2017 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Perbadanan Kemajuan Negeri Pahang	448.44	527.25	-78.81	-15.0
2.	Perbadanan Kemajuan Pertanian Negeri Pahang	284.18	281.11	3.07	1.1
3.	Yayasan Pahang	249.89	232.90	16.99	7.3
4.	Lembaga Muzium Negeri Pahang	1.05	1.07	-0.02	-1.9
5.	Lembaga Pembangunan Tioman	4.32	3.13	1.19	38.0
6.	Majlis Sukan Pahang	0.35	0.12	0.23	191.7
7.	Perbadanan Kemajuan Bukit Fraser	12.42	0.81	11.61	1,433.3
8.	Perbadanan Perpustakaan Awam Pahang	0.32	0.38	-0.06	-15.8
9.	Perbadanan Stadium Darul Makmur	0.39	0.15	0.24	160.0
JUMLAH		1,001.36	1,046.92	-45.56	-4.4

Sumber: Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri Tahun 2017 dan 2016

6.5.5. Analisis Nisbah

6.5.5.1. Nisbah semasa digunakan untuk menentukan sejauh mana agensi mampu membayar hutang jangka pendek sekiranya aset semasa dicairkan. Pada umumnya, semakin tinggi nisbah semakin baik kecairan sesebuah agensi. Analisis Audit mendapati nisbah semasa bagi Yayasan Pahang, Lembaga Muzium Negeri Pahang, Lembaga Pembangunan Tioman, Perbadanan Kemajuan Bukit Fraser dan Perbadanan Perpustakaan Awam Pahang adalah kurang daripada satu disebabkan liabiliti semasa yang tinggi dicatatkan bagi kelima-lima Badan Berkanun Negeri tersebut. Bagaimanapun, sebahagian besar daripada liabiliti semasa Yayasan Pahang dan Perbadanan Perpustakaan Awam Pahang adalah terimaan terdahulu yang merupakan tanggungan sementara sebelum diambil kira sebagai pendapatan. Nisbah semasa bagi Lembaga Muzium Negeri Pahang adalah kurang memuaskan disebabkan jumlah pemiutang yang tinggi. Ini menunjukkan Lembaga Muzium Negeri Pahang tidak mampu untuk memenuhi tanggungan jangka pendek.

6.5.5.2. Nisbah hutang mengukur peratus dana yang dibiayai oleh sumber selain ekuiti. Ia juga digunakan untuk mengukur kemampuan agensi memenuhi obligasi kepada pemiutang. Analisis Audit mendapati nisbah hutang bagi sembilan (9) Badan Berkanun Negeri adalah memuaskan kerana kurang daripada 100%. **Jadual 6.8** menunjukkan analisis nisbah Badan Berkanun Negeri bagi tahun kewangan 2017.

JADUAL 6.8
ANALISIS NISBAH BADAN BERKANUN NEGERI BAGI TAHUN KEWANGAN 2017

BIL.	AGENSI NEGERI	NISBAH SEMASA	MODAL KERJA (RM Juta)	NISBAH HUTANG (%)
1.	Perbadanan Kemajuan Negeri Pahang	3.18	214.26	77.7
2.	Perbadanan Kemajuan Pertanian Negeri Pahang	3.11	257.35	20.0
3.	Yayasan Pahang	0.67	-72.70	37.8
4.	Lembaga Muzium Negeri Pahang	0.28	-0.76	5.9
5.	Lembaga Pembangunan Tioman	0.74	-1.12	90.6
6.	Majlis Sukan Pahang	39.29	13.40	2.4
7.	Perbadanan Kemajuan Bukit Fraser	0.34	-8.17	50.8
8.	Perbadanan Perpustakaan Awam Pahang	0.53	-0.15	1.1
9.	Perbadanan Stadium Darul Makmur	1.52	0.15	56.3

Sumber: Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri Tahun 2017

6.5.6. Prestasi Syarikat Subsidiari dan Syarikat Bersekutu Badan Berkanun Negeri

6.5.6.1. Analisis Pelaburan Dalam Syarikat Subsidiari dan Syarikat Bersekutu

Pada tahun kewangan 2017, Perbadanan Kemajuan Negeri Pahang (PKNP) melabur sejumlah RM79.93 juta dalam 10 syarikat, Perbadanan Kemajuan Pertanian Negeri Pahang (PKPP) melabur sejumlah RM264.64 juta dalam 10 syarikat dan Yayasan Pahang (YP) melabur sejumlah RM141.66 juta dalam 10 syarikat. Analisis pelaburan pada kos dalam syarikat subsidiari dan syarikat bersekutu oleh Badan Berkanun Negeri adalah seperti **Jadual 6.9**.

JADUAL 6.9
ANALISIS PELABURAN PADA KOS DALAM SYARIKAT SUBSIDIARI DAN SYARIKAT BERSEKUTU PADA 31 DISEMBER 2017

PERKARA	PKNP	PKPP	YP	JUMLAH
Syarikat Subsidiari (100%)	6	5	6	17
Syarikat Subsidiari (>50%)	0	0	0	0
Syarikat Bersekutu (<50%)	4	5	4	13
JUMLAH SYARIKAT	10	10	10	30
PELABURAN (RM Juta)	79.93	264.64	141.66	486.23

Sumber: Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri Tahun 2017

6.5.6.2. Status Syarikat Subsidiari

Analisis Audit mendapati tiga (3) Badan Berkanun Negeri telah melabur dalam 17 syarikat subsidiari iaitu 17 syarikat subsidiari berstatus aktif. Bilangan syarikat subsidiari yang aktif dan dormant adalah seperti **Jadual 6.10**.

JADUAL 6.10
BILANGAN SYARIKAT SUBSIDIARI YANG AKTIF DAN
DORMAN TIGA (3) BADAN BERKANUN NEGERI BAGI TAHUN KEWANGAN 2017

BIL.	AGENSI NEGERI	BILANGAN SYARIKAT SUBSIDIARI (EKUITI LEBIH DARIPADA 50%)		
		STATUS AKTIF	STATUS DORMAN	JUMLAH SYARIKAT
1.	PKNP	6	-	6
2.	PKPP	5	-	5
3.	YP	6	-	6
JUMLAH		17	0	17

Sumber: Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri Tahun 2017

6.5.6.3. Analisis Keuntungan/Kerugian Terkumpul Syarikat Subsidiari

Berdasarkan kepada 17 penyata kewangan syarikat subsidiari milik tiga (3) Badan Berkanun Negeri bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 yang dikemukakan mendapati, sebanyak 17 syarikat subsidiari yang aktif telah mendapat keuntungan bersih terkumpul berjumlah RM887.42 juta. Analisis Audit mendapati sembilan (9) syarikat subsidiari bagi tiga (3) Badan Berkanun Negeri telah menunjukkan keuntungan terkumpul secara keseluruhannya yang berjumlah RM910.26 juta. Antara syarikat subsidiari yang mencatat keuntungan terkumpul yang tertinggi ialah LKPP Corporation Sdn. Bhd. sejumlah RM661.77 juta dan YP Plantation Holdings Sdn. Bhd. sejumlah RM228.53 juta. Dari segi kerugian terkumpul, analisis Audit mendapati lapan (8) syarikat subsidiari bagi tiga (3) Badan Berkanun Negeri telah menunjukkan kerugian terkumpul secara keseluruhan yang berjumlah RM22.84 juta. Antara syarikat subsidiari yang mencatat kerugian terkumpul yang tertinggi ialah KYP Education Sdn. Bhd. berjumlah RM13.70 juta. Analisis keuntungan terkumpul dan kerugian terkumpul syarikat subsidiari Badan Berkanun Negeri bagi tahun kewangan 2017 adalah seperti **Jadual 6.11**.

JADUAL 6.11
ANALISIS KEUNTUNGAN/KERUGIAN TERKUMPUL SYARIKAT
SUBSIDIARI TIGA (3) BADAN BERKANUN NEGERI BAGI TAHUN KEWANGAN 2017

BIL.	AGENSI NEGERI	KEUNTUNGAN TERKUMPUL		KERUGIAN TERKUMPUL		KEUNTUNGAN BERSIH TERKUMPUL (RM Juta)
		BIL. SYARIKAT	(RM Juta)	BIL. SYARIKAT	(RM Juta)	
1.	PKNP	3	3.75	3	(4.40)	(0.65)
2.	PKPP	4	669.14	1	(0.42)	668.72
3.	YP	2	237.37	4	(18.02)	219.35
JUMLAH		9	910.26	8	(22.84)	887.42

Sumber: Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri Tahun 2017

6.5.7. Prestasi Kewangan Pihak Berkuasa Tempatan

6.5.7.1. Sehingga 31 Julai 2018, penyata kewangan 11 Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) bagi tahun kewangan 2017 sedang diaudit. Berdasarkan kepada penyata kewangan tahun 2017 yang dikemukakan (belum beraudit), secara keseluruhannya PBT telah mencatatkan lebihan semasa berjumlah RM6.34 juta dengan enam (6) PBT memperoleh lebihan dan lima (5) PBT mencatatkan kurangan manakala aset semasa bersih yang dicatatkan PBT adalah berjumlah RM249.08 juta. Prestasi kewangan PBT bagi tahun kewangan 2017 adalah seperti **Jadual 6.12**.

JADUAL 6.12
PRESTASI KEWANGAN PIHAK BERKUASA TEMPATAN BAGI TAHUN KEWANGAN 2017

BIL.	PIHAK BERKUASA TEMPATAN	PENYATA PRESTASI KEWANGAN BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2017			PENYATA KEDUDUKAN KEWANGAN PADA 31 DISEMBER 2017		
		PENDAPATAN (RM Juta)	PERBELANJAAN (RM Juta)	LEBIHAN/ KURANGAN (RM Juta)	ASET SEMASA (RM Juta)	LIABILITI SEMASA (RM Juta)	ASET/ (LIABILITI) SEMASA BERSIH (RM Juta)
1.	Majlis Perbandaran Bentong	48.01	34.07	13.94	51.82	3.49	48.33
2.	Majlis Perbandaran Kuantan	121.37	129.60	-8.23	37.58	70.35	-32.77
3.	Majlis Perbandaran Temerloh	31.25	32.21	-0.96	27.72	21.70	6.02
4.	Majlis Daerah Bera	13.90	12.63	1.27	17.12	23.50	-6.38
5.	Majlis Daerah Cameron Highlands	17.71	14.61	3.10	19.13	4.10	15.03
6.	Majlis Daerah Jerantut	14.47	12.93	1.54	7.18	6.79	0.39
7.	Majlis Daerah Lipis	12.23	17.05	-4.82	4.59	21.41	-16.82
8.	Majlis Daerah Maran	10.53	11.07	-0.54	9.56	44.88	-35.32
9.	Majlis Daerah Pekan	13.88	14.11	-0.23	25.35	25.87	-0.52
10.	Majlis Daerah Raub	15.28	15.14	0.14	9.64	14.42	-4.78
11.	Majlis Daerah Rompin	17.94	16.81	1.13	39.39	25.62	13.77
JUMLAH		316.57	310.23	6.34	249.08	262.13	-13.05

Sumber: Penyata Kewangan Pihak Berkuasa Tempatan Tahun 2017

6.5.7.2. Lebihan/Kurangan

Prestasi kewangan PBT mencatatkan penurunan daripada lebihan berjumlah RM11.56 juta pada tahun kewangan 2016 kepada lebihan berjumlah RM6.34 juta pada tahun kewangan 2017 iaitu penurunan sejumlah RM5.22 juta. Dua (2) PBT mencatatkan peningkatan lebihan iaitu Majlis Perbandaran Bentong dan Majlis Daerah Cameron Highlands. Satu (1) PBT mencatatkan

peningkatan kurangan iaitu Majlis Daerah Maran dan tiga (3) PBT lagi mencatatkan penurunan kurangan iaitu Majlis Perbandaran Temerloh, Majlis Daerah Jerantut dan Majlis Daerah Raub. Manakala lima (5) PBT yang lain mencatatkan penurunan lebih berbanding tahun sebelumnya. Analisis lebihan/kurangan juga mendapati sebanyak lima (5) PBT telah mencatatkan kurangan pada tahun kewangan 2017 berbanding hanya empat (4) pada tahun kewangan 2016. Perbandingan lebihan dan kurangan bagi PBT adalah seperti **Jadual 6.13**.

JADUAL 6.13
KEDUDUKAN LEBIHAN/KURANGAN
PIHAK BERKUASA TEMPATAN BAGI TAHUN KEWANGAN 2017 BERBANDING 2016

Bil.	Pihak Berkuasa Tempatan	2017 Lebihan/Kurangan (RM Juta)	2016 Lebihan/Kurangan (RM Juta)	Perubahan	
				(RM Juta)	(%)
1.	Majlis Perbandaran Bentong	13.94	2.57	11.37	442.4
2.	Majlis Perbandaran Kuantan	-8.23	0.65	-8.88	-1,366.1
3.	Majlis Perbandaran Temerloh	-0.96	-1.66	0.70	42.2
4.	Majlis Daerah Bera	1.27	1.56	-0.29	-18.6
5.	Majlis Daerah Cameron Highlands	3.10	2.47	0.63	25.5
6.	Majlis Daerah Jerantut	1.54	-0.70	2.24	320.0
7.	Majlis Daerah Lipis	-4.82	3.43	-8.25	-240.5
8.	Majlis Daerah Maran	-0.54	-0.40	-0.14	-35.0
9.	Majlis Daerah Pekan	-0.23	0.77	-1.00	-129.9
10.	Majlis Daerah Raub	0.14	-0.05	0.19	380.0
11.	Majlis Daerah Rompin	1.13	2.92	-1.79	-61.3
JUMLAH		6.34	11.56	-5.22	-45.2

Sumber: Penyata Kewangan Pihak Berkuasa Tempatan Tahun 2017 dan 2016

6.5.7.3. Aset Semasa Bersih

Pada tahun kewangan 2017, aset semasa bersih bagi kesemua PBT mencatatkan penurunan sejumlah RM89.25 juta atau 117.1% berbanding tahun kewangan 2016. Terdapat tiga (3) PBT yang mencatatkan peningkatan dalam aset semasa bersih dan lapan (8) PBT mencatatkan penurunan dalam aset semasa bersih. Tiga (3) PBT mencatatkan peningkatan dalam liabiliti semasa bersih pada tahun kewangan 2017 berbanding tahun sebelumnya iaitu Majlis Perbandaran Kuantan, Majlis Daerah Lipis dan Majlis Daerah Maran. Majlis Daerah Lipis mencatatkan perubahan yang ketara iaitu peningkatan liabiliti semasa bersih sejumlah RM15.95 juta atau 1,833.3% pada tahun kewangan 2017. Punca utama peningkatan dalam liabiliti semasa bersih tersebut adalah disebabkan perubahan pemakaian Piawaian Perakaunan Sektor Awam Malaysia (MPSAS) pada Penyata Kewangan Bagi Tahun Berakhir 2017. Kedudukan aset semasa bersih PBT adalah seperti **Jadual 6.14**.

JADUAL 6.14
KEDUDUKAN ASET/(LIABILITI) SEMASA BERSIH
PIHAK BERKUASA TEMPATAN BAGI TAHUN KEWANGAN 2017 BERBANDING 2016

BIL.	PIHAK BERKUASA TEMPATAN	2017 ASET/(LIABILITI) SEMASA BERSIH (RM Juta)	2016 ASET/(LIABILITI) SEMASA BERSIH (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Majlis Perbandaran Bentong	48.33	39.91	8.42	21.1
2.	Majlis Perbandaran Kuantan	-32.77	-20.36	-12.41	-60.9
3.	Majlis Perbandaran Temerloh	6.02	9.47	-3.45	-36.4
4.	Majlis Daerah Bera	-6.38	8.60	-14.98	-174.2
5.	Majlis Daerah Cameron Highlands	15.03	16.08	-1.05	-6.5
6.	Majlis Daerah Jerantut	0.39	-0.58	0.97	167.2
7.	Majlis Daerah Lipis	-16.82	-0.87	-15.95	-1,833.3
8.	Majlis Daerah Maran	-35.32	-3.01	-32.31	-1,073.4
9.	Majlis Daerah Pekan	-0.52	10.94	-11.46	-104.7
10.	Majlis Daerah Raub	-4.78	6.23	-11.01	-176.7
11.	Majlis Daerah Rompin	13.77	9.79	3.98	40.6
JUMLAH		-13.05	76.20	-89.25	-117.1

Sumber: Penyata Kewangan Pihak Berkuasa Tempatan Tahun 2017 dan 2016

6.5.7.4. Tunggakan Hasil Cukai Taksiran

- a. Cukai taksiran adalah cukai tahunan yang dikenakan terhadap harta pegangan di bawah kawasan pentadbiran PBT mengikut Akta Kerajaan Tempatan 1976 (Akta 171). Cukai taksiran merupakan penyumbang utama kepada pendapatan PBT. Harta pegangan yang dikenakan cukai taksiran adalah bangunan kediaman, bangunan perniagaan, bangunan industri, bangunan bukan milik Kerajaan dan lain-lain manakala caruman bantu kadar merupakan cukai tahunan yang dikenakan ke atas bangunan milik Kerajaan. Pada tahun kewangan 2017, sejumlah RM141.67 juta hasil cukai taksiran telah dikutip oleh PBT di Negeri Pahang. Kutipan ini meningkat sejumlah RM10.19 juta atau 7.8% berbanding kutipan hasil cukai taksiran pada tahun kewangan 2016. Jumlah hasil cukai taksiran yang dikutip bagi tahun kewangan 2017 berbanding 2016 adalah seperti **Jadual 6.15**.

JADUAL 6.15
KUTIPAN HASIL CUKAI TAKSIRAN PBT
BAGI TAHUN KEWANGAN 2017 BERBANDING 2016

BIL.	PIHAK BERKUASA TEMPATAN	2017 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	Perubahan	
				(RM Juta)	(%)
1.	Majlis Perbandaran Bentong	21.43	16.30	5.13	31.5
2.	Majlis Perbandaran Kuantan	65.63	63.62	2.01	3.2
3.	Majlis Perbandaran Temerloh	15.83	15.39	0.44	2.9
4.	Majlis Daerah Bera	4.33	4.23	0.10	2.4
5.	Majlis Daerah Cameron Highlands	6.74	5.99	0.75	12.5

BIL.	PIHAK BERKUASA TEMPATAN	2017 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	Perubahan	
				(RM Juta)	(%)
6.	Majlis Daerah Jerantut	5.64	5.15	0.49	9.5
7.	Majlis Daerah Lipis	3.39	3.26	0.13	4.0
8.	Majlis Daerah Maran	2.26	2.00	0.26	13.0
9.	Majlis Daerah Pekan	6.34	6.26	0.08	1.3
10.	Majlis Daerah Raub	6.07	5.70	0.37	6.5
11.	Majlis Daerah Rompin	4.01	3.58	0.43	12.0
JUMLAH		141.67	131.48	10.19	7.8

Sumber: Penyata Kewangan Pihak Berkuasa Tempatan Tahun 2017 dan 2016

- b. Secara keseluruhannya, tunggakan hasil cukai taksiran pada tahun kewangan 2017 adalah berjumlah RM63.67 juta iaitu peningkatan sejumlah RM7.44 juta berbanding tahun sebelumnya. Analisis terhadap tunggakan hasil cukai taksiran mendapati satu (1) PBT mencatatkan penurunan dalam tunggakan hasil cukai taksiran manakala 10 PBT yang lain mencatatkan peningkatan. Majlis Daerah Maran mencatatkan penurunan dalam tunggakan hasil cukai taksiran iaitu sebanyak 17.6% berbanding tahun sebelumnya. Majlis Perbandaran Kuantan pula mencatatkan peningkatan dalam tunggakan hasil cukai taksiran yang tertinggi iaitu sebanyak 22.2% berbanding tahun kewangan 2016. Kedudukan tunggakan hasil cukai taksiran bagi tahun kewangan 2017 berbanding 2016 adalah seperti **Jadual 6.16**.

JADUAL 6.16
TUNGGAKAN HASIL CUKAI TAKSIRAN PBT
BAGI TAHUN KEWANGAN 2017 BERBANDING 2016

BIL.	PIHAK BERKUASA TEMPATAN	2017 (RM Juta)	2016 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Majlis Perbandaran Bentong	10.47	9.73	0.74	7.6
2.	Majlis Perbandaran Kuantan	25.58	20.94	4.64	22.2
3.	Majlis Perbandaran Temerloh	10.43	9.21	1.22	13.2
4.	Majlis Daerah Bera	2.27	1.87	0.40	21.4
5.	Majlis Daerah Cameron Highlands	0.85	0.78	0.07	9.0
6.	Majlis Daerah Jerantut	1.49	1.19	0.30	25.2
7.	Majlis Daerah Lipis	1.86	1.83	0.03	1.6
8.	Majlis Daerah Maran	1.59	1.93	-0.34	-17.6
9.	Majlis Daerah Pekan	2.67	2.65	0.02	0.7
10.	Majlis Daerah Raub	3.31	3.17	0.14	4.4
11.	Majlis Daerah Rompin	3.15	2.93	0.22	7.5
JUMLAH		63.67	56.23	7.44	13.2

Sumber: Penyata Kewangan Pihak Berkuasa Tempatan Tahun 2017 dan 2016

6.5.7.5. Tunggakan Cukai Taksiran Berbanding Pendapatan

Berdasarkan penyata kewangan tahun 2017, jumlah pendapatan yang direkodkan oleh kesemua PBT adalah berjumlah RM316.57 juta manakala tunggakan cukai taksiran pula berjumlah RM63.67 juta iaitu 20.1% daripada jumlah keseluruhan pendapatan. Peningkatan tunggakan cukai taksiran perlu diberi perhatian serius oleh Ketua Jabatan supaya dapat mengukuhkan lagi kedudukan kewangan Pihak Berkuasa Tempatan yang berkenaan. Analisis tunggakan cukai taksiran berbanding pendapatan bagi tahun kewangan 2017 adalah seperti di **Jadual 6.17**.

JADUAL 6.17
TUNGGAKAN CUKAI TAKSIRAN BERBANDING
JUMLAH PENDAPATAN BAGI TAHUN KEWANGAN 2017

BIL.	PIHAK BERKUASA TEMPATAN	TUNGGAKAN CUKAI TAKSIRAN (RM Juta)	PENDAPATAN (RM Juta)	TUNGGAKAN CUKAI TAKSIRAN BERBANDING PENDAPATAN (%)
1.	Majlis Perbandaran Bentong	10.47	48.01	21.8
2.	Majlis Perbandaran Kuantan	25.58	121.37	21.1
3.	Majlis Perbandaran Temerloh	10.43	31.25	33.4
4.	Majlis Daerah Bera	2.27	13.90	16.3
5.	Majlis Daerah Cameron Highlands	0.85	17.71	4.8
6.	Majlis Daerah Jerantut	1.49	14.47	10.3
7.	Majlis Daerah Lipis	1.86	12.23	15.2
8.	Majlis Daerah Maran	1.59	10.53	15.1
9.	Majlis Daerah Pekan	2.67	13.88	19.2
10.	Majlis Daerah Raub	3.31	15.28	21.7
11.	Majlis Daerah Rompin	3.15	17.94	17.6
JUMLAH		63.67	316.57	20.1

Sumber: Penyata Kewangan Pihak Berkuasa Tempatan Tahun 2017

6.6. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

6.6.1. Sehingga 31 Julai 2018, kedudukan penyerahan penyata kewangan agensi negeri adalah baik di mana kesemua 21 agensi telah mengemukakan penyata kewangan tahun 2017 untuk diaudit. Daripada 21 agensi tersebut, 15 agensi telah mengemukakan penyata kewangan dalam tempoh yang ditetapkan manakala enam (6) agensi menyerahkan selepas tempoh tersebut. Bagi pengesahan penyata kewangan tahun 2017, semua penyata kewangan tersebut sedang diaudit.

6.6.2. Sehingga 31 Julai 2018, sebanyak sembilan (9) penyata kewangan Badan Berkanun Negeri dan 11 Penyata Kewangan Pihak Berkuasa Tempatan bagi tahun kewangan berakhir 31 Disember 2016 telah dibentangkan di Dewan Undangan Negeri Pahang. 20 penyata kewangan telah diberi Laporan Ketua Audit Negara

Tanpa Teguran dan satu (1) agensi memperoleh Laporan Ketua Audit Negara Tanpa Teguran (*Emphasis of Matter*) iaitu Majlis Daerah Raub.

6.6.3. Bagi meningkatkan lagi tahap penyediaan penyata kewangan dan kedudukan prestasi kewangan Badan Berkanun Negeri dan Pihak Berkuasa Tempatan, pihak Audit mengesyorkan agensi berkenaan mengambil tindakan penambahbaikan seperti berikut:

6.6.3.1. mematuhi piawaian dan garis panduan perakaunan yang dikeluarkan. Dokumen sokongan hendaklah disediakan dengan sewajarnya bagi menyokong angka di penyata kewangan, dan

6.6.3.2. Pihak Berkuasa Tempatan perlu mengambil tindakan proaktif dan meningkatkan usaha untuk mengutip tunggakan cukai taksiran bagi memastikan kedudukan kewangan Pihak Berkuasa Tempatan bertambah baik pada masa akan datang.

BAHAGIAN V
PEMBENTANGAN LAPORAN
KETUA AUDIT NEGARA DAN
MESYUARAT JAWATANKUASA
KIRA-KIRA WANG AWAM
NEGERI

BAHAGIAN V

PEMBENTANGAN LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA DAN MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG AWAM NEGERI

7. PEMBENTANGAN LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA MENGENAI PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI DAN AKTIVITI JABATAN/ AGENSI SERTA PENGURUSAN SYARIKAT KERAJAAN NEGERI

Perkara 107(2) Perlembagaan Persekutuan, menghendaki Laporan Ketua Audit Negara mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Negeri yang telah diaudit dibentangkan seberapa segera di Dewan Undangan Negeri. Laporan Ketua Audit Negara mengenai Aktiviti Jabatan/Agensi dan Pengurusan Syarikat Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2016 Siri 1 dan Siri 2 telah dibentangkan dalam Dewan Undangan Negeri Pahang masing-masing pada 28 November 2017 dan 27 Julai 2018. Manakala Laporan Ketua Audit Negara mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2016 telah dibentangkan di Dewan Undangan Negeri Pahang iaitu pada 28 November 2017.

7.1. MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG AWAM NEGERI

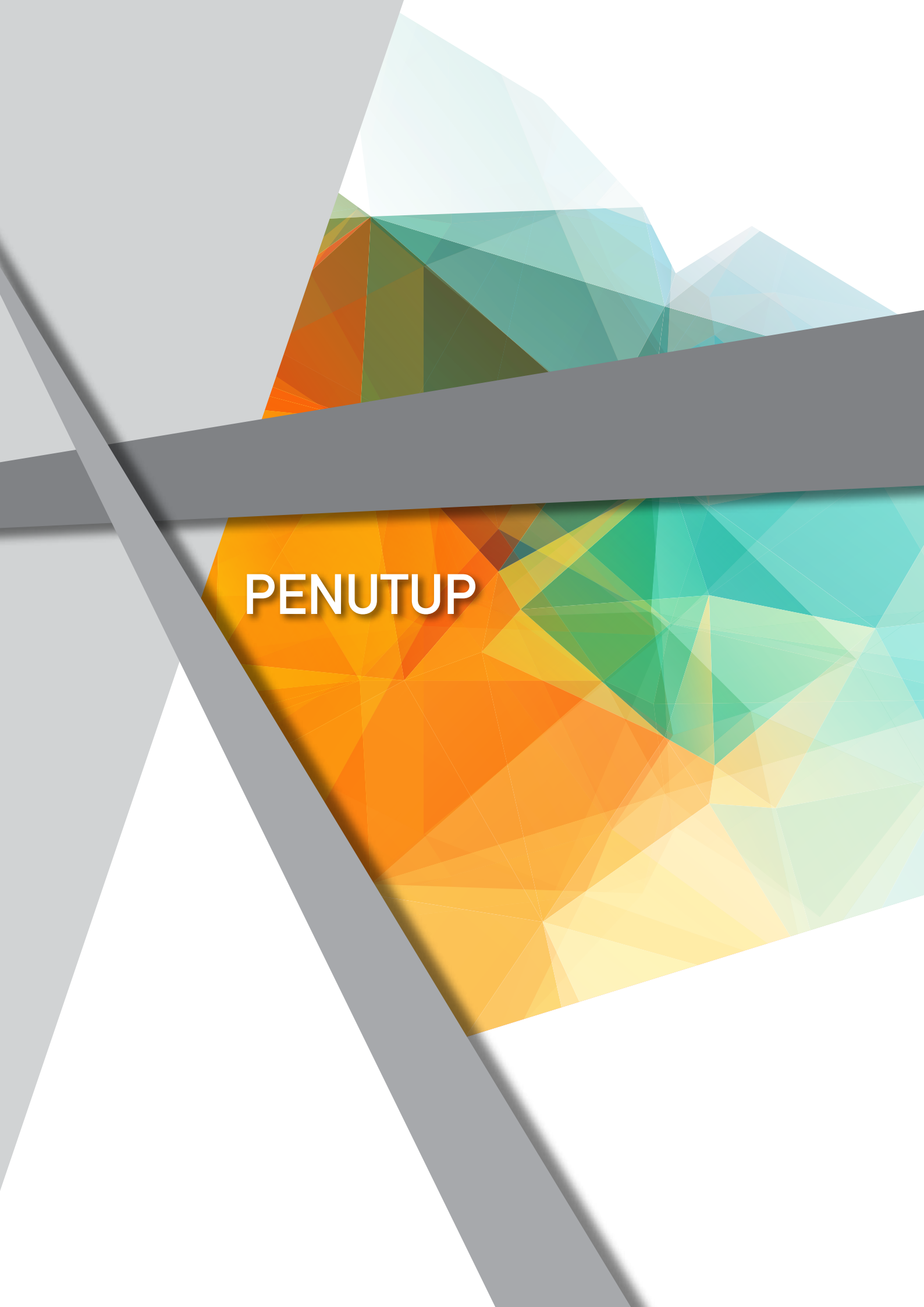
7.1.1. Bagi tempoh 1 Mei 2017 hingga 30 September 2017, Jawatankuasa Kira-kira Wang Awam Negeri Pahang (Jawatankuasa) telah selesai membincangkan Laporan Ketua Audit Negara mengenai Aktiviti Jabatan/Agensi dan Pengurusan Syarikat Kerajaan Negeri Tahun 2015 Siri 1 dan Siri 2. Bagi membincangkan perkara tersebut, satu (1) mesyuarat telah diadakan dan secara keseluruhannya sembilan (9) Pegawai Pengawal bagi Jabatan/Agensi Negeri yang berkenaan telah dipanggil memberi penjelasan kepada pihak Jawatankuasa. Perkara yang dibincangkan oleh Jawatankuasa semasa mesyuarat tersebut dan Jabatan/Agensi yang terlibat adalah seperti **Jadual 7.1**.

JADUAL 7.1
MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG
AWAM NEGERI TERHADAP LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA
TAHUN 2015 BAGI TEMPOH 1 MEI 2017 HINGGA 30 SEPTEMBER 2017

TARIKH	JABATAN/AGENSI	PERKARA
18.09.2017	MESYUARAT SIASATAN LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA TAHUN 2015 SIRI 1 DAN SIRI 2	
	Pejabat Setiausaha Kerajaan Pahang	Pengurusan Kuota Bumiputra Bagi Projek Perumahan Swasta
	Pejabat Setiausaha Kerajaan Pahang	Pengurusan Badan Kawal Selia Air
	- Majlis Perbandaran Kuantan - Majlis Daerah Pekan	Pengurusan Pusat Transformasi Bandar (UTC) dan Pusat Transformasi Luar Bandar (RTC)
	- Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri Pahang - Jabatan Kerja Raya Negeri Pahang	Pengurusan Penyenggaraan Jalan Negeri
	- Jabatan Kehakiman Syariah Negeri Pahang - Jabatan Kerja Raya Negeri Pahang	Pengurusan Projek Pembinaan Kompleks Mahkamah Rendah Syariah Maran dan Bera
	- Majlis Perbandaran Bentong - Majlis Daerah Cameron Highlands - Majlis Daerah Bera	Pengurusan Perolehan PBT

Sumber: Jabatan Audit Negara

7.1.2. Jawatankuasa juga perlu memastikan Pegawai Pengawal Jabatan/Agensi Negeri mengambil tindakan yang sewajarnya terhadap syor yang telah dibentangkan di Dewan Undangan Negeri selaras dengan peranan Jawatankuasa untuk memastikan wujudnya Akauntabiliti Awam.

PENUTUP

PENUTUP

Secara umumnya, tahap penyediaan dan penyerahan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri dan Agensi Negeri bagi tahun 2017 adalah baik. Kedudukan kewangan Kerajaan Negeri pada 31 Disember 2017 adalah kurang stabil berbanding tahun 2016. Prestasi kewangan Badan Berkanun Negeri dan Pihak Berkuasa Tempatan masing-masing berada pada tahap yang baik manakala, pelaksanaan projek adalah memuaskan kerana peratus projek siap adalah 60%. Prestasi kewangan Kerajaan Negeri masih boleh dimantapkan lagi dan disyorkan tindakan penambahbaikan seperti berikut:

- a. Kerajaan Negeri disarankan meneruskan usaha mengamalkan perbelanjaan secara berhemat, mengurangkan tunggakan hasil/ Pinjaman Boleh Dituntut dan bayaran balik pinjaman/hutang lain mengikut jadual supaya kedudukan kewangan Kerajaan Negeri berada dalam keadaan yang lebih kukuh. Projek pembangunan hendaklah dirancang dan dilaksanakan dengan cekap dan berkesan bagi meningkatkan kemakmuran negeri dan kesejahteraan rakyat;
- b. Ketua Jabatan/Ketua Agensi perlu mempertingkatkan penglibatan secara *hands on* dalam urusan kewangan;
- c. Ketua Jabatan/Ketua Agensi perlu mewujudkan sistem *check and balance*, mengadakan pemantauan berterusan, *spot check* dan penilaian secara berkala terhadap kerja yang dilaksanakan oleh pegawai termasuk memberi latihan untuk meningkatkan kemahiran dan keupayaan pegawai; dan
- d. Jabatan/agensi perlu mempertingkatkan keberkesanan fungsi Unit Audit Dalam (UAD). Antaranya memastikan anggota UAD mendapat latihan dan bimbingan yang secukupnya, menyediakan perancangan audit tahunan supaya pengauditan dapat dilaksanakan mengikut keutamaan, membuat penilaian secara objektif dan bebas bukan sahaja berkaitan dengan aspek kawalan dalaman malahan pengurusan risiko dan tadbir urus organisasi, melaporkan penemuan yang signifikan serta mengesyorkan cadangan yang memberi impak kepada organisasi.

JABATAN AUDIT NEGARA
Putrajaya

23 Oktober 2018

LAMPIRAN

**LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA
MENGENAI PENYATA KEWANGAN
KERAJAAN NEGERI PAHANG
BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2017**

Laporan Mengenai Penyata Kewangan

Pendapat

Saya telah mengaudit Penyata Kewangan Kerajaan Negeri 2017 yang merangkumi Penyata Kedudukan Kewangan pada 31 Disember 2017, Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai, Penyata Prestasi Kewangan, Penyata Akaun Memorandum bagi tahun berakhir pada tarikh tersebut, dasar dan kaedah perakaunan yang signifikan dan nota kepada penyata kewangan seperti dinyatakan pada muka surat 2 hingga 22.

Pada pendapat saya, penyata kewangan ini memberikan gambaran yang benar dan saksama mengenai kedudukan kewangan Kerajaan Negeri Pahang pada 31 Disember 2017 dan prestasi kewangan serta aliran tunai bagi tahun berakhir pada tarikh tersebut selaras dengan Akta Tatacara Kewangan 1957, Piawaian Perakaunan Kerajaan Malaysia dan *International Public Sector Accounting Standard (Financial Reporting under the Cash Basis of Accounting)*.

Asas Kepada Pendapat

Saya telah melaksanakan pengauditan berdasarkan Akta Audit 1957 dan *The International Standards of Supreme Audit Institutions*. Tanggungjawab saya diuraikan selanjutnya di perenggan Tanggungjawab Juruaudit Terhadap Pengauditan Penyata Kewangan dalam laporan ini. Saya percaya bahawa bukti audit yang diperoleh adalah mencukupi dan bersesuaian untuk dijadikan asas kepada pendapat saya.

Kebebasan dan Tanggungjawab Etika Lain

Saya adalah bebas daripada Kerajaan Negeri Pahang dan telah memenuhi tanggungjawab etika lain berdasarkan *The International Standards of Supreme Audit Institutions*.

Maklumat Lain Selain Daripada Penyata Kewangan dan Laporan Juruaudit Mengenainya

Pegawai Kewangan Negeri Kerajaan Negeri Pahang bertanggungjawab terhadap maklumat lain dalam Laporan Tahunan. Pendapat saya terhadap penyata kewangan Kerajaan Negeri Pahang tidak meliputi maklumat lain selain daripada Penyata Kewangan dan Laporan Juruaudit mengenainya dan saya tidak menyatakan sebarang bentuk kesimpulan jaminan mengenainya.

Tanggungjawab Pegawai Kewangan Negeri Terhadap Penyata Kewangan

Pegawai Kewangan Negeri bertanggungjawab terhadap penyediaan penyata kewangan Kerajaan Negeri Pahang yang memberi gambaran benar dan saksama selaras dengan Akta Tatacara Kewangan 1957, Piawaian Perakaunan Kerajaan Malaysia dan *International Public Sector Accounting Standard (Financial Reporting under the Cash Basis of Accounting)*. Pegawai Kewangan Negeri juga bertanggungjawab terhadap penetapan kawalan dalaman yang perlu bagi membolehkan penyediaan penyata kewangan Kerajaan Negeri Pahang adalah bebas daripada salah nyata yang ketara sama ada disebabkan fraud atau kesilapan.

Semasa penyediaan penyata kewangan Kerajaan Negeri Pahang, Pegawai Kewangan Negeri bertanggungjawab untuk menilai keupayaan Kerajaan Negeri Pahang untuk beroperasi sebagai satu usaha berterusan, mendedahkannya jika berkaitan serta menggunakannya sebagai asas perakaunan.

Tanggungjawab Juruaudit Terhadap Pengauditan Penyata Kewangan

Objektif saya adalah untuk memperoleh keyakinan yang munasabah sama ada penyata kewangan Kerajaan Negeri Pahang secara keseluruhannya adalah bebas daripada salah nyata yang ketara, sama ada disebabkan fraud atau kesilapan, dan mengeluarkan Laporan Juruaudit yang merangkumi pendapat saya. Jaminan yang munasabah adalah satu tahap jaminan yang tinggi, tetapi bukan satu jaminan bahawa audit yang dijalankan mengikut *The International Standards of Supreme Audit Institutions* akan sentiasa mengesan salah nyata yang ketara apabila ia wujud. Salah nyata boleh wujud daripada fraud atau kesilapan dan dianggap ketara sama ada secara individu atau agregat sekiranya boleh dijangkakan dengan munasabah untuk mempengaruhi keputusan ekonomi yang dibuat oleh pengguna berdasarkan penyata kewangan ini.

Sebagai sebahagian daripada pengauditan mengikut *The International Standards of Supreme Audit Institutions*, saya menggunakan pertimbangan profesional dan mengekalkan keraguan profesional sepanjang pengauditan. Saya juga:

- a. Mengetahui dan menilai risiko salah nyata ketara dalam penyata kewangan Kerajaan Negeri Pahang, sama ada disebabkan fraud atau kesilapan, merangka dan

melaksanakan prosedur audit yang responsif terhadap risiko berkenaan serta mendapatkan bukti audit yang mencukupi dan bersesuaian untuk memberikan asas kepada pendapat saya. Risiko untuk tidak mengesan salah nyata ketara akibat daripada fraud adalah lebih tinggi daripada kesilapan, kerana fraud mungkin melibatkan pakatan, pemalsuan, ketinggalan yang disengajakan, representasi yang salah, atau mengatasi kawalan dalaman.

- b. Memahami kawalan dalaman yang relevan untuk merangka prosedur audit yang bersesuaian tetapi bukan untuk menyatakan pendapat mengenai keberkesanan kawalan dalaman Kerajaan Negeri Pahang.
- c. Menilai kesesuaian dasar perakaunan yang diguna pakai, kemunasabahan anggaran perakaunan dan pendedahan yang berkaitan oleh Pegawai Kewangan Negeri.
- d. Membuat kesimpulan terhadap kesesuaian penggunaan asas perakaunan untuk usaha berterusan oleh Pegawai Kewangan Negeri dan berdasarkan bukti audit yang diperoleh, sama ada wujudnya ketidakpastian ketara yang berkaitan dengan peristiwa atau keadaan yang mungkin menimbulkan keraguan yang signifikan terhadap keupayaan Kerajaan Negeri Pahang sebagai satu usaha berterusan. Jika saya membuat kesimpulan bahawa ketidakpastian ketara wujud, saya perlu melaporkan dalam Laporan Juruaudit terhadap pendedahan yang berkaitan dalam penyata kewangan Kerajaan Negeri Pahang atau, jika pendedahan tersebut tidak mencukupi, pendapat saya akan diubah. Kesimpulan saya dibuat berdasarkan bukti audit yang diperoleh sehingga tarikh Laporan Juruaudit.
- e. Menilai sama ada keseluruhan persembahan termasuk pendedahan penyata kewangan Kerajaan Negeri Pahang memberi gambaran yang saksama.

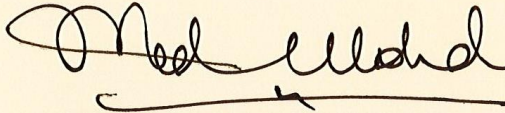
Saya telah berkomunikasi dengan Pegawai Kewangan Negeri, antaranya mengenai skop dan tempoh pengauditan yang dirancang serta penemuan audit yang signifikan termasuk kelemahan kawalan dalaman yang dikenal pasti semasa pengauditan.

Laporan Mengenai Keperluan Perundangan dan Peraturan Lain

Berdasarkan keperluan Akta Tatacara Kewangan 1957, saya juga melaporkan bahawa pada pendapat saya, rekod perakaunan dan rekod lain yang dikehendaki Akta untuk disimpan oleh Kerajaan Negeri Pahang telah disimpan dengan sempurna menurut peruntukan Akta.

Hal-hal Lain

Laporan ini diangkat untuk perkenan Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang Di-Pertuan Agong dan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Sultan Pahang dan bukan untuk tujuan lain. Saya tidak bertanggungjawab terhadap pihak lain bagi kandungan laporan ini.

(TAN SRI DR. MADINAH BINTI MOHAMAD)
KETUA AUDIT NEGARA
MALAYSIA

PUTRAJAYA

26 JUN 2018

KERAJAAN NEGERI PAHANG DARUL MAKMUR
PENYATA KEWANGAN TAHUN 2017

PERNYATAAN PEGAWAI KEWANGAN NEGERI DAN AKAUNTAN NEGERI PAHANG

Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang dan Nota kepada Penyata Kewangan disediakan:

- (a) mengikut kehendak Seksyen 16(1) Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61], Piawaian Perakaunan Kerajaan dan 'International Public Sector Accounting Standard – Financial Reporting under the Cash Basis of Accounting', dan
- (b) dengan menyatukan maklumat kewangan daripada semua Jabatan Kerajaan Negeri Pahang

Penyata Kewangan Kerajaan Negeri yang mengandungi Penyata Kedudukan Kewangan, Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai, Penyata Prestasi Kewangan dan Penyata Akaun Memorandum berserta Nota kepada Penyata Kewangan menunjukkan kedudukan yang benar dan saksama pada 31 Disember 2017.

Pada masa pernyataan ini ditandatangani, mengikut sebaik-baik pengetahuan kami, tidak wujud apa-apa keadaan yang boleh menjejaskan ketepatan dan kesahihan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri 2017.

DATO' INDERA HAJI MOHAMAD ROSLAN BIN HARUN

SIMP, DSAP, DIMP, SMP.

Pegawai Kewangan Negeri Pahang Darul Makmur

20 Mac 2018

DATO' NOR AKILLAH BINTI OSMAN C.A.(M)

DIMP, AAP, AMP.

Akauntan Negeri Pahang Darul Makmur

20 Mac 2018

PENYATA KEDUDUKAN KEWANGAN
pada 31 Disember 2017

	<i>Nota</i>	<i>2017 RM</i>	<i>2016 RM</i>
WANG AWAM:			
WANG TUNAI	3	7,508,288.10	50,355,151.31
PELABURAN	4	112,123,788.27	122,320,451.02
		119,632,076.37	172,675,602.33
DIPEGANG BAGI:			
KUMPULAN WANG DISATUKAN			
AKAUN HASIL DISATUKAN	5	(228,372,693.63))	(150,251,246.18)
AKAUN PINJAMAN DISATUKAN	6	0.00	0.00
AKAUN AMANAH DISATUKAN	7	348,004,770.00	322,926,848.51
		119,632,076.37	172,675,602.33

Nota-nota pada muka surat yang berikut merupakan sebahagian daripada penyata kewangan ini.

KERAJAAN NEGERI PAHANG DARUL MAKMUR
PENYATA KEWANGAN TAHUN 2017

PENYATA PENERIMAAN DAN PEMBAYARAN WANG TUNAI
bagi tahun berakhir 31 Disember 2017

	<i>Nota</i>	<i>2017 RM</i>	<i>RM</i>	<i>2016 RM</i>	<i>RM</i>
TERIMAAN:					
Hasil	5				
Hasil Cukai		213,872,028.56		222,231,750.19	
Hasil Bukan Cukai		221,063,353.46		265,055,816.27	
Terimaan Bukan Hasil		100,862,241.33	535,797,623.35	127,783,742.31	615,071,308.77
Pinjaman	6				
Dalam Negeri		97,124,992.00		64,240,803.97	
Luar Negeri		-	97,124,992.00	-	64,240,803.97
Terimaan Modal	7				
Terimaan Balik Pinjaman					
Jualan Aset Modal		392,857.71		614,818.25	
Pelbagai Terimaan Modal		23,093,397.22		26,401,830.56	
Jualan Instrumen Kewangan	4	-	23,486,254.93	7,591,068.83	34,607,717.64
Terimaan Lain	7				
Terimaan Amanah		68,948,943.67	68,948,943.67	13,082,054.96	13,082,054.96
Jumlah Terimaan			725,357,813.95		727,001,885.34
BAYARAN:					
Perbelanjaan Mengurus	5				
Emolumen		306,966,380.33		300,265,106.02	
Perkhidmatan dan Bekalan		144,874,860.43		151,976,192.02	
Aset		4,510,041.43		5,349,674.34	
Pemberian dan Kenaan Bayaran Tetap		114,650,996.59		101,939,131.23	
Perbelanjaan Lain		352,274.60	571,354,553.38	1,426,288.56	560,956,392.17
Perbelanjaan Pembangunan	7				
Langsung		98,626,967.67		91,650,402.85	
Pinjaman		55,658,638.69	154,265,606.36	89,948,862.92	181,599,065.77
Perbelanjaan Modal					
Pembelian Instrumen Kewang	4	-	-	-	-
Bayaran Balik Pinjaman	6				
Dalam Negeri		42,564,517.42		68,316,991.64	
Luar Negeri		-		-	
Pengeluaran Pinjaman Kepada Agensi		-	42,564,517.42	-	68,316,991.64
Bayaran Lain	7				
Akaun Amanah		-	-	-	-
Jumlah Bayaran			768,204,677.16		810,872,449.58
Tambahan/(Kurangan) Wang Tunai			(42,846,863.21)		(83,870,564.24)
Wang Tunai Pada 1 Januari			50,355,151.31		134,225,715.55
WANG TUNAI PADA 31 DISEMBER			7,508,288.10		50,355,151.31

Nota-nota pada muka surat yang berikut merupakan sebahagian daripada penyata kewangan ini.

KERAJAAN NEGERI PAHANG DARUL MAKMUR
PENYATA KEWANGAN TAHUN 2017

PENYATA PRESTASI KEWANGAN
bagi tahun berakhir 31 Disember 2017

	Nota	2017		2016
		Anggaran RM	Sebenar RM	Sebenar RM
Hasil	5	739,279,296.00	535,797,623.35	615,071,308.77
<i>Tolak:</i>				
Belanja Mengurus	5	(752,669,519.00)	(613,919,070.80)	(629,273,383.81)
Lebihan/(Kurangan) Hasil		(13,390,223.00)	(78,121,447.45)	(14,202,075.04)
<i>Tolak:</i>				
Belanja Pembangunan	7	(99,320,241.20)	(98,626,967.67)	(91,650,402.85)
Belanja Bekalan Air	7	(55,786,500.59)	(55,658,638.69)	(89,948,662.92)
Lebihan/(Kurangan) Keseluruhan		(168,496,964.79)	(232,407,053.81)	(195,801,140.81)
Kurangan Dibiayai Oleh:				
Pinjaman Dalam Negeri	6		97,124,992.00	64,240,803.97
Pelbagai Terimaan	7		23,486,254.93	27,016,648.81
Perubahan Tunai, Pelaburan dan Amanah	3,4,7		111,795,806.88	104,543,688.03
Jumlah Pembiayaan			232,407,053.81	195,801,140.81

Nota:

1. Belanja mengurus termasuk bayaran balik pinjaman dalam negeri
2. Nota-nota pada muka surat yang berikut merupakan sebahagian daripada penyata kewangan ini.

**PENYATA AKAUN MEMORANDUM
pada 31 Disember 2017**

	Nota	2017 RM	2016 RM
Memorandum Aset	8		
Pinjaman Boleh Dituntut	8a	197,879,208.14	250,351,580.60
Pelaburan	8b	848,797,892.37	832,290,196.37
Memorandum Liabiliti			
Hutang Awam	9	3,158,033,182.34	3,196,879,922.46

Nota-nota pada muka surat yang berikut merupakan sebahagian daripada penyata kewangan ini.

NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN bagi tahun berakhir 31 Disember 2017

1. DASAR DAN PRINSIP PERAKAUNAN YANG SIGNIFIKAN

Dasar dan prinsip perakaunan diguna secara konsisten dalam penyediaan penyata kewangan kecuali dinyatakan sebaliknya.

- (a) Dasar perakaunan adalah tertakluk kepada undang-undang dan peraturan yang berkaitan dengan pengurusan perakaunan dan kewangan Kerajaan Negeri Pahang.
- (b) Perakaunan Kerajaan Negeri Pahang adalah berasaskan Kumpulanwang Disatukan selaras dengan:
 - i) Perkara 97 Perlembagaan Persekutuan memperuntukkan bahawa segala hasil diterima kecuali Zakat, Fitrah, Baitulmal atau lain-lain hasil agama Islam dan seumpamanya, dikumpulkan menjadi satu Kumpulanwang.
 - ii) Perkara 104 Perlembagaan Persekutuan dan Perkara 43 Undang-undang Tubuh Kerajaan Pahang memperuntukkan bahawa tiada wang boleh dikeluarkan dari Kumpulanwang Disatukan melainkan diperuntukkan atau dibenarkan dengan cara lain oleh Dewan Undangan Negeri, kecuali untuk perbelanjaan tanggungan tertentu.
 - iii) Seksyen 7 Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61] memperuntukkan Kumpulanwang Disatukan dibahagi kepada Akaun Hasil Disatukan, Akaun Pinjaman Disatukan dan Akaun Amanah Disatukan.
- (c) Kerajaan Negeri Pahang mengamal asas perakaunan tunai ubahsuai. Semua urusan bayaran dan terimaan diperakaunkan apabila bayaran dibuat dan terimaan diperolehi dengan pengubahsuaian seperti berikut:
 - i) Bayaran bagi kerja yang telah dijalankan, bekalan dan perkhidmatan yang telah diterima sehingga 31 Disember tahun kewangan semasa boleh dibayar dalam bulan Januari tahun berikutnya dan dikenakan kepada peruntukan tahun kewangan semasa.
 - ii) Terimaan wang tunai yang belum dibankkan dan wang tunai dalam bank yang belum diambil kira dalam buku tunai Pejabat Perbendaharaan Negeri Pahang pada 31 Disember tahun kewangan semasa merupakan wang tunai dalam perjalanan dan diperakaunkan sebagai hasil tahun kewangan semasa.
 - iii) Memperakaunkan urusan bukan tunai tertentu seperti pindahan peruntukan daripada Akaun Hasil Disatukan ke Akaun Amanah Disatukan, Untung Rugi Pelaburan, Hapuskira Pinjaman Amanah, Penukaran Pinjaman Kepada Ekuiti dan seumpamanya.
- (d) Entiti perakaunan terdiri daripada semua jabatan Kerajaan Negeri Pahang.

NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN bagi tahun berakhir 31 Disember 2017

- (e) Tahun kewangan sebagaimana yang telah ditetapkan di bawah Seksyen 3 Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61] adalah satu tempoh dua belas bulan yang berakhir pada 31 Disember setiap tahun.
- (f) Mata wang yang digunakan dalam penyata kewangan ini adalah Ringgit Malaysia (RM). Urusniaga yang melibatkan mata wang asing telah ditukar kepada nilai setara Ringgit Malaysia (RM) berdasarkan kadar pertukaran Bank Negara Malaysia atau Jabatan Akauntan Negara Malaysia mengikut polisi yang ditetapkan.
- (g) Penyata Kewangan disediakan mengikut asas yang sama dengan Anggaran Perbelanjaan bagi membolehkan perbandingan dilakukan.
- (h) Apabila berlaku perubahan ke atas persembahan atau klasifikasi butiran, angka perbandingan telah dinyatakan semula kecuali dinyatakan sebaliknya.

2. PERSEMBAHAN PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI PAHANG

Persembahan Penyata Kewangan dan nota yang disertakan telah dibuat penambahbaikan bagi memudahkan pemahaman dan penganalisisan.

Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang disediakan mengikut kehendak Seksyen 16(1) Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61], Piawaian Perakaunan Kerajaan dan '*International Public Sector Accounting Standard (IPSAS) - Financial Reporting under the Cash Basis of Accounting*' mengandungi komponen berikut:

- a) Laporan Akauntan Negeri
- b) Pernyataan Pegawai Kewangan Negeri
- c) Penyata Kedudukan Kewangan
- b) Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai
- c) Penyata Prestasi Kewangan
- d) Penyata Akaun Memorandum
- e) Nota Kepada Penyata Kewangan

3. WANG TUNAI

Wang Tunai terdiri daripada Wang Tunai Dalam Bank, Wang Tunai Dalam Perjalanan dan Wang Tunai Dalam Tangan.

Wang Tunai Dalam Bank terdiri daripada baki akaun semasa dan baki deposit di institusi kewangan termasuk simpanan tetap di institusi kewangan tempoh tiga (3) bulan atau kurang.

Wang Tunai Dalam Perjalanan terdiri daripada wang tunai yang belum dibankkan dan wang tunai dalam bank yang belum diambil kira dalam buku tunai Pejabat Perbendaharaan Negeri Pahang pada akhir tahun kewangan.

NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN bagi tahun berakhir 31 Disember 2017

Wang Tunai Dalam Tangan merupakan Panjar Wang Runcit yang dipegang oleh jabatan-jabatan Kerajaan Negeri.

Wang Tunai pada 31 Disember 2017 adalah seperti berikut:

Perihal	2017 RM	2016 RM
Wang Tunai Dalam Bank	7,403,387.10	49,339,201.58
Wang Tunai Dalam Perjalanan	5,051.00	916,699.73
Wang Tunai Dalam Tangan	99,850.00	99,250.00
JUMLAH WANG TUNAI	7,508,288.10	50,355,151.31

4. PELABURAN

Pelaburan terdiri daripada Pelaburan Kumpulanwang Amanah dan Pelaburan Am yang dinyatakan pada nilai buku.

Pelaburan Kumpulanwang Amanah ialah pelaburan yang dibuat daripada Kumpulanwang Amanah selaras dengan Surat Ikatan Amanah (Seksyen 10 Akta Tatacara Kewangan 1957 (Akta 1961), Arahan Amanah (Seksyen 9 Akta Tatacara Kewangan 1957 (Akta 1961) dan juga peraturan yang berkuatkuasa.

Pelaburan Am adalah semua pelaburan yang dibuat daripada lebihan Kumpulanwang Disatukan selain daripada pelaburan Kumpulanwang Amanah. Pelaburan Am juga termasuk urusniaga penukaran seperti pinjaman kepada aset pelaburan. Simpanan Tetap melebihi tempoh melebihi tiga (3) bulan telah dikategorikan sebagai Pelaburan.

Pelaburan pada 31 Disember 2017 adalah seperti berikut:

Pelaburan Am	2017 RM	2016 RM
Tenaga Nasional Berhad	792,076.40	792,076.40
Telekom Malaysia Berhad	3,050,000.00	3,050,000.00
Malaysia Airport Berhad	2,500,000.00	2,500,000.00
Perbadanan Perkapalan Antarabangsa (M) Berhad(*)	15,207,851.78	15,207,851.78
Amanah Saham Pahang Berhad	44,100,000.00	44,100,000.00
Global Maritime Ventures Bhd	3,000,000.00	3,000,000.00
Alam Flora Sdn. Bhd.	2,000,000.00	2,000,000.00
YTL Corporation Berhad	39,591,848.92	49,788,511.67
Malaysian Bulk Carriers Berhad	1,723,080.00	1,723,080.00
Axiata Group Berhad	158,931.17	158,931.17
Jumlah Saham	112,123,788.27	122,320,451.02

Nota: (*) Saham Perbadanan Perkapalan Antarabangsa (M) Berhad berjumlah 10,000,000 unit yang bernilai RM15,207,851.78 dicagarkan bagi pinjaman tunai daripada Kerajaan Persekutuan.

NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN bagi tahun berakhir 31 Disember 2017

5. AKAUN HASIL DISATUKAN

Akaun Hasil Disatukan memperakaunkan semua urusan terimaan hasil dan Perbelanjaan Mengurus Kerajaan kecuali terimaan pinjaman dan amanah.

Akaun Hasil Disatukan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 adalah seperti berikut:

Perihal	Anggaran RM	2017		2016	
		Sebenar RM	%	Sebenar RM	%
BAKI PADA 1 JANUARI		(150,251,246.18)		(75,649,171.14)	
HASIL					
Hasil Cukai	273,369,820.00	213,872,028.56	78.24	222,231,750.19	94.82
Hasil Bukan Cukai	215,883,231.50	221,063,353.46	102.40	265,055,816.27	107.79
Terimaan Bukan Hasil	250,026,244.50	100,862,241.33	40.34	127,783,742.31	51.40
Jumlah Hasil	739,279,296.00	535,797,623.35	72.48	615,071,308.77	84.38
PERBELANJAAN MENGURUS					
Emolumen	321,499,996.62	306,966,380.33	95.48	300,265,106.02	97.41
Perkhidmatan dan Bekalan	158,293,017.39	144,874,860.43	91.52	151,976,192.02	95.49
Aset	4,692,303.73	4,510,041.43	96.12	5,349,674.34	88.96
Pemberian dan Kenaan bayaran tetap(*)	267,825,203.66	157,215,514.01	58.70	170,256,122.87	78.67
Perbelanjaan-perbelanjaan lain	358,997.6	352,274.60	98.15	1,426,288.56	99.56
Perbelanjaan Mengurus (sebelum pindahan)	752,669,519.00	613,919,070.80	81.57	629,273,383.81	91.03
Pindahan ke Kumpulan Wang Pembangunan	65,000,000.00	-	0.00	60,400,000.00	100.00
Jumlah Perbelanjaan Mengurus (selepas pindahan)	817,669,519.00	613,919,070.80	75.08	689,673,383.81	91.75
Lebih/(Kurangan) bagi Tahun		(78,121,447.45)		(74,602,075.04)	
BAKI PADA 31 DISEMBER		(228,372,693.63)		(150,251,246.18)	

Nota: () - Tidak termasuk pindahan ke Kumpulan Wang Pembangunan.*

NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN bagi tahun berakhir 31 Disember 2017

(a) Hasil

Hasil diperakaunkan secara jumlah kasar ke dalam Akaun Hasil kecuali diperuntukkan sebaliknya oleh mana-mana undang-undang. Hasil diklasifikasikan mengikut jenis seperti berikut:

Perihal	2017		Sebenar	%	2016	
	Anggaran Asal RM	Anggaran Disemak RM			Sebenar RM	%
HASIL CUKAI						
Cukai Langsung	269,119,820.00	269,119,820.00	204,681,525.30	76.06	206,136,829.48	90.15
Cukai Tidak Langsung	4,250,000.00	4,250,000.00	9,190,503.26	216.25	16,094,920.71	280.86
Jumlah Hasil Cukai	273,369,820.00	273,369,820.00	213,872,028.56	78.24	222,231,750.19	94.82
HASIL BUKAN CUKAI						
Lesen, Bayaran Pendaftaran Dan Permit Perkhidmatan Dan Bayaran Perkhidmatan Perolehan Dari Jualan Barang-Barang	31,511,489.00	31,511,489.00	50,518,155.00	160.32	37,682,412.56	119.81
Sewaan	21,916,613.00	21,916,613.00	28,117,363.97	128.29	25,850,323.36	42.98
Keuntungan	129,873,581.50	129,873,581.50	117,949,661.45	90.82	147,943,940.77	134.56
Pembiayaan Dan Perolehan	2,792,955.00	2,792,955.00	4,906,005.57	175.66	3,961,511.70	36.69
Denda Dan Hukuman	25,159,100.00	25,159,100.00	14,817,328.02	58.89	43,687,951.79	150.49
Jumlah Hasil Bukan Cukai	4,629,493.00	4,629,493.00	4,754,839.45	102.71	5,929,676.09	130.73
TERIMAAN BUKAN HASIL						
Pulangan Balik Perbelanjaan	726,244.50	726,244.50	7,589,777.82	1,045.07	7,262,244.46	96.68
Terimaan daripada Agensi Kerajaan	249,300,000.00	249,300,000.00	93,272,463.51	37.41	120,521,497.85	49.99
Jumlah Terimaan Bukan Hasil	250,026,244.50	250,026,244.50	100,862,241.33	40.34	127,783,742.31	51.40
JUMLAH HASIL	739,279,296.00	739,279,296.00	535,797,623.35	72.48	615,071,308.77	84.38

(b) Perbelanjaan Mengurus

Perbelanjaan Mengurus terdiri daripada Perbelanjaan Tanggungan dan Perbelanjaan Bekalan.

Perbelanjaan tersebut diperakaunkan dalam Akaun Hasil Disatukan menurut peruntukan Perkara 98, 100, 101, 102 dan 104 Perlembagaan Persekutuan dan Seksyen 13 Akta Tatacara Kewangan 1957 (Akta 61).

Perbelanjaan Tanggungan adalah perbelanjaan khusus yang diperuntukkan mengikut Perkara 98 Perlembagaan Persekutuan. Perbelanjaan Bekalan ialah perbelanjaan yang diperuntukkan mengikut Perkara 100 dan 101 Perlembagaan Persekutuan seperti yang diluluskan oleh Dewan Undangan Negeri Pahang secara tahunan.

NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN bagi tahun berakhir 31 Disember 2017

Perbelanjaan Mengurus mengikut Maksud Perbelanjaan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 adalah seperti berikut:

Maksud Perbelanjaan	Asal RM	Dipinda RM	Sebenar RM	%
PERBELANJAAN TANGGUNGAN				
T01 Peruntukan DiRaja	9,619,090.00	10,104,400.00	9,674,676.21	95.75
T02 Pej. Setiausaha Kerajaan Negeri	2,764,500.00	2,764,500.00	2,764,500.00	100.00
T03 Pej. Kewangan Negeri	89,725,000.00	89,725,000.00	46,342,236.41	51.65
T04 Pej. Suruhanjaya Perkhidmatan Awam Negeri	470,020.00	470,020.00	465,828.75	99.11
T05 Dewan Negeri	21,057,390.00	21,286,890.00	21,286,836.24	100.00
Jumlah Perbelanjaan Tanggungan	123,636,000.00	124,350,810.00	80,534,077.61	64.76
PERBELANJAAN BEKALAN				
B01 Pej. KDYMM Sultan	8,561,816.00	11,670,721.00	11,156,789.73	95.60
B02 Pej. Menteri Besar Dan Setiausaha Kerajaan	84,999,390.00	90,910,370.00	85,573,301.51	94.13
B03 Pej. Kewangan Dan Perbendaharaan Negeri	112,751,732.00	112,751,732.00	46,571,136.35	41.30
B04 Pej. Suruhanjaya Perkhidmatan Awam	730,534.00	730,534.00	659,645.66	90.30
B05 Dewan Negeri	12,284,920.00	12,284,920.00	11,080,246.87	90.19
B06 Jab. Kerja Raya Negeri	59,445,074.00	59,445,074.00	52,882,002.99	88.96
B07 Jab. Perhutanan Negeri	46,393,921.00	46,393,921.00	45,104,154.83	97.22
B08 Jab. Perkhidmatan Veterinar Negeri	10,839,284.00	10,839,284.00	10,222,651.93	94.31
B09 Jab. Pertanian Negeri	27,644,896.00	27,644,896.00	25,419,974.90	91.95
B10 Jab. Pengairan Dan Saliran Negeri	22,847,011.00	22,847,011.00	21,248,687.28	93.00
B11 Pej. Daerah Dan Tanah Bentong	6,143,018.00	6,143,018.00	5,885,396.23	95.81
B12 Pej. Daerah Dan Tanah Cameron Highlands	5,512,901.00	5,512,901.00	5,141,766.41	93.27
B13 Pej. Daerah Dan Tanah Jerantut	7,475,210.00	7,475,210.00	6,893,768.44	92.22
B14 Pej. Daerah Dan Tanah Kuantan	9,302,380.00	9,302,380.00	8,655,726.79	93.05
B15 Pej. Daerah Dan Tanah Lipis	7,087,700.00	7,087,700.00	6,522,403.93	92.02
B16 Pej. Daerah Dan Tanah Pekan	7,671,286.00	7,884,986.00	7,789,266.99	98.79
B17 Pej. Daerah Dan Tanah Raub	5,977,120.00	5,977,120.00	5,946,374.07	99.49
B18 Pej. Daerah Dan Tanah Temerloh	9,041,602.00	9,041,602.00	8,792,477.78	97.24
B19 Pej. Daerah Dan Tanah Rompin	6,005,908.00	6,005,908.00	5,755,202.29	95.83
B20 Pej. Daerah Dan Tanah Maran	6,687,180.00	6,687,180.00	6,089,224.76	91.06
B21 Pej. Daerah Dan Tanah Bera	5,558,285.00	5,558,285.00	5,176,650.38	93.13
B22 Pej. Tanah Dan Galian Negeri	10,353,304.00	10,353,304.00	9,879,374.65	95.42
B23 Jab. Mineral & Geosains Negeri	350,162.00	350,162.00	276,287.91	78.90
B24 Jab. Agama Islam Pahang	107,900,908.00	112,436,813.00	110,234,774.98	98.04
B25 Jab. Perancang Bandar Dan Desa Negeri	4,324,938.00	4,324,938.00	3,973,432.43	91.87
B26 Jab. Kebajikan Masyarakat Negeri	19,712,260.00	19,712,260.00	17,866,589.39	90.64
B28 Pej. Mufti Negeri	2,905,669.00	2,905,669.00	2,683,745.08	92.36
B29 Jab. Kehakiman Syariah Negeri	5,917,680.00	6,040,810.00	5,903,938.63	97.73
Jumlah Perbelanjaan Bekalan	614,426,089.00	628,318,709.00	533,384,993.19	84.89
JUMLAH PERBELANJAAN MENGURUS (Sebelum Pindahan)	738,062,089.00	752,669,519.00	613,919,070.80	81.57
Pindahan Ke Kumpulan Wang Pembangunan	65,000,000.00	65,000,000.00	0.00	-
JUMLAH PERBELANJAAN MENGURUS (Selepas Pindahan)	803,062,089.00	817,669,519.00	613,919,070.80	75.08

NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN bagi tahun berakhir 31 Disember 2017

Maklumat terperinci perbelanjaan mengurus dapat dirujuk di **Lampiran 1** - Penyata Perbelanjaan Mengurus bagi tahun berakhir 31 Disember 2017.

6. AKAUN PINJAMAN DISATUKAN

Akaun Pinjaman Disatukan dinyatakan mengikut dua (2) kategori iaitu Pinjaman dan Bantuan Luar Negeri.

Keseluruhan pinjaman Kerajaan Negeri terdiri daripada sumber Pinjaman Dalam Negeri yang diterima daripada Kerajaan Persekutuan. Semua Pinjaman yang diterima pada tahun 2017 telah dipindah ke Kumpulanwang Bekalan Air serta Kumpulanwang Amanah yang berkaitan.

Akaun Pinjaman Disatukan pada 31 Disember 2017 adalah seperti berikut:

Perihal	2017 (Debit) / Kredit RM	2016 (Debit) / Kredit RM
PINJAMAN		
Pinjaman Dalam Negeri		
Bekalan Air		
Baki pada 1 Januari	-	-
Terimaan	40,124,286.00	64,240,803.97
Bayaran (*)	(40,124,286.00)	(64,240,803.97)
Baki pada 31 Disember	-	-
Pelbagai		
Baki pada 1 Januari	-	100,000,000
Terimaan	57,000,706.00	-
Bayaran (*)	(57,000,706.00)	(100,000,000)
Baki pada 31 Disember	-	-
JUMLAH PINJAMAN PADA 31 DISEMBER	-	-

Nota : () Bayaran termasuk pindahan ke Kumpulan Wang masing-masing.*

Dalam Penyata Prestasi Kewangan, jumlah Pinjaman Kumpulanwang Bekalan Air dan Pinjaman Pelbagai yang diterima dalam tahun semasa sahaja yang diambil kira.

NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN bagi tahun berakhir 31 Disember 2017

7. AKAUN AMANAH DISATUKAN

Akaun Amanah Disatukan dikategorikan Kumpulanwang Amanah Kerajaan, Kumpulanwang Amanah Awam dan Akaun Deposit.

Akaun Amanah Disatukan pada 31 Disember 2017 adalah seperti berikut:

Perihal	Baki pada 01.01.2017 (Debit)/Kredit RM	Debit RM	Kredit RM	Baki pada 31.12.2017 (Debit)/Kredit RM
Kumpulan Wang Amanah Kerajaan				
Kumpulan Wang Pembangunan	(283,557,933.44)	98,626,967.67	23,486,254.93	(358,698,646.18)
Kumpulan Wang Bekalan Air	(252,409,956.20)	55,658,638.69	40,124,286.00	(267,944,308.89)
Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan	578,136,491.32	3,891,231,957.71	3,998,804,126.43	685,708,660.04
Jumlah Kumpulan Wang Amanah Kerajaan	42,168,601.68	4,045,517,564.07	4,062,414,667.36	59,065,704.97
Kumpulan Wang Amanah Awam				
Kumpulan Wang Amanah Awam	131,824,221.11	263,360,904.20	231,851,182.02	100,314,498.93
Jumlah Kumpulan Wang Amanah Awam	131,824,221.11	263,360,904.20	231,851,182.02	100,314,498.93
Akaun Deposit				
Deposit Am	148,934,025.72	244,219,023.47	283,909,563.85	188,624,566.10
Jumlah Akaun Deposit	148,934,025.72	244,219,023.47	283,909,563.85	188,624,566.10
Jumlah Akaun Amanah Disatukan	322,926,848.51	4,553,097,491.74	4,578,175,413.23	348,004,770.00

Terimaan dan Bayaran Amanah dalam Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai merupakan baki bersih Akaun Amanah kecuali Kumpulanwang Pembangunan, Kumpulanwang Bekalan Air dan pindahan dari Kumpulanwang Pinjaman Disatukan ke Kumpulanwang Amanah.

(a) Kumpulanwang Amanah Kerajaan

Kumpulanwang Amanah Kerajaan memperakaunkan terimaan dari peruntukan Kerajaan dan bayaran mengikut Seksyen 10 Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61]. Kumpulanwang Amanah Kerajaan terdiri daripada Kumpulanwang Pembangunan, Kumpulanwang Bekalan Air dan Pelbagai Kumpulanwang Amanah Kerajaan.

(i) Kumpulanwang Pembangunan memperakaunkan terimaan dan bayaran pembangunan mengikut Akta Kumpulanwang Pembangunan 1966 [Akta 406].

NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN bagi tahun berakhir 31 Disember 2017

Terimaan bagi kumpulanwang ini terdiri daripada pindahan daripada Akaun Hasil Disatukan, Terimaan Balik Pinjaman dan Pelbagai Terimaan. Kumpulanwang Pembangunan pada 31 Disember 2017 adalah seperti berikut:

Perihal	2017 (Debit)/Kredit RM	2016 (Debit)/Kredit RM
Baki Pada 1 Januari	(283,557,933.44)	(279,324,179.40)
Terimaan		
Pindahan Dari Akaun Hasil Disatukan	0.00	60,400,000.00
Jualan Aset Modal	392,857.71	614,818.25
Pelbagai Terimaan	23,093,397.22	26,401,830.56
Jumlah Terimaan	23,486,254.93	87,416,648.81
Bayaran		
Perbelanjaan Pembangunan		
Langsung	(98,626,967.67)	(91,650,402.85)
Pinjaman	-	-
Jumlah Bayaran	(98,626,967.67)	(91,650,402.85)
Lebihan/(Kurangan) Bagi Tahun	(75,140,712.74)	(4,233,754.04)
Baki Pada 31 Disember	(358,698,646.18)	(283,557,933.44)

Maklumat terperinci perbelanjaan pembangunan dapat dirujuk di **Lampiran 2 – Penyata Perbelanjaan Pembangunan** bagi tahun berakhir 31 Disember 2017.

- (ii) Kumpulanwang Bekalan Air memperakaunkan terimaan dan bayaran Projek Pembangunan Bekalan Air Negeri seperti yang diperuntukkan oleh Akta Kumpulanwang Pembangunan 1966 (Akta 406). Kumpulanwang Bekalan Air pada 31 Disember 2017 adalah seperti berikut:

Perihal	2017 (Debit)/Kredit RM	2016 (Debit)/Kredit RM
Baki Pada 1 Januari	(252,409,956.20)	(226,702,097.25)
Terimaan		
Pindahan Dari Akaun Hasil Disatukan	-	-
Pindahan Dari Akaun Pinjaman Disatukan	40,124,286.00	64,240,803.97
Jumlah Terimaan	40,124,286.00	64,240,803.97
Bayaran		
Perbelanjaan Bekalan Air		
Langsung	-	-
Pinjaman	(55,658,638.69)	(89,948,662.92)
Jumlah Bayaran	(55,658,638.69)	(89,948,662.92)
Lebihan/(Kurangan) Bagi Tahun	(15,534,352.69)	(25,707,858.95)
Baki Kumpulan Wang Bekalan Air Pada 31 Disember	(267,944,308.89)	(252,409,956.20)

NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN bagi tahun berakhir 31 Disember 2017

Maklumat terperinci perbelanjaan bekalan air dapat dirujuk di **Lampiran 3** - Penyata Perbelanjaan Bekalan Air bagi tahun berakhir 31 Disember 2017.

- (iii) Pelbagai Kumpulanwang Amanah Kerajaan pada 31 Disember 2017 seperti berikut :

Perihal	2017 (Debit)/Kredit RM	2016 (Debit)/Kredit RM
AKAUN PENYELESAIAN		
Akaun Pelarasan Baki Tahun-Tahun Lalu	-	119,355.14
Akaun Pendahuluan Dari Kerajaan Persekutuan	241,952,250.00	266,682,250.00
Akaun Penyelesaian Cek Terbatal	2,702,007.37	2,078,725.12
Akaun Penyelesaian EFT Terbatal	1,069,015.73	978,929.82
Akaun Peruntukan Pendahuluan Jabatan	1,000,000.00	1,000,000.00
Akaun Penyelesaian Bayaran Pusaka Kecil	-	303,030.66
Akaun Penyelesaian Upah Sukat dan Batu Sempadan (**)	-	-
Akaun Kena Bayar	52,148,522.89	19,924,546.44
Jumlah Akaun Penyelesaian	298,871,795.99	291,086,837.18
AKAUN PINJAMAN		
Kumpulanwang Pendahuluan Pembelian Komputer (Akaun Peruntukan)	1,200,000.00	1,200,000.00
Kumpulanwang Pendahuluan Pembelian Komputer (Akaun Urusniaga)	(189,919.51)	(345,989.67)
Pendahuluan Kenderaan Pegawai-Pegawai Negeri (Akaun Peruntukan)	4,000,000.00	4,000,000.00
Pendahuluan Kenderaan Pegawai-Pegawai Negeri (Akaun Urusniaga)	(206,043.50)	(254,212.32)
Pendahuluan Kenderaan (ADUN) - Akaun Peruntukan	500,000.00	500,000.00
Pendahuluan Membeli Kenderaan (ADUN)	(6,237.02)	(15,976.40)
Pendahuluan Diri Pegawai Awam (Akaun Peruntukan)	200,000.00	200,000.00
Pengangkutan Orang Dan Perbelanjaan Sara Hidup (Dalam Negeri)	-	171,800.00
Pendahuluan Gaji	(26,211.05)	(30,921.05)
Bayaran Terlebih Emolumen	(228,445.68)	(146,010.55)
Pendahuluan Pelbagai	(24,015.00)	(6,466.01)
Pinjaman Kepada Badan Berkanun Dan Badan Lain	178,268,341.03	178,268,341.03
Amanah Saham Pahang	(25,794,862.36)	(26,794,862.36)
Lembaga Kemajuan Negeri Pahang	(19,213,239.68)	(37,680,593.14)
Lembaga Kemajuan Perusahaan Pertanian Negeri Pahang	-	(12,695,239.91)
Majlis Daerah Bera	(499,500.00)	(999,000.00)
Pinjaman Perumahan DYMM Sultan Dan YTM Tengku Mahkota	-	648,730.00
Pinjaman Sukan Malaysia	(20,500,000.00)	(24,600,000.00)
Perbelanjaan Di Bawah Arahan Perbendaharaan 55	-	-
Perbelanjaan Di Bawah Arahan Perbendaharaan 59	-	(197,550.00)
Jumlah Akaun Pinjaman	117,479,867.23	81,222,049.62
KUMPULAN WANG LUAR JANGKA		
Kumpulanwang Amanah Luar Jangka - Akaun Peruntukan	10,000,000.00	10,000,000.00
Kumpulanwang Amanah Luar Jangka- Akaun Urusniaga	-	-
Jumlah Kumpulan Wang Luar Jangka	10,000,000.00	10,000,000.00

NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN bagi tahun berakhir 31 Disember 2017

Perihal	2017 (Debit)/Kredit RM	2016 (Debit)/Kredit RM
PELBAGAI KUMPULAN WANG AMANAH KERAJAAN		
Kumpulanwang Amanah Penyelenggaraan Jalan - Jalan Negeri	160,736,380.32	133,811,384.38
Kumpulanwang Amanah Sukan Malaysia Sukma 2012	4,056,928.29	4,056,928.29
Kumpulan Wang Amanah Pemulihan Bersama	2,778,775.69	3,440,118.08
Kumpulan Wang Amanah Jawatankuasa Malapetaka Negeri Pahang	1,379,919.21	219,844.55
Kumpulan Amanah Pembangunan Tanah Terbiar	1,135,108.14	1,035,108.14
Kumpulan Wang Amanah Promosi Pelaburan Pahang	3,117,108.39	3,387,531.33
Kumpulan Wang Amanah Rancangan Kelas Pengajian Al-Quran dan Fardhu Ain (KAFA)	903,575.49	1,395,431.33
Kumpulan Wang Amanah Taman Pertanian Jubli Perak Sultan Haji Ahmad Shah	776,342.65	2,288.00
Kumpulan Wang Pembangunan Hutan Negeri Pahang	33,481,568.74	31,716,422.14
Kumpulan Wang Amanah Pembinaan Projek Pusat Pentadbiran Sultan Haji Ahmad Shah	-	-
Kumpulan Wang Amanah Pembelian Lot-lot Komersial Kuota Bumiputera	12,472,916.67	12,388,188.20
Tabung Usahawan Pahang	4,955,155.04	4,374,360.08
Akaun Amanah Pembangunan dan Pembaikan Perumahan*	1,159,651.08	-
Akaun Amanah Projek Khas Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri*	32,403,567.11	-
Jumlah Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan	259,356,996.82	195,827,604.52
JUMLAH KUMPULANWANG AMANAH KERAJAAN	685,708,660.04	578,136,491.32

*Dipindahkan daripada Penyata Kumpulanwang Amanah Awam.

**Akaun Penyelesaian dipindahkan daripada Akaun Deposit

(b) Kumpulanwang Amanah Awam

Kumpulanwang Amanah Awam terdiri daripada Amanah Khas dan Amanah Am yang memperakaunkan terimaan dan bayaran bagi maksud tertentu mengikut Seksyen 9 Akta Tatacara Kewangan 1957 (Akta 61).

Sumber kewangan Kumpulanwang ini adalah daripada badan-badan pertubuhan, persatuan atau orang perseorangan untuk tujuan tertentu.

NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN bagi tahun berakhir 31 Disember 2017

Kumpulanwang Amanah Awam pada 31 Disember 2017 adalah seperti berikut:

Perihal	2017 RM	2016 RM
Wang Amanah Tabung Pusingan Penjaja, Peniaga Kecil dan Petani Negeri Pahang	2,439,129.59	2,356,110.48
Akaun Amanah Perayaan Bulan Kemerdekaan	84.72	84.72
Akaun Amanah Kumpulan Kesenian Negeri Pahang	9,060.90	3,590.90
Akaun Amanah ICT dan Biotek Pahang	45,040.40	97,860.40
Akaun Amanah Jawatankuasa Kemajuan dan Keselamatan Kampung	4,651,344.03	4,794,255.03
Akaun Amanah Urusan Peperiksaan Kerajaan	106,650.36	51,996.56
Akaun Amanah Pembangunan dan Pembaikan Perumahan (*)	-	1,218,651.08
Akaun Amanah Dana Khas Kerajaan Negeri Pahang	9,857.05	1,942,197.41
Akaun Amanah Projek Khas Pejabat Kewangan Negeri Pahang (*)	-	47,346,404.49
Akaun Amanah Pelbagai Kewangan Negeri	34,427,371.35	34,905,371.35
Akaun Amanah Pengurusan Sistem Perakaunan Kerajaan Negeri	568,161.22	568,161.22
Akaun Amanah Taman Negara Pahang	1,363,465.07	1,187,179.61
Akaun Amanah Mini Zoo dan Muzium Perhilitan Pahang	-	4,369.51
Akaun Amanah Projek Penangkapan dan Pemindahan Gajah-Gajah Liar	63,494.04	8,573.93
Akaun Amanah Pungutan Sewa Gerai Dan Gerai Industri Desa Daerah	51,527.05	209,624.86
Akaun Amanah Program Projek Perintis Pusat Pembangunan Keluarga Islam (PPKI) dan Pusat Pembangunan Sosial (PPS)	30,905.00	38,885.00
Akaun Amanah Bahagian Sokongan Keluarga Pahang	288,590.00	282,730.00
Akaun Amanah Kebajikan dan Kemajuan Orang Asli di Negeri Pahang	2,328,290.69	2,328,290.69
Akaun Amanah Pembasmian Kemiskinan Negeri	-	2,660,929.85
Akaun Amanah Bantuan Negeri Pahang	1,167,893.15	1,157,386.15
Akaun Amanah Pelbagai SUK Pahang	446,832.13	734,948.13
Akaun Amanah Caruman Saliran Negeri Pahang	19,883,137.71	15,620,088.74
Akaun Amanah Caruman Sumbangan Pembinaan AC/DC Lane	4,447,264.00	3,443,902.00
Akaun Amanah Bercana Negeri Pahang	1,293,754.00	3,293,754.00
Akaun Amanah Perbadanan Setiausaha Kerajaan	25,033,840.85	7,102,629.28
Akaun Amanah Desa Rimbunan Kaseh	428,324.22	466,245.72
Akaun Amanah Tanah Pinggir Negeri Pahang	1,230,481.40	-
JUMLAH KUMPULAN WANG AMANAH AWAM	100,314,498.93	131,824,221.11

Nota :

(*) Dipindahkan kepada Penyata Kumpulanwang Amanah Kerajaan

NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN bagi tahun berakhir 31 Disember 2017

(c) Akaun Deposit

Akaun Deposit terdiri daripada Deposit Am dan Deposit Pelarasan. Deposit Am memperakaikan wang yang diterima khusus bagi sesuatu maksud di bawah undang-undang atau perjanjian dan perlu dibayar balik apabila maksud tersebut telah tercapai. Deposit Pelarasan adalah akaun sementara yang diguna sebelum bayaran dibuat atau pelarasan kepada akaun tertentu.

Akaun Deposit bagi setiap kategori Deposit pada 31 Disember 2017 adalah seperti berikut:

Perihal	2017 (Debit)/Kredit RM	2016 (Debit)/Kredit RM
DEPOSIT AM		
Akaun Deposit Tender	8,725.50	4,220.00
Akaun Cagaran	1,774,649.75	1,485,609.75
Akaun Cagaran Kantin	6,550.00	2,630.00
Akaun Cagaran Sewa Bangunan	2,400.00	3,460.00
Akaun Deposit Jaminan Pelaksanaan	22,404,936.41	21,888,809.53
Deposit Tanah	38,091,639.82	23,300,272.95
Akaun Deposit Pajak Gadai	-	25,000.00
Akaun Deposit Cukai Hiburan	41,095.00	55,130.50
Bon Jamin Mahkamah Syariah	72,050.00	72,250.00
Akaun Deposit Lesen Jermal	21,600.00	21,600.00
Akaun Deposit Royalti Kayu Kayan	82,104,522.92	72,415,588.99
Akaun Deposit Sewa Rumah Kos Rendah	457,297.80	409,418.80
Akaun Cagaran Bekalan Air	-	5,597,742.94
Akaun Rancangan Tanah Pinggir (*)	-	1,348,422.10
Akaun Deposit Pawagam	109,000.00	109,000.00
Akaun Deposit Bekalan Air (Private Developer)	-	725,676.50
Akaun Deposit Wang Pemulihan Bersama	-	50,000.00
Akaun Deposit Upah Sukat & Batu Sempadan (**)	-	142,154.80
Akaun Deposit Wang Jaminan Pelepasan Bagi Kesalahan Undang-Undang	455,000.00	333,000.00
Akaun Deposit Pelbagai	25,562,143.90	10,352,533.86
Akaun Deposit Perjanjian Sewa Rumah Kerajaan	74,460.00	53,010.00
Akaun Deposit Pematuhan Syarat-Syarat Tenemen Mineral	17,400,000.00	10,500,000.00
Akaun Deposit Desa Rimbulan Kaseh	38,495.00	38,495.00
JUMLAH AKAUN DEPOSIT	188,624,566.10	148,934,025.72

Nota : (*) Dipindahkan kepada Penyata Kumpulanwang Amanah Awam

(**) Dipindahkan kepada Penyata Kumpulanwang Amanah Kerajaan (Akaun Penyelesaian)

NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN bagi tahun berakhir 31 Disember 2017

8. MEMORANDUM ASET

Memorandum Aset menunjukkan sebahagian aset kewangan Kerajaan Negeri iaitu Pinjaman Boleh Dituntut dan Pelaburan yang dikenakan kepada perbelanjaan mengurus atau pembangunan, tetapi tidak dinyatakan dalam Penyata Kedudukan Kewangan.

(a) Pinjaman Boleh Dituntut

Pinjaman Boleh Dituntut adalah baki pinjaman yang diberikan oleh Kerajaan Negeri kepada Agensi Kerajaan Negeri iaitu Pihak Berkuasa Tempatan dan Badan Berkanun.

Pinjaman Boleh Dituntut pada 31 Disember 2017 adalah seperti berikut:

Perihal	Baki Belum Selesai pada	
	2017 RM	2016 RM
BADAN BERKANUN		
Perbadanan Kemajuan Negeri Pahang (*)	128,389,436.58	150,290,219.89
Amanah Saham Pahang (*)	22,700,000.00	49,994,862.36
Jumlah Badan Berkanun	151,089,436.58	200,285,082.25
PIHAK BERKUASA TEMPATAN		
Majlis Daerah Raub	179,122.27	185,838.21
Majlis Daerah Lipis	159,564.53	165,547.18
Majlis Daerah Jerantut	142,451.11	147,792.12
Majlis Daerah Bera (*)	148,384.26	1,152,947.72
Majlis Daerah Rompin	158,570.79	164,516.18
Majlis Daerah Pekan	174,627.06	181,174.45
Majlis Daerah Cameron Highlands	40,369.21	79,185.75
Majlis Daerah Maran	161,596.15	173,480.74
Majlis Perbandaran Kuantan	45,625,086.18	47,816,016.00
Jumlah Pihak Berkuasa Tempatan	46,789,771.56	50,066,498.35
JUMLAH PINJAMAN BOLEH DITUNTUT	197,879,208.14	250,351,580.60

Nota :

(*) Sebahagian pinjaman telah diperakaunkan dalam Penyata Kumpulanwang Amanah Kerajaan (Akaun Pinjaman)

NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN bagi tahun berakhir 31 Disember 2017

(b) Pelaburan

Pelaburan adalah pegangan ekuiti dalam syarikat selain daripada yang dinyatakan di dalam Nota 4.

Pelaburan pada 31 Disember 2017 adalah seperti berikut:

Entiti	Pegangan Nilai Nominal RM	Peratus %	Nilai Buku 2017 RM	2016 RM
SYARIKAT				
Axiata Group Bhd	915,000.00	0.01	232,130.12	232,130.12
Felda Global Ventures Holdings Berhad	182,407,575.00	5.00	829,954,466.25	829,954,466.25
Rangkaian Hotel Seri Malaysia Sdn. Bhd.	2,103,600.00	1.47	2,103,600.00	2,103,600.00
Amanah Saham Pahang Berhad	16,507,696.00	100	16,507,696.00	-
JUMLAH PELABURAN			848,797,892.37	832,290,196.37

Nota :

- 1) Saham Axiata Group Berhad adalah termasuk dengan saham berjumlah RM158,931.17 yang dinyatakan di Nota 4
- 2) Sebahagian saham Felda Global Ventures Holding Berhad adalah dipegang oleh Kerajaan Negeri bagi pihak agensi Kerajaan Negeri dan syarikat-syarikat seperti berikut:

Syarikat	Pegangan Unit	Nilai Buku RM
Perbadanan Kemajuan Negeri Pahang	1,000,000	4,550,000.00
Amanah Saham Pahang (ASPA)	1,000,000	4,550,000.00
Kreatif Selaras Sdn Bhd	1,000,000	4,550,000.00
JUMLAH	3,000,000	13,650,000.00

NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN bagi tahun berakhir 31 Disember 2017

9. MEMORANDUM LIABILITI

Memorandum Liabiliti menunjukkan sebahagian liabiliti Kerajaan Negeri yang terdiri daripada Hutang Awam (Hutang Kerajaan Negeri kepada Kerajaan Persekutuan dan Pinjaman daripada Institusi Kewangan) yang tidak dinyatakan dalam Penyata Kedudukan Kewangan.

Kerajaan Negeri telah mendapat kelulusan daripada Kerajaan Persekutuan (Kementerian Kewangan Malaysia) sepertimana diperuntukkan di bawah Perkara 111 Perlembagaan Persekutuan bagi Pinjaman dari Institusi Kewangan.

Hutang Awam pada 31 Disember 2017 adalah seperti berikut:

Perihal	2017 RM	2016 RM
PINJAMAN		
Dalam Negeri		
(a) Kerajaan Persekutuan		
Bekalan Air	2,201,266,974.21	2,161,136,990.31
Perumahan Awam Kos Rendah	285,521,807.51	285,521,807.51
Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri	124,722,320.75	124,722,320.75
Pelbagai (**))	366,522,079.87	405,498,803.89
Jumlah	2,978,033,182.34	2,976,879,922.46
(b) Institusi Kewangan	180,000,000.00	220,000,000.00
JUMLAH HUTANG AWAM	3,158,033,182.34	3,196,879,922.46

Nota: (**) Pinjaman Membiayai Kewangan Negeri Pahang telah diperakaunkan dalam Akaun Pendahuluan Kerajaan Persekutuan

10. LIABILITI LUAR JANGKA

Jaminan atas kemudahan Fasilitas Margin Sehingga RM13 juta Daripada OSK Capital Bagi Membiayai Langganan Terbitan Hak Saham PASDEC Holdings Berhad oleh Perbadanan Kemajuan Negeri Pahang

NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN bagi tahun berakhir 31 Disember 2017

11. AKAUN BELUM TERIMA

Akaun Belum Terima pada 31 Disember 2017 adalah berdasarkan rekod Jabatan dilaporkan sebagai maklumat tambahan, walaupun Kerajaan Negeri mengamalkan asas perakaunan tunai ubahsuai.

Akaun Belum Terima pada 31 Disember 2017 adalah seperti berikut:

Jabatan	2017 RM	2016 RM
Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri Pahang	9,301,118.69	9,295,521.47
Pejabat Kewangan Dan Perbendaharaan Negeri Pahang	7,037.77	231,832.81
Jabatan Kerja Raya Negeri Pahang	66,012.65	137,650.52
Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri Pahang	249,542.11	4,985,564.51
Jabatan Pertanian Negeri Pahang	566,432.65	4,700.43
Jabatan Pengairan dan Saliran Negeri Pahang	26,550.23	27,153.43
Pejabat Daerah dan Tanah Bentong	4,205,068.03	6,264,651.06
Pejabat Daerah dan Tanah Cameron Highlands	374,332.19	211,656.79
Pejabat Daerah dan Tanah Jerantut	3,885,222.45	3,553,503.50
Pejabat Daerah dan Tanah Kuantan	35,807,973.66	30,315,831.34
Pejabat Daerah dan Tanah Lipis	1,821,048.45	1,573,977.45
Pejabat Daerah dan Tanah Pekan	3,394,560.34	1,953,887.34
Pejabat Daerah dan Tanah Raub	3,395,500.98	2,788,903.38
Pejabat Daerah dan Tanah Temerloh	4,881,721.81	4,077,063.20
Pejabat Daerah dan Tanah Rompin	7,356,294.57	3,261,462.77
Pejabat Daerah dan Tanah Maran	3,183,733.65	2,966,064.15
Pejabat Daerah dan Tanah Bera	2,727,390.60	2,561,550.90
Jabatan Perancangan Bandar dan Desa	5,372.66	5,115.20
Jabatan Kehakiman Syariah Pahang	750.00	-
JUMLAH AKAUN BELUM TERIMA	81,255,663.49	74,216,090.25

PNMB

DICETAK OLEH
PERCETAKAN NASIONAL MALAYSIA BERHAD
KUALA LUMPUR, 2018
www.printnasional.com.my
email: cservice@printnasional.com.my
Tel.: 03-92366895 Faks: 03-92224773

